Муқәддәс Китап

Тәврат 10-қисим

«Самуил «2»»

© Муқәддәс Китап 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Уйғурчә Муқәддәс тәрҗимиси»

Самуил «2»

Саул вә Йонатан үчүн һәсрәт чекиш

1 [1] Саул өлгәндин кейин, Давут Амаләкләрни қирғин қилип йенип кәлгәндә, у Зиклагда
икки күн турди. [2] Үчинчи күни шундақ болдики, мана Саулниң ләшкәргаһидин
кийими житиқ вә бешиға топа-чаң чачқан бир адәм кәлди. У Давутниң қешиға кәлгәндә,
йәргә жиқилип баш урди.
[3] Давут униңдин: Нәдин кәлдиң? дәп сориди. У җавап берип: Исраилниң ләшкәргаһидин
қечип кәлдим — деди.
[4] Давут униңдин: Иш қандақ болди? Маңа дәп бәргин, деди. У: Хәлиқ җәңдин қачти, хә-
лиқтин бәк жиқ киши соқушта өлди. Саул билән оғли Йонатанму өлди, — деди.
[5] Давут хәвәр елип кәлгән жигиттин: Саул билән оғли Йонатанниң өлгинини қандақ
билдиң? — дәп сориди.
[6] Униңға хәвәр бәргән жигит: Мән тәсадипий Гилбоа теғиға чиққан едим, мана Саул нәй-
зигә йөлинип турупту; җәң һарвулири вә атлиқлар униңға һуҗум қилип уни қоғлава-
татти. [7] У кәйнигә қарап мени көрүп чақирди. Мән «Мана мән», дедим.
[8] У: Өзәң ким болисән, дәп мәндин соривиди, мән Амаләклардинмән, дедим.
[9] У йәнә маңа: Үстүмдә туруп мени өлтүрүвәткин; гәрчә җеним мәндә болсиму, мән бәк
азаплинип кетиватимән — деди.
[10] Шуңа мән униң үстидә туруп, уни өлтүрдүм, чүнки, у шу һалда жиқилсила, тирик қал-
майдиғанлиғини биләттим. Андин бешидики тажни вә билигидики биләйүзүкни елип
мошу йәргә ғоҗамға елип кәлдим, — деди.
[11] Шуан Давут өз кийимлирини житип, тилма-тилма қиливәтти; униң билән болған
барлиқ адәмләрму һәм шундақ қилди. [12] Улар Саул билән оғли Йонатан үчүн, Пәрвәр-
дигарниң хәлқи үчүн, шундақла Исраилниң җәмәти үчүн матәм тутуп аһ-зар көтирип
кәчкичә роза тутти; чүнки улар қилич астида жиқилип қаза қилған еди.
[13] Давут униң өзигә хәвәр бәргән жигиттин: Қәйәрдин сән? — дәп сориди. У: Мән бир
Амаләк мусапирниң оғлимән — деди.
[14] Давут униңға: Сән қандақму Пәрвәрдигарниң мәсиһ қилғинини һалак қилишқа қо-
луңни созуштин қорқмидиң? — деди.
[15] Андин Давут өз ғуламлиридин бирини чақирип униңға: Буяққа кәл, униңға етилип
берип, уни өлтүргин — дәп буйруди. Шуниң билән у уни урувиди, Амаләк өлди.
[16] Давут униңға: Қан қәрзиң бешиңға чүшсун! Чүнки өз ағзиң Пәрвәрдигарниң мәсиһ
қилғинини өлтүргиниңгә гувалиқ берип әйиплиди, — деди.
[17] Шуниң билән Давут Саул билән оғли Йонатан үчүн матәм тутуп мундақ бир нәзмә
оқуди [18] (у «Оқя» дәп аталған бу нәзмини пүткүл Йәһуда хәлқигә үгитиңлар, дәп буйру-

---

1:1 1Сам. 30:17
1:9 **«мән бәк азаплинип кетиватимән»** — яки «мениң бешим айлиниватиду».
1:10 **«Шуңа мән униң үстидә туруп, уни өлтүрдүм, ... андин ... тажни вә ... биләйүзүкни елип ... ғоҗамға елип кәлдим»** — «1Сам.» 30-баптики тәпсилатларға қариғанда, бу жигитниң дегәнлириниң һәммиси ялған, Давуттин мәлум инъам яки мәртивигә еришиш мәхситидә ейтқан болса керәк; лекин ялғанчилиғи өзиниң һаятиға замин болиду.
1:11 2Сам. 3:31; 13:31
1:14 **«Пәрвәрдигарниң мәсиһ қилғини»** — Худа бекиткән падисаһ, демәкчи. «Тәбирләр»ни көрүң.

ди. Дәрвәқә у «Яшар» дегән китапта пүтүлгән еди): —
19 — И Исраил, сениң гөзәл әзизиң жуқури җайлирида қирғин болуп ятиду!
Палванлар шундақ дәһшәтлик жиқилдиғу!?
20 Гат шәһиридә бу хәвәрни бәрмәңлар,
Ашкелонниң кочилирида уни елан қилмаңлар,
Филистийиниң қизлири шатланмисун,
Хәтнисизләрниң қизлири тәнтәнә қилмисун!
21 И Гилбоа тағлири, үстүңларға нә шәбнәм болмисун, нә ямғур чүшмисун,
Нә силәрдә көтирилмә һәдийәләр үчүн һосул беридиған етизлар йәнә көрүнмисун!
Чүнки у йәрдә палванларниң қалқини булғанди;
Саулниң қалқини яғ билән сүрүлмәйдиған болди.
22 Қирилидиғанларниң қенини төкмәй,
Палванларниң тенидики йеғини чапмай,
Йонатанниң оқяси һеч қачан җәңдин янған әмәс,
Саулниң қиличи һеч қачан қиниға қайтқан әмәс.
23 Саул билән Йонатан һаят вақтида сөйүмлүк һәм йеқимлиқ еди,
Улар өлүмидиму бир-биридин айрилмиди;
Улар бүркүтләрдин чаққан, ширлардин күчлүк еди.
24 И Исраил қизлири, Саул үчүн жиғлаңлар,
У силәрни безәп қизғуч кийимләрни кийдүрүп,
Кийимлириңларни алтун зибу-зиннәт билән зиннәтлигән еди.
25 Палванлар кәскин җәңдә шундақ дәһшәтлик жиқилдиғу!?
Йонатан жуқури җайлирида қирғин болуп ятиду!
26 Сән үчүн һәсрәттә қалдим, и иним Йонатан! Маңа шунчә сөйүмлүк едиң!
Маңа болған муһәббитиң қалтис еди,
Һәтта қиз-аялларниң муһәббитидин артуқ еди.
27 Палванлар шундақ дәһшәтлик жиқилдиғу!
Җәң қураллири шундақ дәһшәтлик вәйран қилиндиғу!»

Давут Мәсиһ қилинип падиша болиду

2 1 Андин кейин Давут Пәрвәрдигардин йол сорап: Йәһуда шәһәрлириниң биригә чиқайму? деди; Пәрвәрдигар униңға: — Чиққин, деди. Давут, нәгә чиқай? — дәп соривиди, У: Һебронға чиққин — деди.

1:18 **«Дәрвәқә у «Яшар» дегән китапта пүтүлгән еди»** — мошу йәрдә «у» «Оқя» дәп аталған нәзминиң өзини яки Давутниң бу нәзмини үгәткәнлигини көрситиду. «Оқя» дегән нәзмә болса бәлким төвәндики 19-27-айәттики мәрсийини көрситиши мүмкин. **««Яшар» дегән китап»** — һазир йоқилип кәткән қедимки бир китап («Йә.» 10:12-13ни көрүң).
1:18 Йә. 10:13
1:19 **«сениң гөзәл әзизиң»** — ибраний тилида «сениң гүзилиң». Бу Исраилниң пәзиләтлик қәһриманлири болған Саул вә Йонатанни көрситиду.
1:20 Мик. 1:10
1:21 **«И Гилбоа тағлири, үстүңларға нә шәбнәм болмисун, нә ямғур чүшмисун,... һосул беридиған етизлар йәнә көрүнмисун!»** — Саул вә Йонатан Гилбоа тағлири үстидә жиқилип өлгән еди. **«палванларниң қалқини булғанди»** — яки «палванларниң қалқини һақарәт қилинди» яки «палванларниң қалқини ләнәтлик нәрсидәк ташланди». **«Саулниң қалқини яғ билән сүрүлмәйдиған»** — кона заманларда җәңчиләр қалқанниң териси (қалқанниң бир қисмиға терә ишлитәтти) куруп йерилип кәтмисун дәп, қалқанларға май сүрәтти. Мошу йәрдә «сүрүш» ибраний тилида «мәсиһ қилиш» билән ипадилиниду.
1:24 **«У силәрни безәп қизғуч кийимләрни кийдүрүп...»** — қизил яки қизғуч рәхт интайин қиммәтлик еди.
1:26 **«Маңа болған муһәббитиң қалтис еди»** — «қалтис» яки «карамәт» дегән бу сөз ибраний тилида адәттә Худаға хас болған хусусийәтләрни көрситиду.

[2] Шуниң билән Давут икки аяли билән, йәни Йизрәәллик Аһиноам вә әсли Кармәллик
Набалниң аяли болған Абигаил билән у йәргә чиқти. [3] Давут униң билән биргә болған
адәмләрниң һәр бирини һәм уларниң һәр бири өз өйидикиләрни у йәргә елип чиқти;
улар Һебронниң шәһәрлиридә олтирақлашти. [4] Йәһуданиң адәмлириму у йәргә келип
Давутни Йәһуда җәмәтигә падиша болушқа мәсиһ қилди. Давутқа Саулни дәпнә қилған-
лар Ябәш-Гилеадтикиләр, дәп хәвәр берилди; [5] Давут Ябәш-Гилеадтикиләргә әлчиләр
әвәтип уларға: — «Ғоҗаңлар болған Саулға шундақ яхшилиқ қилип, уни дәпнә қилғи-
ниңлар үчүн Пәрвәрдигар силәргә бәхит-бәрикәт ата қилғай. [6] Пәрвәрдигар силәрги-
му меһриванлиқ вә өз вапалиғини көрсәткәй; силәр бундақ қилғиниңлар үчүн мәнму
бу яхшилиғиңларни силәргә қайтуримән. [7] Әнди һазир ғәйрәтлик болуңлар; чүнки
ғоҗаңлар Саул өлди, Йәһуда җәмәти мени мәсиһ қилип, өзлиригә падиша қилди» — дәп
хәвәр йәткүзди.

Давутниң қошуни Саулниң қошуни билән соқушиду

[8] Амма Саулниң қошунининң сәрдари Нәрниң оғли Абнәр Саулниң уғли Ишбошәтни
Маһанаимға елип берип, [9] уни Гилеадқа, Гәшурийларға, Йизрәәлгә, Әфраимға, Биня-
минға вә шундақла пүткүл Исраилға падиша қилди. [10] Саулниң оғли Ишбошәт падиша
болғанда қириқ яшқа киргән еди. У Исраилниң үстидә икки жил сәлтәнәт қилди. Һалбу-
ки, Йәһуда җәмәти Давутқа әгишәтти. [11] Давутниң Һебронда Йәһуда җәмәти үстидә сәл-
тәнәт қилған вақти йәттә жил алтә ай болди.
[12] Бир күни Нәрниң оғли Абнәр Саулниң оғли Ишбошәтниң адәмлири билән Маһанаим-
дин чиқип Гибеонға барди. [13] Шу чағда Зәруияниң оғли Йоаб билән Давутниң адәмлири
чиқип улар билән Гибеондики көлниң йенида учрашти. Улардин бир тәрәп көлниң у
йеқида, йәнә бир тәрәп көлниң бу йеқида олтарди. [14] Абнәр Йоабқа: Жигитләр қопуп
алдимизда елишип ойнисун — деди. Йоаб: Қопсун — деди.
[15] Улар бекитилгән сан бойичә Бинямин билән Саулниң оғли Ишбошәт тәрәптин он икки
киши вә Давутниң адәмлиридин он икки киши чиқип оттуриға өтти. [16] Улар бир-бири-
ниң бешини қамаллап тутуп һәр бири рәқибиниң биқиниға қиличи билән санҗишти,
һәммиси жиқилип өлди. Шуниң билән у йәр «Қилич бислириниң етизи» дәп аталди; у
Гибеондидур.
[17] У күндики болған соқушуш интайин әшәддий болди; Абнәр билән Исраилниң адәмли-
ри Давутниң адәмлири тәрипидин мәғлуп қилинди.
[18] Шу йәрдә Зәруияниң оғуллири Йоаб, Абишай вә Асаһәл дегән үчәйлән бар еди. Асаһәл
худди даладики җәрәндәк чаққан еди. [19] Асаһәл Абнәрниң кәйидин қоғлап жүгүрди; Аб-
нәргә әгишип оңға яки солға бурулмай тап бесип қоғлиди. [20] Абнәр кәйнигә қарап: Сән
Асаһәлмусән? — дәп сориди. У: — Шундақ, мән шу, дәп җавап бәрди.
[21] Абнәр униңға: Йә оңға йә солға бурулуп жигитләрниң биригә һуҗум қилип униң
яриғини өзәңгә тартивалғин, деди. Лекин Асаһәл уни қоғлаштин бурулушқа унимиди.

2:9 «Гәшурийларға» — яки «Ашурлар (Асурийәликләр)». **«...пүткүл Исраилға падиша қилди»** — мошу йәрдә «пүткүл Исраил» асасән Исраилниң шималий вә шәрқий тәрәплири, йәни он бир қәбилини көрситиду. Давут болса Йәһуда қәбилисигә падиша болди.
2:11 2Сам. 5:5; 1Пад. 2:11
2:12 «Ишбошәтниң адәмлири» — ибраний тилида «Ишбошәтниң хизмәткарлири» — мошу йәрдә шүбһисизки, әскәрлирини көрситиду.
2:14 «Жигитләр қопуп алдимизда елишип ойнисун» — әмәлийәттә болса бу «оюн» әмәс, бәлки мусабиқә характеридики соқушуш. Икки тәрәптин бөлгүләнгән адәмләр оттуриға чиқиду, бир тәрәп қарши тәрәпниң адимини пүтүнләй ятқузуватсә, шу тәрәп ғәлибә қилған болуп «оюн» ахирлишиду. Лекин бу қетим бир тәрәп ениқ ғәлибә қилмиған болғачқа, «оюн» ахир берип икки қошунниң чоң соқушиға айланди.
2:16 «Қилич бислириниң етизи» — яки «чақмақ ташлири етизи». Ибраний тилида: «Һәлқут-Һаззурим».

22 Абнәр Асаһәлгә йәнә: Мени әнди қоғлимай бурулуп кәткин; мән сени немә дәп уруп
жиқитқидәкмән? Ундақ қилсам акаң Йоабниң алдида қандақму йүзүмни көтириләй-
мән? — деди.
23 Лекин Асаһәл йәнила қоғлаштин тохтимиди; шуниң билән Абнәр нәйзисиниң тутқу-
чини униң қосиғиға тиқивәтти. Нәйзә дүмбисини тишип чиқти; у шу йәрдә жиқилип
өлди. Шундақ болдики, Асаһәл жиқилип өлгән йәргә һазир келидиған һәр бир кишиләр
у йәрдә тохтап қалиду.
24 Шуниң билән Йоаб билән Абишай Абнәрни қоғлашти. Күн патқанда улар Гибеонниң
чөлигә маңидиған йолниң бойиға, Гиаһ йезисиниң удулидики Аммаһ едирлиғиға йетип
кәлди; 25 Бинияминлар болса Абнәрниң кәйнидә қошундәк сәп болуп, бир дөң төписигә
чиқип турди. 26 Абнәр Йоабни чақирип: Қилич дайим адәмләрни йәп туруши керәкму?
Бу ишларниң ақивити пәқәт өч-адавәттин ибарәт болидиғанлиғини билмәмсән? Сән
қачанғичә хәлиқләргә: «Қериндашлириңларни қоғлаштин тохтаңлар» дәп буйрумай
туриверисән?
27 Йоаб: Худаниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, әгәр сән мошу сөзни қилмиған болсаң,
көпчиликниң һеч бири қериндашлирини қоғлаштин этигәнгичиму янмайтти — деди.
28 Буниң билән Йоаб канай чалди; һәммә Йәһудалар шуан тохтиди вә қайта Исраилни
қоғлимиди, улар билән қайта җәң қилишмиди. 29 Абнәр билән адәмлири болса кечичә
меңип, Арабаһ түзләңлигидин чиқип, Иордан дәриясидин өтүп Битрон дегән пүткүл
жутни кезип өтүп, Маһанайимға йетип кәлди.
30 Йоаб Абнәрни қоғлаштин йенип барлиқ адәмләрни җәм қилди. Асаһәлдин башқа Да-
вутниң ғуламлиридин он тоққуз адәм йоқ чиқти; 31 Лекин Давутниң адәмлири Бинья-
минлардин вә Абнәрниң адәмлиридин үч йүз атмиш кишини уруп өлтүргән еди.
32 Улар Асаһәлни елип Бәйт-Ләһәмдә өз атисиниң қәбирдә дәпнә қилди; андин Йоаб
билән адәмлири кечичә меңип, таң атқанда Һебронға йетип кәлди.

3

1 Һалбуки, Саулниң җәмәти билән Давутниң җәмәти оттурсидики җәң узун вақитқичә
давамлашти; Давутниң җәмәти барғансери күчәйди, лекин Саулниң җәмәти
барғансери аҗизлашмақта еди.
2 Һебронда Давут бир қанчә оғуллуқ болди, униң тунҗиси Амнон болуп, Йизрәәллик
Аһиноамдин туғулди; 3 иккинчиси Килеаб болуп Кармәллик Набалниң аяли болған
Абигаилдин туғулди. Үчинчиси Абшалом еди. У Гәшорниң падишаси Талмайниң қизи
Маакаһдин туғулған еди, 4 төртинчиси Адония болуп Һаггиттин туғулған еди. Бәшинчи-
си Шәфатия болуп Абиталдин туғулған еди. 5 Алтинчиси Йитриам болуп Давутниң аяли
Әглаһдин туғулди. Давутниң бу алтә оғлиниң һәммиси Һебронда туғулди.
6 Саулниң җәмәти билән Давутниң җәмәти оттурисидики җәң давамида, Абнәр Саулниң
җәмәтидә өз һоқуқини күчәйтти. 7 Әнди Саулниң бир кинизики бар еди; у Аяһниң қизи
болуп, исми Ризпаһ еди. Бир күни Ишбошәт Абнәргә: Немишкә атамниң кенизиги билән
биллә болдуң? — деди.
8 Абнәр Ишбошәтниң бу сөзлиригә интайин аччиқлинип мундақ деди: — «Мән бүгүнки
күндиму атаң Саулниң җәмәтигә, униң уруқ-туққанлириға вә достлириға меһриванлиқ

2:22 **«мән сени немә дәп уруп жиқитқидәкмән»** — мошу йәрдә «уруп жиқитиш» өлтүрүшни билдүриду.
2:23 **«Асаһәл ... өлгән йәргә һазир келидиған һәр бир кишиләр у йәрдә тохтап қалиду»** — демәк, Асаһәлниң һөримити үчүн тохтайду. Башқа бирхил тәрҗимиси: «Асаһәл жиқилип өлгән йәргә кәлгән һәр бир кишиләр у йәрдә тохтап қалди».
3:2 1Тар. 3:1-9
3:7 2Сам. 21:8, 10, 11

көрситип, сени Давутниң қолиға тапшурмиған турсам, мени Йәһудаға тәвә бир иштиниң бешидәк көрүп, бүгүн бу хотун үчүн мени гунаға буйрумақчимусән?
9 Мән Пәрвәрдигарниң Давутқа қәсәм билән вәдә қилғинидәк қилмисам Худа мәнки Абнәрни каттиқ урсун вә униңдин артуқ урсун!
10 — йәни, падишалиқни Саулниң җәмәтидин йөткәп, Давутниң тәхтини Дандин Бәәр-Шебағичә пүткүл Исраил билән Йәһуданиң үстигә тиклимисәм!».
11 Ишбошәт Абнәрдин қорқуп, униңға җававән бир еғиз сөз қилишқиму җүръәт қилалмиди.
12 Абнәр болса өзи үчүн әлчиләрни Давутниң қешиға маңдуруп униңға: Зимин кимниңки? Мән билән әһдә түзгин, мениң қолум сениң тәрипиңдә болуп, пүткүл Исраилни саңа майил қилимән — деди.
13 Давут җавап берип: — Болиду, мән сән билән әһдә қилай. Пәқәт бирла ишни тәләп қилай; мениң қешимға кәлгәндә Саулниң қизи Миқални елип кәлмисәң, йүзүмни көрәлмәйсән, деди.
14 Андин Давут Ишбошәтниң қешиға әлчиләрни маңдуруп: Мән бир йүз Филистийниң хәтнилиги бәдили билән алған аялим Миқални маңа қайтуруп бәргин — деди.
15 Ишбошәт адәм әвәтип Миқални униң еридин, йәни Лаишниң оғли Палтийәлдин елип кәлди.
16 Лекин униң ери Бахуримғичә униң кәйнидин жиғлиған пети әгишип маңди. Ахир берип Абнәр униңға: — Йенип кәткин, девиди, у қайтип кәтти.
17 Әнди Абнәр Исраилниң ақсақаллириға: Силәр бурун Давут үстимизгә падиша болсун, дегән арзу-истәктә болдуңлар.
18 Әнди һазир һәрикәт қилиңлар; чүнки Пәрвәрдигар Давут тоғрисида: — Қул-бәндәм Давутниң қоли билән Исраил хәлқимни Филистийләрниң қолидин, шундақла барлиқ дүшмәнлириниң қолидин қутқузимән, — дегән еди.
19 Абнәр йәнә Биняминларниң қулиқиғиму мошу сөзләрни ейтти. Андин Исраил билән Биняминниң пүткүл җәмәтиниң арзу-истәклирини Давутниң қулиқиға ейтишқа Һебронға барди.
20 шундақ қилип Абнәр жигирмә адәмниң һәмраһлиғида Һебронға Давутниң қешиға кәлгәндә Давут Абнәр вә униң адәмлиригә бир зияпәт тәйярлиди.
21 Абнәр Давутқа: Мән қозғилип пүткүл Исраилни ғоҗам падишаниң алдиға җәм қилай, улар сениң билән әһдә қилишсун, андин сән өз көңлүң халиғанниң барлиғи үстидин сәлтәнәт қилалайдиған болисән, деди. Шуниң билән Давут Абнәрни йолға селип қойди, у аман-есән қайтип кәтти.

3:8 **«Саулниң ... уруқ-туққанлириға...»** — ибраний тилида «Саулниң... қериндашлириға».
3:9 **«Худа мәнки Абнәрни қаттиқ урсун вә униңдин артуқ урсун!»** — ибраний тилида «Худа Абнәрниң бешиға мундақ иш чүшәрсун яки техиму еғир иш чүшәрсун».
3:10 **«Дандин Бәәр-Шебағичә»** — «Дан» Исраилниң әң шималий жути, «Бәәр-Шеба» Йәһуданиң әң җәнубидики җай еди.
3:12 **«Абнәр болса өзи үчүн әлчиләрни Давутниң қешиға маңдуруп униңға....»** — мошу йәрдә «өзи үчүн» дегәнниң ибраний тилида үч хил чүшәнчиси бар: — (1) «Абнәрниң өзи үчүн» (Ишбошәт билмигән һалда); (2) «униң үчүн» (йәни Ишбошәт үчүн); (3) «нәқ мәйданда». Биз биринчи тәрҗимигә майилмиз.
3:14 **«Мән бир йүз Филистийниң хәтнилиги бәдили билән алған аялим Миқални маңа қайтуруп бәргин»** — мошу иш тоғрилиқ «1Сам.» 18:20-27ни көрүң.
3:14 1Сам. 18:25, 27
3:15 **«Лаишниң оғли Палтийәл»** — «1Сам.» 25:44дә «Лаишниң оғли Фалти» яки «Лаишниң оғли Палти» дәп атилиду.
3:15 1Сам. 25:44
3:21 **«Мән қозғилип пүткүл Исраилни ғоҗам падишаниң алдиға җәм қилай...»** — яки «Мән һазир чиқип пүткүл Исраилни ғоҗам падишаниң алдиға җәм қилай...» яки «Мән орнумдин туруп ғоҗам падишаниң алдиға җәм қилай...».

Абнәр өлтүрүлиду

[22] Мана, шу әснада Давутниң адәмлири билән Йоаб бир йәргә һуҗум қилип нурғун олҗа
елип қайтип кәлди. Лекин Абнәр шу чағда Һебронда Давутниң қешида йоқ еди; чүнки
Давутниң узитип қоюши билән аман-есән қайтип кәткән еди. [23] Йоаб вә униң билән
болған пүткүл қошун йетип кәлгәндә, хәлиқ униңға: Нәрниң оғли Абнәр падишаниң қе-
шиға кәлди, падиша уни йолға селип қоюши билән у аман-есән қайтип кәтти — деди.
[24] Андин Йоаб падишаниң қешиға берип: Бу сениң немә қилғиниң?! Мана, Абнәр қе-
шиңға кәпту! Немишкә уни йолға селип қойдуң? У һазир кетипту! [25] Сән Нәрниң оғли
Абнәрни билисәнғу! Униң келиши җәзмән сени алдаш үчүн, сениң чиқип-киридиған
йолуңни, шундақла барлиқ иш-паалийитиңни биливелиш үчүндур, — деди.
[26] Йоаб Давутниң қешидин чиқиши билән у хәвәрчиләрни Абнәрниң кәйнидин мандур-
ди. Улар уни Сираһ қудуғиниң йенидин яндуруп елип кәлди; лекин Давут бу иштин
бехәвәр еди. [27] Абнәр Һебронға йенип кәлгәндә Йоаб уни шәһәр қовуқида учритип,
«Саңа дәйдиған мәхпий сөзүм бар еди» дәп уни бир чәткә әкилип у йәрдә иниси Асаһәл-
ниң қан қисасини елиш үчүн қосиғиға пичақ салди, шуниң билән у өлди.
[28] Кейин, Давут бу ишни аңлап: Мән вә падишалиғим Пәрвәрдигарниң алдида Нәрниң
оғли Абнәрниң аққан қени үчүн мәңгү бегунадурмиз; [29] униң қенини аққузуш гунайи
Йоабниң бешиға вә атисиниң җәмәтиниң бешиға қайнам болуп чүшсун; Йоабниң аи-
лисидин ақма яра кесили, яки мохо кесили, яки һасиға таянғучи, қиличтин өлгүчи яки
аш-түлүксизләр өксүмисун! — деди.
[30] Шундақ қилип, Абнәр Гибеондики җәңдә уларниң иниси Асаһәлни өлтүргини үчүн,
Йоаб билән иниси Абишай уни өлтүрди.
[31] Давут Йоабқа вә униңға әгәшкән барлиқ хәлиққә: Кийимлириңларни житиңлар!
Бөз кийим кийиңлар! Абнәрниң мейити алдида матәм тутуңлар! деди. Давут падиша
Абнәрниң җиназисиниң кәйнидин манди. [32] Улар Абнәрни Һебронда дәпнә қилди, па-
диша Абнәрниң қәбирниң йенида авазини көтирип жиғлиди; хәлиқниң һәммисиму
жиғлашти. [33] Падиша Абнәр үчүн мәрсийә оқуп:
— «Абнәрниң ахмақтәк өлгини тоғриму?
[34] Қоллириң бағлағлиқ болмисиму,
Путлуруң ишкәллик болмисиму,
Лекин сән кишиләрниң рәзилләрниң қолида жиқилғинидәк, жиқилип өлгәнсән!» —
деди.
Шуниң билән хәлиқниң һәммиси униң үчүн йәнә жиғлашти. [35] Андин барлиқ хәлиқ Да-
вутниң йениға келип, униңға күн патқичә тамақ йейишни өтүнди. Амма Давут қәсәм
ичип: Мән күн патмаста йә нан йә башқа һәр қандақ нәрсини тетисам, Худа мени урсун
яки униңдин артуқ җазалисун, — деди.
[36] Барлиқ хәлиқ буни байқап, бу иштин рази болди; әмәлийәттә падиша қилған һәр бир
иш барлиқ хәлиқни рази қилатти.
[37] Шуниң билән барлиқ хәлиқ, шундақла пүткүл Исраил шу күни Нәрниң оғли Аб-
нәрниң өлтүрүлишиниң падишаниң көрсәтмиси әмәслигини билип йәтти. [38] Па-
диша өз хизмәткарлириға: Биләмсиләр? Бүгүн Исраилда бир сәрдар, улуқ бир зат
жиқилди! [39] Гәрчә мән Мәсиһ қилинип падиша тикләнгән болсамму, мән аҗиз

3:27 2Сам. 2:23; 1Пад. 2:5
3:29 **«һасиға таянғучи»** — яки «чақ егиргүчи».
3:35 **«Худа мени урсун яки униңдин артуқ җазалисун»** — ибраний тилида «Худа мениң бешиға бундақ яки ундақ қилсун яки униңдин техиму артуқ қилсун!».
3:38 **«Падиша өз хизмәткарлириға: Биләмсиләр?...»** — ибраний тилида «Падиша өз хизмәткарлириға: Билмәмсиләр...?».

бир бәндимән. Бу адәмләр, йәни Зәруияниң оғуллириниң вәһшийилигини мән
көтирәлмигидәкмән; Пәрвәрдигар рәзиллик қилғучиниң рәзиллигини өз бешиға
қайтурсун! — деди.

Ишбошәт өлтүрүлиду

4 [1] Саулниң оғли Абнәрниң Һебронда өлгинини аңлиғанда қоли бошишип кәтти,
барлиқ Исраил дәккә-дүккигә чүшти.
[2] Саулниң оғлиниң қошуниниң алдин жүрәр қисмида икки сәрдари болуп, бириниң исми
Баанаһ, йәнә бириниң исми Рәкаб еди. Улар Бинямин қәбилисидин болған Бәәротлуқ
Риммонниң оғуллири еди (чүнки Бәәрот Бинямин қәбилисигә тәвә һесаплинатти; [3] лекин
Бәәротлуқлар Гиттаимға қечип берип у йәрдә бу күнгичә мусапирдәк яшаватиду).
[4] Саулниң оғли Йонатанниң бир оғли болуп, пути ақсақ еди. Саул билән Йонатанниң
өлгәнлиги тоғрилиқ хәвәр Йизрәәлгә йәткәндә, у бәш яшқа киргән еди. Иник аниси уни
елип қачти; лекин шундақ болдики, у алдирап жүгүргәчкә, бала чүшуп кетип, ақсақ бо-
луп қалған еди. Униң исми Мәфибошәт еди.
[5] Әнди бир күни Бәәротлоқ Риммонниң оғуллири Рәкаб билән Баанаһ чиңқи чүш вақти-
да Ишбошәтниң өйигә барди. Ишбошәт чүшлүк уйқида ухлаватқан еди. [6] Улар буғдай
алимиз дегәнни банә қилип, өйиниң ичкиригә кирип, Ишбошәтниң қосиғиға пичақ
санҗиди. Андин Рәкаб вә Баанаһ қечип кәтти [7] (улар Ишбошәт һуҗрисида кариватта
ятқинида, өйгә кирип, уни өлтүргән еди). Улар униң каллисини кесип, андин калли-
сини елип кечичә Арабаһ түзләңлигидин меңип өтти. [8] Улар Ишбошәтниң каллисини
Һебронға, Давутниң қешиға елип берип, падишаға: Мана, бу җанаблириниң җенини
издигән дүшмәнлири Саулниң оғли Ишбошәтниң каллиси! Бүгүн Пәрвәрдигар ғоҗам
падишани Саул билән нәслидин интиқам елишқа муйәссәр қилди — деди.
[9] Давут Бәәротлуқ Риммонниң оғуллири Рәкаб билән иниси Баанаһға: Мени барлиқ қий-
инчилиқлардин қутқузған Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, [10] бурун би-
риси Давутқа хуш хәвәр елип кәлдим, дәп ойлап, маңа: — Мана, Саул өлди, дәп кәлгәндә,
мән уни елип Зиклагта өлтүрүвәттим. Бәрһәқ, мана бу униң йәткүзгән хәвириниң му-
капати болған еди! [11] Әнди мән шундақ қилған йәрдә, рәзил адәмләр өз өйидә орунда
ятқан бир һәққаний кишини өлтүргән болса, мән немә қилай?! Униң аққан қан қәрзини
силәрниң қолуңлардин елип, силәрни йәр йүзидин йоқатмамдим? — деди.
[12] Давут ғуламлириға буйруқ қиливиди, улар буларни қәтл қилди. Уларниң қол-путли-
рини кесип, уларни Һеброндики көлниң йенида есип қойди; лекин улар Ишбошәтниң
бешини елип Һебронда Абнәрниң қәбирдә дәпнә қилди.

Давут Исраилға падиша болушқа мәсиһ қилиниду

1Тар. 11:1-9; 14:1-17

5 [1] Андин кейин Исраилниң барлиқ қәбилилири Һебронға Давутниң қешиға келип:
Қарисила, биз өзлириниң әт-сүйәклиридурмиз! [2] Бурун Саул бизниң үстимиздә
сәлтәнәт қилғандиму Исраил хәлқигә җәңгә чиқип-киришкә йолбашчи болған өзлири

4:2 Йә. 9:17; 18:25
4:4 2Сам. 9:3-13
4:10 2Сам. 1:15
4:12 « *Рәкаб билән Баанаһниң* **қол-путлирини кесип, уларни Һеброндики көлниң йенида есип қойди»** — «уларни» бәлким Рәкаб билән Баанаһниң қол-путлиринила әмәс, бәлки җәсәтлирини көрситиши мүмкин.
4:12 2Сам. 3:32

едила; Пәрвәрдигар силигә: Сән Мениң хәлқим Исраилниң падичиси болуп, уларни
бақисән, Исраилниң әмри болисән, дегән еди — деди.
[3] Шуниң билән Исраилниң һәммә ақсақаллири Һебронға падишаниң қешиға кәлди; Да-
вут падиша Һебронда, Пәрвәрдигарниң алдида улар билән әһдә түзүшти. Андин улар
Давутни Исраилға падиша болушқа мәсиһ қилди.
[4] Давут падиша болғанда оттуз яшқа киргән болуп, қириқ жил сәлтәнәт қилди. [5] У Һе-
бронда Йәһуданиң үстидә йәттә жил алтә ай сәлтәнәт қилип, Йерусалимда пүткүл Исра-
ил билән Йәһуданиң үстидә оттуз үч жил сәлтәнәт қилди.
[6] Падиша өз адәмлири билән Йерусалимға чиқип, шу зиминда турған Йәбусийлар билән
җәң қилғили барди. Улар Давутқа: Сән бу йәргә кирәлмәйсән, бәлки һәтта корлар билән
ақсақлар сени чекиндүриду! — деди. Чүнки улар: «Давут бу йәргә қәтъий кирәлмәйду»,
дәп ойлайтти. [7] Лекин Давут Зион қорғинини алди (бу йәр Давутниң шәһири дәп ати-
лиду).
[8] Давут у күни: Кимки Йәбусийларни урай десә сүңгүч билән чиқиши керәк, андин у
Давут қин-қинидин өч көридиған бу кор, ақсақлар билән һесаплишалайду, деди. Шуниң
билән «Қорлар йә ақсақлар өйгә кирмисун» дәйдиған мақал пәйда болди.
[9] Шундақ қилип Давут қорғанда турди вә у йәрни «Давутниң шәһири» дәп атиди. Давут
шәһәрниң әтрапиға Миллодин тартип ич тәрәпкичә имарәт салди. [10] Давут барғансе-
ри қудрәт тапти; самавий қошунларниң Сәрдари болған Худа Пәрвәрдигар униң билән
биллә еди.
[11] Турниң падишаси Һирам Давутниң қешиға әлчиләрни әвәтти вә улар билән қошуп,
кедир яғачлири, яғашчилар вә ташчиларни әвәтти; улар Давут үчүн бир орда ясап бәрди.
[12] Давут Пәрвәрдигарниң өзини Исраилға падиша тикләп, өз хәлқи Исраил үчүн өзиниң
падишалиғини гүлләндүргәнлигини билип йәтти.
[13] Давут Һеброндин кәлгәндин кейин Йерусалимдин йәнә аялларни вә кенизәкләрни
алди; шуниң билән Давутқа йәнә көп оғул-қизлар туғулди.
[14] Йерусалимда униңдин туғулғанларниң исимлири мана мундақ еди: Шаммуа, Шобаб,
Натан, Сулайман, [15] Ибһар, Елишуа, Нәфәг, Яфия, [16] Елишама, Елиада вә Елифәләт.

5:2 **«Исраил хәлқигә җәңгә чиқип-киришкә йолбашчи болған өзлири едила»** — ибраний тилида «Исраилниң чиқишида һәм киришидә уларға башлиғучи едила» дегәнлик билән ипадилиниду; мошу ибарә Исраилниң барлиқ паалийәтлириниму көрситиши мүмкин.
5:2 2Сам. 7:7; Зәб. 77:71-72
5:5 2Сам. 2:11; 1Пад. 2:11; 1Тар. 3:4
5:6 **«бәлки һәтта корлар билән ақсақлар сени чекиндүриду! — деди. Чүнки улар: «Давут бу йәргә қәтъий кирәлмәйду», дәп ойлайтти»** — бу икки җүмлиниң башқа бирхил тәрҗимиси: — «бәлки сән корлар билән ақсақларни һайдивәтмисәң, бу йәргә кирәлмәйсән, — деди, Давутни һәргиз бу йәргә кирмәйду, дәп ойлатти».
5:7 **«Зион қорғинини»** — «Зион» Йерусалимниң ичидики егизлик болуп, шу йәргә дайим қорған селинип туратти. Кейин ибадәтханиму Зионда қурулған. Кейин «Зион» дегән исим бәзидә пүткүл Йерусалим шәһиригиму вә бәзидә Исраилниң өзигиму вәкиллик болған.
5:8 **«Кимки Йәбусийларни урай десә, сүңгүч билән чиқиши керәк»** — бу сирлиқ сөзниң мәнаси пәқәт йеқинда археологлар тәкшүрүп тапқан тарихий излардин ениқланди. Әслидә Йерусалим шәһириниң астида мәхпий бир су йоли бар еди; шәһәрдә бу су йолиға тутишидиған тик бир қудуқ бар еди. Давутниң адәмлири шу қудуқтин ямишип чиққан болса керәк. **«корлар йә ақсақлар өйгә кирмисун»** — бу сөзниң мәнаси бәлким (1) һеч қандақ бутпәрәс адәмләрниң (мәсилән, Йәбусийларниң) падишаниң ордисиға киришигә рухсәт йоқ; (2) Давут Йәбусийлар таянған һәр қандақ бутлар («кор вә ақсақлар)ни һәргиз өйигә киришкә рухсәт қилмайтти (демәк, бутлар «кор», «ақсақ»лардәк һечнимә қилалмайду). Бу сөз корлар вә ақсақларниң өзлирини көрсәтмәйду, чүнки кейин ақсақ болған Мәфибошәт һәркүни Давут билән һәмдәстихан олтиратти.
5:8 1Тар. 11:6
5:9 **«Миллодин тартип ич тәрәпкичә имарәт салди»** — «Милло»: «пәләмпәйлик йәр» дегән мәнада болуши мүмкин.
5:13 1Тар. 3:9; 14:3-7

Филистийә билән җәң қилиш

[17] Филистийләр Давутниң Исраилға падиша болушқа мәсиһләнгинини аңлиғанда, улар
һәммиси Давутни тутқили чиқти, Давут буни аңлапла, қорғанға чүшти.
[18] Филистийләр келип «Рәфайим җилғиси»да йейилип турди; [19] Давут Пәрвәрдигардин
йол сорап: Филистийләргә қарши атлинайму? Уларни қолумға тапшурарсәнму? — деди.
Пәрвәрдигар Давутқа: Чиққин! Чүнки, Мән Филистийләрни җәзмән қолуңға тапшу-
римән — деди.
[20] У вақитта Давут Баал-Пәразимға барди. У йәрдә Давут уларни тар мар қилди. У: —
«Пәрвәрдигар мениң алдимда дүшмәнлирим үстигә худди кәлкүн ярни елип кәткәндәк
бөсүп кирди» — деди. Шуниң билән у йәрни «Баал-Пәразим» дәп атиди. [21] Филистийләр
у йәрдә өз мәбудлирини ташлап кәтти; Давут билән адәмлири уларни елип кәтти.
[22] Әнди Филистийләр йәнә чиқип «Рәфайим җилғиси»да йейилип турди.
[23] Давут Пәрвәрдигардин йол сориди. Пәрвәрдигар: Сән у йәргә чиқмай, бәлки уларниң
кәйнидин айлинип өтүп үҗмә дәрәқлириниң удулидин һуҗум қилғин — деди,
[24] Шундақ болидуки, сән үҗмә дәрәқлигиниң үстидин аяқ тивишини аңлишиң биләнла
дәрһал атлан; чүнки шу тапта Пәрвәрдигар Филистийләрниң қошуниға һуҗумға чиққан
болиду, — деди.
[25] Давут Пәрвәрдигарниң униңға әмир қилғинидәк қилип, Филистийләрни Гибеондин
Гәзәргичә қоғлап кирди.

Давут әһдә сандуғини Йерусалимға әкилиду

1Тар. 13:1-14; 15:25-29;16:1-3

6 [1] Давут Исраилниң арисидин барлиқ сәрхил адәмләрни жиғивиди, булар оттуз
миң чиқти. [2] Андин Давут вә униңға әгәшкәнләрниң һәммиси Худаниң әһдә
сандуғини йөткәп келиш үчүн Йәһудадики Баалаһға чиқти; сандуқ муқәддәс нам
билән, йәни керубларниң оттурисида олтарғучи самавий қошунларниң Сәрдари
болған Пәрвәрдигарниң нами билән аталған еди. [3] Улар Худаниң әһдә сандуғини дөңдә
олтиришлиқ Абинадабниң өйидә йеңи бир һарвуға селип, уни шу йәрдин елип чиқти.
Абинадабниң оғуллири Уззаһ билән Аһийо у йеңи һарвуни һайдиди. [4] Улар һарвуни
Худаниң әһдә сандуғи билән дөңдә олтиришлиқ Абинадабниң өйидин елип чиқти;
Аһийо әһдә сандуғиниң алдида маңди. [5] Давут билән пүткүл Исраил җамәтидикиләр
Пәрвәрдигарниң алдида тәнтәнә қилип күй оқуп чилтар, тәмбур, дап, дақа-думбақ вә
чаңлар челип уссул ойниди.
[6] Лекин улар Наконниң хаминиға кәлгәндә, калилар алдиға мүдүрәп кәткәнлиги үчүн,
Уззаһ қолини созуп Худаниң әһдә сандуғини тутувалди. [7] Пәрвәрдигарниң ғәзиви Уз-
заһқа қозғалди; у хата қилғини үчүн, уни Худа шу йәрдә урди. Шуниң билән Уззаһ Худа-
ниң әһдә сандуғиниң йениға жиқилип өлди.

5:18 **«Рәфайим җилғиси»** — Йерусалимға йеқин, Һинном җилғисиниң җанубий тәрипидә.
5:20 **«Баал-пәразим»** — «бөсүп чиққучиларниң Рәбби» дегән мәнада.
5:20 Йәш. 28:21
5:23 **«үҗмә дәрәқлири»** — бу бизниң қиясимиз. Ибраний тилида «жиғлиғучи дәрәқләр». Зади қайси дәрәқ екәнлиги бизгә намәлум. Башқа бир қияс «хинә дәрәқлири».
5:25 **«Гибеондин»** — яки «Гебадин».
6:2 **«Йәһудадики Баалаһ»** — (яки «Баалаһ-Йәһудаға») — башқа исми «Кириат-Йеарим» («1Сам.» 7:2, «1Тар.» 13:6ни көрүң).
6:3 1Сам. 6;7, 8; 7:1,2
6:5 **«тәнтәнә қилип күй оқуп... »** — яки «һәр хил арча яғачлиридин ясалған сазларни челип...». **«дақа-думбақ»** — яки «шақилдақ(лар)».

[8] Лекин Давут болса Пәрвәрдигарниң Уззаһниң тенини бөскәнлигигә аччиқланди вә у
йәрни «Пәрәз-Уззаһ» дәп атиди; у йәр бүгүнки күнгичә шундақ атилиду. [9] У күни Да-
вут Пәрвәрдигардин қорқуп: Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини өзәмниңкигә қайси йол
билән әкеләрмән? — деди.
[10] Шуниң үчүн Давут Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини «Давут шәһири»гә, өзиниңкигә
йөткәшни халимиди; Давут уни елип берип, Гатлиқ Обәд-Едомниң өйидә қалдурди.
[11] Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғи Гатлиқ Обәд-Едомниң өйидә үч ай турди; Пәрвәрдигар
Обәд-Едом вә униң пүткүл өйидикиләрни бәрикәтлиди.
[12] Давут падишаға: — «Пәрвәрдигар Өз әһдә сандуғи вәжидин Обәд-Едом вә униң барини
бәрикәтлиди» дәп ейтилди. Шуңа Давут Худаниң әһдә сандуғини Обәд-Едомниң өйидин
елип чиқип, хушлуқ билән Давутниң шәһиригә елип кәлди.
[13] Пәрвәрдигарниң сандуғини көтәргәнләр алтә қәдәм меңип, шундақ болдики, у бир
буқа билән бир бордақ мозайни қурбанлиқ қилди. [14] Давут болса канап әфодни кий-
ип Пәрвәрдигарниң алдида күчиниң баричә уссул ойнайтти; [15] Давут билән Исраилниң
пүткүл җамәти тәнтәнә қилип вақиришип, канай челишип Пәрвәрдигарниң әһдә сан-
дуғини елип чиқивататти.
[16] Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғи Давутниң шәһиригә елип кирилгинидә, Саулниң қизи
Миқал деризидин қарап, Давут падишаниң сәкрәп Пәрвәрдигарниң алдида уссул ойна-
ватқанлиғини көрүп, уни өз көңлидә мәнситмиди.
[17] Улар Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини елип кирип, Давут униң үчүн тиктүргән чедир-
ниң оттурсида қойди. Андин Давут Пәрвәрдигарниң алдида көйдүрмә қурбанлиқ билән
енақлиқ қурбанлиқлирини сунди.
[18] Давут көйдүрмә қурбанлиқ билән енақлиқ қурбанлиқлирини кәлтүрүп болуп, халай-
иққа самавий қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигарниң намида бәхит-бәрикәт ти-
лиди. [19] У пүткүл Исраил җамаитигә, әр билән аялларниң һәр биригә бирдин қотурмач,
бирдин хорма пошкили вә бирдин үзүм пошкилини тәқсим қилип бәрди. Андин хәлиқ-
ниң һәр бири өз өйигә йенип кәтти.
[20] Давут өз аилисидикиләрни мубарәкләш үчүн йенип кәлгәндә, Саулниң қизи Миқал
униң алдиға чиқип: Бүгүн Исраилниң падишаси өзини шунчә шәрәплик көрсәттиму,
қандақ? У худди пәс бир адәмниң номуссизлачә өзини яләңачлиғиниға охшаш, хизмәт-
карлириниң дедәклириниң көз алдида өзини яләңачлиди!
[21] Давут Миқалға: Ундақ шатланғиним Пәрвәрдигар алдида еди. У атаң вә униң пүткүл
җәмәтини өрүп, мени Пәрвәрдигарниң хәлқи болған Исраил үстигә башламчи қилип
тиклиди. Шуңа мән Пәрвәрдигарниң алдида уссул ойнаймән! [22] Әмәлийәттә мән өзәмни
техиму әрзимәс қилип, өз нәзиримдә өзәм төвән болушқа разимән. Лекин сән ейтқан у
дедәкләрниң нәзиридә болса, һөрмәткә сазавәр болимән — деди.
[23] Саулниң қизи Миқал болса, өлидиған күнигичә бала туғмиди.

6:8 **«Пәрәз-Уззаһ»** — «Уззаһға бөсүп кириш» дегән мәнада.
6:12 **«Пәрвәрдигар Өз әһдә сандуғи вәжидин...»** — ибраний тилида «Пәрвәрдигар Худаниң әһдә сандуғи вәжидин...».
6:13 **«Пәрвәрдигарниң сандуғини көтәргәнләр алтә қәдәм меңип, шундақ болдики, у бир буқа билән бир бордақ мозайни қурбанлиқ қилди»** — «алтә қәдәм» бизниңчә бу дәсләпки алтә қәдәмни көрситиду. Башқа бирхил тәрҗимиси «Улар һәр алтә қәдәм маңғанда, бир қетим буқа вә бордақ мозай қурбанлиқ қилди». Лекин ундақ болса, илгәрләш бәк аста болатти!
6:14 **«Давут болса канап әфодни кийип...»** — «әфод» адәттә пәқәт каһинлар кийидиған җилиткидәк қисқа бир көйнәк еди. Бизниң «тәбирләр»имизни көрүң. Давутниң әфодни кийиши бәлким уссул ойнашқа азатә болуш үчүн еди (14-айәтни көрүң).
6:19 **«бирдин хорма пошкили»** — яки «бир жутум шарап» яки «бир парчә гөш».
6:20 **«...өз аилисидикиләрни мубарәкләш үчүн...»** — «мубарәкләш» мошу йәрдә «бәхит-бәрикәт тиләш»ни өз ичигә алиду. **«Бүгүн Исраилниң падишаси ... хизмәткарлириниң дедәклириниң көз алдида өзини яләңачлиди!»** — «өзини яләңачлиди» дегән гәп әркинрәк уссул ойнашқа Давутниң «әфод»ни кийгәнлигини көрситиду.

Пәрвәрдигарниң Давутқа қилған улуқ вәдилири

1Тар. 17:1-5

7 1 Падиша өз ордисида туратти, Пәрвәрдигар униңға әтрапидики барлиқ
дүшмәнлиридин арам бәргәндин кейин, 2 падиша Натан пәйғәмбәргә: Мана қара, мән
кедир яғичидин ясалған өйдә олтиримән, лекин Худаниң әһдә сандуғи бир чидирниң
ичидә туруватиду — деди.
3 Натан падишаға җавап берип: Көңлүңдә немә ойлиғиниң болса, шуни қилғин; чүнки
Пәрвәрдигар сениң билән биллидур — деди.
4 Лекин кечидә шундақ болдики, Пәрвәрдигарниң сөзи Натанға келип мундақ дейил-
ди: 5 — Берип қулум Давутқа дегин: «Пәрвәрдигар: — «Сән дәрвәқә Маңа туридиғанға
өй салмақчимусән?» — дәйду. 6 — «Мән Исраилларни Мисирдин чиқарғандин тар-
тип, бу күнгичә бир өйдә олтармидим, бәлки бир чедирни макан қилип, кезип
жүрдүм. 7 Мән Өзәм барлиқ Исраиллар билән жүргән һәммә йәрләрдә, хәлқим Исра-
илни падичи болуп беқишқа әмир қилғанларға, йәни Исраилниң һәр қандақ қәби-
лисиниң бир йетәкчисигә: Немишкә Маңа кедир яғачтин бир өй ясимайсиләр? — дәп
баққанму? 8 Әнди қулум Давутқа мундақ дегин: — Самавий қошунларниң Сәрдари
болған Пәрвәрдигар: — Сени хәлқим Исраилға башламчи қилип тикләш үчүн сени
яйлақлардин, қой беқиштин елип кәлдим, — дәйду. 9 — вә майли қәйәргә бармиғин,
Мән һаман сениң билән биллә болдум вә сениң алдиңдин барлиқ дүшмәнлириң-
ни йоқитип кәлдим; йәр йүзидики улуқлар нам-шөһрәткә егә болғандәк сени улуқ
нам-шөһрәткә сазавәр қилдим. 10-11 Мән хәлқим болған Исраилға бир җайни беки-
тип, уларни шу йәрдә тикип өстүримән; шуниң билән улар өз зиминида туридиған,
паракәндичиликкә учримайдиған болиду. Рәзилләр дәсләптидикидәк, шундақла
Мән хәлқим Исраил үстигә һөкүмранлиқ қилишқа һакимларни тайинлиған күнләр-
дикидәк, уларға қайтидин зулум салмайду. Мән һазир саңа һәммә дүшмәнлириңдин
арам бәрдим. Әнди Мәнки Пәрвәрдигар саңа шуни ейтип қояйки, Мән сениң үчүн
бир өйни қуруп беримән!» — дәйду.

12 «Күнлириң тошуп, ата-бовилириң билән өлүмдә ухлиғиниңда, Мән өз пуштиңдин
болған нәслиңни сениң орнуңда турғузуп, падишалиғини мәзмут қилимән. 13 Мениң
намим үчүн бир өйни ясиғучи у болиду, вә Мән униң падишалиқ тәхтини әбәткичә
мустәһкәм қилимән. 14 Мән униңға ата болимән, у Маңа оғул болиду. Әгәр у қәбиһлик
қилса, униңға инсанларниң тайиғи билән вә адәм балилириниң савақ-думбалашлири
билән тәрбийә беримән. 15 Амма Мән сениң алдиңда өрүвәткән Саулдин меһри-шәпқи-
тимни җуда қилғинимдәк, униңдин меһри-шәпқитимни җуда қилмаймән. 16 Шуниң

7:2 **«Худаниң әһдә сандуғи бир чидирниң ичидә туруватиду»** — мошу йәрдә «чедирниң ичидә» ибраний тилида «пәрдиләр ичидә» дегән сөз билән ипадилиниду.

7:5 **«қулум Давут»** — «қул» дегән уқум тоғрилиқ «тәбирләр»имизни көрүң.

7:7 **«Исраилниң һәр қандақ қәбилисиниң бир йетәкчиси...»** — «1Тар.» 17:6дә «Исраилниң һәр қандақ йетәкчи һакими» дейилиду.

7:9 2Сам. 8:6,14

7:10-11 **«Мән сениң үчүн бир өй қуруп беримән»** — Давут әсли Худа үчүн бир өй қурмақчи болған, лекин Худа Давутқа: Саңа бир өй (аилә, җәмәт, сулалә дегән мәнада) қуруп беримән» дәп җавап бериду.

7:12 **«Мән өз пуштиңдин болған нәслиңни сениң орнуңда турғузуп, ...»** — мошу йәрдә «пуштиңдин» — ибраний тилида «ич-бағриңдин».

7:12 1Пад. 8:20

7:13 1Пад. 5:19; 6:12; 1Тар. 22:10

7:14 **«униңға инсанларниң тайиғи билән вә адәм балилириниң савақ-думбалашлири билән тәрбийә беримән»** — демәк, Давутниң әвлатлиридин болған падишалар гуна қилса, Худа уларға инсаний васитә (бәлким дүшмәнниң вастиси) билән тәрбийә бериду.

7:14 Зәб. 88:27-28, 32; Ибр. 1:5

билән сениң өйүң вә сениң падишалиғиң алдиңда һемишә мәзмут қилиниду; тәхтиң
әбәткичә мәзмут турғузулиду».
[17] Натан бу барлиқ сөзләр вә барлиқ вәһийни һеч немә қалдурмай, Давутқа ейтип бәрди.
[18] Андин Давут падиша кирип, Пәрвәрдигарниң алдида олтирип мундақ деди: «И, Рәб
Пәрвәрдигар, мән зади ким едим, мениң өйүм немә еди, Сән мени мошу дәрижигә
көтургидәк? [19] Лекин, и Рәб Пәрвәрдигар, мениң бу мәртивәм Сениң нәзириңдә кичик-
кинә бир иш һесапланди; чүнки Сән мән қулуңниң өйиниң жирақ кәлгүси тоғрилиқ сөз-
лидиң; бу һәммила адәмгә дайим болидиған ишму, и, Рәб Пәрвәрдигар? [20] Әнди Давут
Саңа йәнә немә десун? Сән Өз қулуңни тонуйсән, и, Рәб Пәрвәрдигар! [21] Сән сөз-вәдән
вәжидин, Өз көңлүңдикигә асасән бу улуқ ишниң һәммисини қулуң билсун дәп бекитип
қилғансән. [22] Шуңа Сән улуқсән, и Пәрвәрдигар; қулақлиримиз барлиқ аңлиғинидәк, Се-
ниң тәңдишиң йоқ, Сәндин башқа һеч қандақ илаһ йоқтур.
[23] Хәлқиң Исраилдәк йәнә башқа бир әл барму, улар жаһанда алаһидә туриду? — Чүн-
ки Сән Худа уларни Мисирдин қутқузуп Өзәңгә хас бир хәлиқ қилиш үчүн, шундақла
нам-шөһрәткә егә болуш үчүн, Өзәң бардиң; Сән Өзәң үчүн Мисирдин, әллардин вә улар-
ниң илаһлиридин қутқузуп чиққан хәлқиң алдида зиминиң үчүн улуқ вә дәһшәтлик
ишларни қилдиң. [24] Сән хәлқиң Исраилни Өзәң үчүн әбәткичә бир хәлиқ болушқа бе-
киттиң; Сән, и Пәрвәрдигар, уларниң Худаси болдуң.
[25] Әнди һазир, и Пәрвәрдигар Худа, Өз қулуң вә униң өйи тоғрисида ейтқан вәдәңгә әбәт-
кичә мәзмут әмәл қилғин; Сән дегәнлириң бойичә ишни ада қилғайсән! [26] Сениң намиң
әбәткичә улуқлинип: — Самавий қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар Исраилниң
үстидә туридиған Худадур, дәп ейтилсун, шундақла Өз қулуңниң өй-сулалиси сениң ал-
диңда мәзмут турғузулсун.
[27] Чүнки Сән, и самавий қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар, Исраилниң Худаси
Өз қулуңға: Мән саңа бир өй-сулалә қуруп беримән, дәп вәһий қилдиң; шуңа қулуң бу
дуани сениң алдиңда қилишқа жүръәт қилди.
[28] Әнди сән, и Рәб Пәрвәрдигар, бирдин-бир Худадурсән, Сениң сөзлириң һәқиқәттур вә
Сән бу бәхит-илтипатни Өз қулуңға вәдә қилдиң; [29] шуңа қулуңниң өй-жәмәтини Сениң
алдиңда мәңгү турушқа несип қилип бәрикәтлигәйсән; чүнки Сән, и Рәб Пәрвәрдигар,
буни вәдә қилғансән; бу бәхит-илтипатиң билән Өз қулуңниң өй-жәмәти әбәткичә бә-
хит-илтипатқа несип болиду».

Давут әтрапидики әлләрни өзигә бекиндүриду

1Тар. 18:1-14

8 [1] Бу ишлардин кейин шундақ болдики, Давут Филистийләргә һуҗум қилип,
уларни бойсундурди. Шундақ қилип, Давут Филистийләрниң қолидин мәркизий

7:16 **«...сениң өйүң вә сениң падишалиғиң алдиңда һемишә мәзмут қилиниду»** — яки «...сениң өйүң вә сениң падишалиғиң алдимда һемишә мәзмут қилиниду».

7:19 **«мениң бу мәртивәм Сениң нәзириңдә кичиккинә бир иш һесапланди»** — демәк, «Сән (аллиқачан) мени мошу (жуқури) дәрижигә көтургән екәнсән...» дегән сөз (18-айәтни көрүң) униң падиша болғанлиғини көрситиду. Лекин Худа бу имтияздин йәнә көп имтиязларни қошуп бәрмәкчи. 9-16-айәтләрни қайтидин көрүң.

7:22 Қан. 3:24; 4:35; 32:39; 1Сам. 2:2; Зәб. 85:8; Йәш. 45:5, 18, 22; Мар. 12:29, 32

7:23 **«уларни... қутқузуп Өзәңгә хас бир хәлиқ қилиш үчүн, шундақла нам-шөһрәткә егә болуш үчүн, өзәң бардиң»** — текстниң еник мәнаси шуки, Исраилни Мисирдин қутқузуш үчүн Худа Өзи шәхсән Мисирға барған. **«... уларни... әлләрдин вә уларниң илаһлиридин қутқузуп чиққан»** — мошу ибарә бәлким Худаниң Исраил алдида Пәләстин зиминида туруватқан бутпәрәс әлләрни қоғливетишини көрситиши мүмкин.

7:23 Қан. 4:7, 34; 10:21; 33:29; Зәб. 147:8-9

7:28 Юһ. 17:17

шәһәрниң һоқуқини алди.
[2] У һәм Моабийларға һуҗум қилип, уларниму мағлуп қилди. У уларни йәргә ятқузуп,
тана билән өлчәп, икки тана кәлгәнләрни өлтүрди, бир тана кәлгәнләрни тирик қалдур-
ди. Моабийлар болса Давутқа бeқинип, униңға селиқ тапшурди.
[3] Андин Зобаһниң падишаси Рәһобниң оғли Һададезәр Әфрат дәриясиға чиқип, шу йәр-
дики һакимийәтни өзигә қайтидин тартивалмақчи болғанда, Давут униңға һуҗум қи-
лип, мағлуп қилди. [4] Давут униң қошунидин бир миң йәттә йүз атлиқ әскәрни вә жи-
гирмә миң пиядә әскәрни әсир қилди; Давут һарву атлириниң пийини кәстүрди, лекин
өзигә йүз һарвулиқ атни қалдуруп қойди.
[5] Дәмәшқтики Сурийләр Зобаһниң падишаси Һададезәргә ярдәм бериш үчүн чиқти, ле-
кин Давут Сурийләрдин жигирмә икки миң адәмни өлтүрди. [6] Андин Давут бир нәччә
баргаһ әскәрләрни Дәмәшқтики Сурийләрниң зиминида турғузди; шуниң билән Сурий-
ләр Давутқа бeқинип униңға селиқ тапшурди. Давут қәйәргә барса, Пәрвәрдигар униңға
нусрәт берәтти.
[7] Давут Һададезәрниң ғуламлириға тәминләнгән алтун қалқанни тартивелип, Йеруса-
лимға кәлтүрди [8] вә Һададезәрниң шәһәрлири болған Битаһ билән Биротай шәһәрлири-
динму интайин көп мисни қолға чүшәрди.
[9] Хаматниң падишаси Той Давутниң Һададезәрниң пүтүн қошунини мағлуп қилғини-
ни аңлап, [10] өз оғли Йорамни Давутниң һалини сорашқа вә Давутниң Һададезәр билән
җәң қилип уни мағлуп қилғиниға уни тәбрикләшкә әвәтти. Чүнки Һададезәр дайим Той
билән җәң қилип келиватати. Йорам болса күмүч, алтун вә мис қача-буюмларни елип
кәлди. [11-12] Давут падиша мошуларни вә өзи бeқиндурған һәммә әлләрдин, җүмлидин
Сурийләрдин, Моабийлардин, Аммонийлардин, Филистийләрдин вә Амаләкләрдин
олҗа алған алтун-күмүчләрни Пәрвәрдигарға атап беғишлиди. Булар Зобаһниң пади-
шаси Рәһобниң оғли Һададезәрдин алған олҗини өз ичигә алиду.
[13] Давут Сурийләрни мағлуп қилип, йәни он сәккиз миң адәмни «Шор вадиси»да өл-
түрүп янғанда, униң нам-даңқи хелә чиққан еди. [14] У Едомда әскәр баргаһлирини
турғузди; пүтүн Едомда баргаһларни қурди. Шуниң билән Едомийларниң һәммиси Да-
вутқа бeқинди. Давут қәйәргә барса, Пәрвәрдигар униңға нусрәт берәтти.
[15] Давут пүткүл Исраил үстигә сәлтәнәт қилди; у пүткүл хәлқини сорап, адил һөкүмләр
чиқирип адаләт жүргүзәтти.

Орда әмәлдарлири

2Сам. 20:23-26; 1Тар. 18:15-17

[16] Зәруияниң оғли Йоаб қошунниң сәрдари болди; Аһилудниң оғли Йәһошафат мирза
болди; [17] Ахитубниң оғли Задок билән Абиятарниң оғли Ахимәләк каһин болди; Серая
диван беги болди. [18] Йәһояданиң оғли Беная Кәрәтийләр билән Пәләтийләрниң йолбаш-
чиси болди; Давутниң оғуллириму каһин болди.

8:1 **«...мәркизий шәһәрниң һоқуқини алди»** — яки «Мәттәг-Аммаһ шәһирини алди».
8:4 **«бир миң йәттә йүз атлиқ әскәр»** — яки «бир миң йәттә йүз җәң һарвуси».
8:4 1Тар. 18:4
8:5 **«Дәмәшқтики Сурийләр»** — йәни «Дәмәшқтики Сурийәликләр».
8:6 **«Сурийләр»** — яки «Арамийлар». Һазирқи Сурийәдикиләр улардин, йәни Арамийлардин чиққан.
8:8 **«Битаһ»** — яки «Тебаһ» — «1Тар.» 18:8ни көрүң.
8:10 **«Той ... өз оғли Йорамни ... тәбрикләшкә әвәтти»** — «1Тар.» 18:10дә «Йорам» «Хадорам» дегән башқа бир исим билән атилиду.
8:11-12 **«Сурийләрдин»** — яки «Едомлардин» — 14-айәтни вә «1Тар.» 18:11ни көрүң.
8:13 Зәб. 59:1-5
8:18 **«Кәрәтийләр билән Пәләтийләр»** — бәлким Давутқа алаһидә муһапизәтчиләр яки алаһидә зәрбидар әскәрләр болған болуши мумкин еди. **«Давутниң оғуллириму каһин болди»** — мошу йәрдә «каһин» бәлким

Мәфибошәткә шәпқәт көрситиш

9 [1] Давут: Саулниң өйидин тирик қалған бирәрси бармекин, бар болса мән Йонатанниң
һөрмитидә униңға шапаәт көрситәй? — деди.
[2] Әнди Саулниң аилисидики Зиба дегән бир хизмәткар қалған еди. Улар уни Давутниң қешиға
чақирди. Кәлгәндә, падиша униңдин: Сән Зибаму? дәп сориди. У: Пеқир мән шу! — деди.
[3] Падиша: Саулниң аилисидин бирәрси тирик қалдиму? Мән униңға Худаниң шапаи-
тини көрситәй дәватимән, — деди. Зиба падишаға: Йонатанниң бир оғли тирик қалди;
униң икки пути ақсайду — деди.
[4] Падиша униңдин: У қәйәрдә, дәп сориди. Зиба падишаға: У Ло-Дибарда, Аммиәлниң
оғли Макирниң өйидә туриду — деди.
[5] Шуңа Давут падиша киши әвәтип уни Ло-Дибардин, Аммиәлниң оғли Макирниң өйи-
дин елип кәлди.
[6] Саулниң нәвриси, Йонатанниң оғли Мәфибошәт Давутниң алдиға кәлгәндә, йүзини
йәргә йиқип, тазим қилди. Давут: Сән Мәфибошәтму? — дәп чақиривиди, у: Пеқир шу! —
дәп җавап қайтурди.
[7] Давут униңға: Қорқмиғин, атаң Йонатан үчүн, саңа шапаәт қилмай қалмаймән; боваң
Саулниң һәммә йәр-зиминлирини саңа қайтуруп берәй, сән һемишә мениң дәстихи-
нимдин ғизалинисән — деди.
[8] Мәфибошәт тазим қилип: Қулуң немә еди, мәндәк бир өлүк ишт алийлири қәдирлиги-
дәк немә едим? — деди.
[9] Андин падиша Саулниң хизмәткари Зибани чақирип униңға: Саулниң вә пүткүл аили-
синиң һәммә тәәллуқатини мана мән ғоҗаңниң оғлиниң қолиға бәрдим. [10] Сән билән
оғуллириң вә хизмәткарлириң униң үчүн шу зиминда териқчилиқ қилип, чиққан мәһ-
сулатлирини ғоҗаңниң оғлиға йейишкә тапшуруңлар. Ғоҗаңниң оғли Мәфибошәт мән
билән һемишә һәмдәстихан болуп ғизалиниду, — деди (Зибаниң он бәш оғли вә жигир-
мә хизмәткари бар еди).
[11] Зиба падишаға: Ғоҗам падиша қуллириға буйруғанниң һәммисигә кәминилири әмәл
қилиду, — деди. Падиша Давут йәнә: Мәфибошәт болса падишаниң бир оғлидәк дәсти-
хинимдин таам йесун — деди.
[12] Мәфибошәтниң Мика дегән кичик бир оғли бар еди. Зибаниң өйидә туруватқанлар-
ниң һәммиси Мәфибошәтниң хизмәткарлири болди. [13] Әнди Мәфибошәт Йерусалимда
туратти; чүнки у һемишә падишаниң дәстихинидин таам йәп туратти. Униң икки пути
ақсақ еди.

Давут вә Аммонийлар

1Тар. 19:1-19

10 [1] Кейин шундақ иш болдики, Аммонийларниң падишаси өлди вә униң Һанун дегән
оғли орнида падиша болди.

---

(1) уларниң Худаниң ибадитидә адәттики каһинлардин башқа алаһидә вәзипилири барлиғини; (2) һакимийәттә бирхил вәзирлигини көрситиши мумкин («1Тар.» 18:17ниму көрүң).

9:2 2Сам. 16:1-4; 19:17

9:3 **«Йонатанниң бир оғли тирик қалди; униң икки пути ақсайду»** — Зибаниң бу сөзни дейиши, бәлким, Давутниң Саулниң җәмәтидикиләрни издәштики мәхсити өз тәхтигә һеч қандақ тәһдид болмаслиғи үчүн, уларни йоқитиш, дәп ойлиса керәк; шуңа у Мәфибошәтни ақсақ дәйду — ақсақ бир адәм тәхткә һеч қандақ тәһдид болмайду, әлвәттә.

9:3 2Сам. 4:4

9:7 **«боваң Саул»** — ибраний тилида «атаң Саул» дегән сөз билән ипадилиниду. «Ата» дегәнниң ибраний тилида мәнаси кәңдур.

[2] Давут болса: Униң атиси маңа илтипат көрсәткәндәк мән Наһашниң оғли Һанунға ил-
типат көрситәй, — деди. Андин Давут атисиниң пәтисигә Һанунниң көңлини сорашқа өз
хизмәткарлиридин бир нәччини маңдурди. Давутниң хизмәткарлири Аммонийларниң
зиминиға кәлгәндә, [3] Аммонийларниң әмәлдарлири ғожиси Һанунға: Сили Давутни
растла атилириниң һөрмити үчүн қашлириға көңүл сорап адәм әвәтипту, дәп қарамла?
Давутниң хизмәткарлирини қашлириға әвәткини шәһәрни пайлап униңдин мәлумат
елиш, андин бу шәһәрни ағдуруш үчүн әмәсму? — деди.
[4] Шуниң билән Һанун Давутниң хизмәткарлирини тутуп, сақаллириниң йеримини
чүширип, кийимлириниң бәлдин төвинини кәстүрүп, көтини ечип кәткүзүвәтти. [5] Бу
хәвәр Давутқа йәткүзүлди; у уларни күтүвелишқа алдиға адәм маңдурди; чүнки улар
интайин номус һес қилған еди. Падиша уларға: Сақал-бурутуңлар өскичилик Йерихо
шәһиридә туруп, андин йенип келиңлар, — деди.
[6] Аммонийлар өзлириниң Давутниң нәпритигә учриғанлиғини билип, адәм әвәтип
Бәйт-Рәһобдики Сурийләр билән Зобаһдики Сурийләрдин жигирмә миң пиядә әскәр,
Маакаһниң падишасидин бир миң адәм вә Тобдики адәмләрдин он икки миң адәмни
яллап кәлди. [7] Давут буни аңлап, Йоабниң пүткүл җәңгивар қошунини уларниң алдиға
маңдурди. [8] Аммонийлар чиқип шәһәрниң дәрвазисиниң алдида сәп түзиди; Зобаһ
билән Рәһобдики Сурийләр вә Тоб билән Маакаһниң адәмлири далада сәп түзиди; [9] Йоаб
җәңниң алди һәм кәйнидин болидиғанлиғиға көзи йетип, Исраилдин бир қисим сәрхил
адәмләрни илғап, Сурийәләргә қарши сәп түзиди; [10] қалғанларни Аммонийларға қарши
сәп тизғин дәп иниси Абишайниң қолиға тапшурп, униңға:
[11] — Әгәр Сурийләр маңа күчлүк кәлсә, сән маңа ярдәм бәргәйсән; амма Аммонийлар
саңа күчлүк кәлсә, мән берип саңа ярдәм берәй. [12] Җүръәтлик болғин! Өз хәлқимиз үчүн
вә Худайимизниң шәһәрлири үчүн батурлуқ қилайли. Пәрвәрдигар Өзигә лайиқ көрүн-
гинини қилғай! — деди.
[13] Әнди Йоаб вә униң билән болған адәмләр Сурийләргә һуҗум қилғили чиқти; Сурий-
ләр униң алдида қачти. [14] Аммонийлар Сурийләрниң қачқинини көргәндә, уларму Аби-
шайдин қечип, шәһәргә киривалди. Йоаб болса Аммонийлар билән җәң қилиштин чеки-
нип, Йерусалимға йенип кәлди.
[15] Сурийләр болса өзлириниң Исраилларниң алдида мәғлуп болғинини көргәндә, йәнә
җәм болушти. [16] Һададезәр адәмләрни әвәтип, Әфрат дәриясиниң нери тәрипидики Су-
рийләрни ярдәмгә чақирип, уларни йөткәп кәлди; улар Хелам шәһиригә кәлгәндә, Һа-
дадезәрниң қошунининң сәрдари Шобак уларға башчилиқ қилди.
[17] Бу хәвәр Давутқа йәткәндә, у пүткүл Исраилни жиғдуруп, Иордан дәриясидин өтүп,
Хелам шәһиригә барди. Сурийләр Давутқа қарши сәп тизип, униңға һуҗум қилди. [18] Су-
рийләр йәнә Исраилдин қачти. Давут болса йәттә йүз җәң һарвулиқни, қириқ миң атлиқ
әскәрни қирди һәм қошунининң сәрдари Шобакни у йәрдә өлтүрди.
[19] Һададезәргә беқинған һәммә падишалар өзлириниң Исраил алдида йеңилгинини
көргәндә, Исраил билән сүлһ қилишип уларға беқинди. Шуниңдин кейин Сурийләр Ам-
монийларға йәнә ярдәм биришкә җүръәт қилалмиди.

10:8 «шәһәрниң дәрвазиси» — «шәһәр» бәлким уларниң пайтәхти Раббаһни көрситиду (14-айәтни көрүң).
10:18 «қириқ миң атлиқ әскәр» — яки «қириқ миң пиядә әскәрни» — «1Тар.» 19:18ни көрүң. Шу йәрдә «йәттә миң җәң һарвуси» дейилиду. Пәрқиниң сәвәви бәлким: (1) қолимиздики көчүрмиләрдә көчүргүчиниң сәһвәнлиги болуши мүмкин; (2) икки айәттә хатириләнгән санларни һесаплаш нуқтиси охшимайдиған болуши мүмкин.

Давутниң еғир гунайи

11 [1] Шундақ болдики, йеңи жилниң бешида, падишалар җәңгә атланған вақитта
Давут Йоабни адәмлири билән һәмдә һәммә Исраилни җәңгә маңдурди; улар
Аммонийларниң зиминини вәйран қилип, Раббаһ шәһирини муһасиригә алди. Лекин
Давут Йерусалимда қалди.
[2] Бир күни кәчтә Давут кариваттин қопуп, падиша ордисиниң өгизисидә айлинип жүрәт-
ти; өгүздин у мунчида жуюниватқан бир аялни көрди. Бу аял бәк чирайлиқ еди. [3] Давут
адәм әвәтип, аялниң хәвирини сориди; бириси униңға: — Бу Елиамниң қизи, Һиттий
Урияниң аяли Бат-Шеба әмәсму? — деди
[4] Давут киши әвәтип, уни қешиға әкәлтүрди (у вақитта у адәттин паклиниватқан еди). У
униң қешиға кәлгәндә, Давут униң билән биллә болди; андин у өз өйигә йенип кәтти.
[5] Шуниң билән у аял һамилдар болди, һәм Давутқа: Мениң боюмда қапту, дәп хәвәр әвәтти.
[6] Шуниң билән Давут Йоабқа хәвәр йәткүзүп: Һиттий Урияни мениң қешимға әвәтиңлар,
деди. Йоаб Урияни Давутниң қешиға маңдурди. [7] Урия Давутниң қешиға кәлгәндә, у Йо-
абниң һалини, хәлиқниң һалини вә җәң әһвалини сориди. [8] Андин Давут Урияға: Өз өй-
үңгә берип путлириңни жуйғин, деди. Урия падишаниң ордисидин чиққанда, падиша
кәйнидин униңға бир соға әвәтти. [9] Лекин Урия өз өйигә бармай, падишаниң ордисиниң
дәрвазисида, ғоҗисиниң башқа қул-хизмәткарлириниң арисида ятти.
[10] Улар Давутқа: Урия өз өйигә бармиди, дәп хәвәр бәрди. Давут Урийдин: Сән жирақ
сәпәрдин кәлдиң әмәсму? Немишкә өз өйүңгә кәтмидиң? — дәп сориди.
[11] Урия Давутқа: Мана, әһдә сандуғи, Исраиллар вә Йәһудалар болса кәпиләрдә туруп,
ғоҗам Йоаб билән ғоҗамниң хизмәткарлири очуқ далада чедир тикип йетиватса, мән
йәп-ичип, аялим билән йетишқа өйүмгә барайму? Сениң җениң билән вә һаятиң билән
қәсәм қилимәнки, мән ундақ ишни қилмаймән — деди.
[12] Давут Урияға: Бүгүн бу йәрдә қалғин, әтә сени кәткүзветимән, — деди. Урия у күни вә
әтиси Йерусалимда қалди. [13] Давут уни чақирип һәмдәстихан қилип, йәп-ичкүзүп мәс
қилди. Лекин шу кечиси Урия өз өйигә бармай, чиқип ғоҗисиниң қул-хизмәткарлири-
ниң арисида өз каривитида ухлиди.
[14] Әтиси Давут Йоабқа хәт йезип, Урияниң алғач кетишигә бәрди. [15] Хәттә у: Урияни
соқуш әң кәскин болидиған алдинқи сәптә турғузғин, андин униң өлтүрүлүши үчүн
униңдин чекинип туруңлар, дәп язған еди.
[16] Шуниң билән Йоаб шәһәрни күзитип, Урияни палванлар кәскин соқушқан йәргә маң-
дурди. [17] Шәһәрдики адәмләр чиқип, Йоаб билән соқушқанда хәлиқтин, йәни Давутниң
адәмлиридин бир нәччиси жиқилди; Урияму өлди.
[18] Йоаб адәм әвәтип җәңниң һәммә вақиәлиридин Давутқа хәвәр бәрди. [19] У хәвәрчигә
мундақ тапилиди: Падишаға җәңниң һәммә вақиәлирини дәп болғиниңда, [20] әгәр па-
диша ғәзәплинип сениңдин: Соқушқанда немишкә шәһәр сепилиға шундақ йеқин бар-
диңлар? Уларниң сепилидин йә атидиғанлиғини билмәмтиңлар? [21] Йәруббәшәтниң

11:1 **«йеңи жилниң бешида»** — Худа Йәһудий хәлқигә тапшурған календар бойичә «йеңи жил» әтиязда башлинатти («Мис.» 12:1).
11:1 1Тар. 20:1-3
11:4 **«у вақитта у адәттин паклиниватқан еди»** — яки «у вақитта у йеңила пакланған еди». Мусаға чүширилгән қанун бойичә («Лав.» 15:19-20) әр кишиниң өз аялиниң адәт вақтида (7 күн һесаплинатти) униң билән биллә йетишиға болмайтти, болмиса у ибадәткә нисбәтән «напак» қилинатти (аял кишиниң «адәттин йеңила пакланған» вақтида һамилдар болуши әң мүмкин болған вақит, әлвәттә). «Пак» болсун «напак» болсун башқа бирисиниң аялиға тегиш интайин еғир гунадур, әлвәттә.
11:4 Лав. 15:19-24; 18:19
11:8 **«Өз өйүңгә берип...»** — ибраний тилида «Өз өйүңгә чүшүп» — орда Йерусалимниң бәк жуқури бир җайида еди. **«путлириңни жуйғин...»** — демәк, «раһәтлән».

оғли Абимәләкни ким өлтүргинини билмәмсән? Бир хотун сепилдин униңға бир парчә ярғунчақ тешини етип, у Тәбәз шәһиридә өлмидиму? Немишкә сепилға ундақ йеқин бардиңлар? — Десә, сән: Силиниң қуллири Һиттий Урияму өлди, дәп ейтқин — деди.
[22] Хәвәрчи берип Йоаб униңға тапшуруп әвәткән хәвәрниң һәммисини Давутқа дәп бәрди. [23] Хәвәрчи Давутқа: Дүшмәнләр биздин күчлүк келип, далада бизгә һуҗум қилди; лекин биз уларға зәрбә берип чекиндүрүп, шәһәрниң дәрвазисиғичә қоғлидуқ. [24] Андин йә атқучилар сепилдин қул-хизмәткарлириңға йә етип, падишаниң қул-хизмәткарлиридин бир нәччини өлтүрди. Қуллири Урияму өлди — деди.
[25] Давут хәвәрчигә: Йоабқа мундақ дегин: — Бу иш нәзириңдә еғир болмисун, қилич йә уни йә буни йәйду; шәһәргә болған һуҗумиңларни қаттиқ қилип, уни ғулитиңлар, дәп ейтип уни җүръәтләндүргин — деди.
[26] Урияниң аяли ери Урияниң өлгинини аңлап, ери үчүн матәм тутти.
[27] Матәм күнлири өткәндә Давут адәм әвәтип уни ордисиға кәлтүрди. Шуниң билән у Давутниң аяли болуп, униңға бир оғул туғди. Лекин Давутниң қилған иши Пәрвәрдигарниң нәзиридә рәзил еди.

Натан пәйғәмбәр Давутқа тәнбиһ бериду

12 [1] Пәрвәрдигар Натанни Давутниң қешиға маңдурди. У Давутниң қешиға келип униңға мундақ деди: «Бир шәһәрдә икки адәм бар болуп, бириси бай, йәнә бириси кәмбәғәл еди. [2] Байниң интайин тола қой вә кала падилири бар еди. [3] Лекин кәмбәғәлниң өзи сетивелип баққан кичик бир сағлиқ қозидин башқа бир нәрсиси йоқ еди. Қоза кәмбәғәлниң өйидә балилири билән тәң өсүп чоң болди. Қоза униң йегинидин йәп, униң ичкинидин ичип, униң қучиғида ухлиди; униң нәзиридә у өз қизидәк еди.
[4] Бир күни бир йолучи байниңкигә кәлди. Амма у өзигә кәлгән меһман үчүн өзиниң қой яки кала падилиридин бирини йегүзүшкә тәйярлашқа көзи киймай, бәлки кәмбәғәлниң қозисини тартивелип союп, кәлгән меһман үчүн тәйярлиди».
[5] Давут буни аңлап у кишигә қаттиқ ғәзәпләнди. У Натанға: Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, шуни қилған адәм өлүмгә лайиқтур! [6] У һеч рәһимдиллиқ көрсәтмәй бу ишни қилғини үчүн қозиға төрт һәссә төләм төлисун — деди.
[7] Натан Давутқа: Сән дәл шу кишидурсән! Исраилниң Худаси Пәрвәрдигар мундақ дәйду: «Мән сени Исраилниң үстидә падиша болғили мәсиһ қилдим вә Саулниң қолидин қутқуздум; [8] Мән ғоҗаңниң җәмәтини саңа берип, ғоҗаңниң аяллирини қучиғиңға ятқузуп, Исраилниң җәмәти билән Йәһуданиң җәмәтини саңа бәрдим. Әгәр сән буни аз көргән болсаң, Мән саңа йәнә һәссиләп берәттим; [9] Немишкә Пәрвәрдигарниң сөзини көзгә илмай, униң нәзиридә рәзил болғанни қилдиң? Сән Һиттий Урияни қилич билән өлтүргүзүп, униң аялини өзәңгә аял қилдиң, сән уни Аммонийларниң қиличи билән қәтл қилдиң. [10] Әнди сән Мени көзгә илмай, Һиттий Урияниң аялини өзәңгә аял қилғиниң үчүн, қилич сениң өйүңдин айрилмайду».
[11] Пәрвәрдигар мундақ дәйду: — «Мана өз өйүңдин саңа яманлиқ кәлтүрүп, көзлириңниң алдида аяллириңни елип, саңа йеқин бирисигә беримән, у болса күпкүндүздә аял-

11:21 **«Бир хотун сепилдин униңға бир парчә ярғунчақ тешини етип, у ... өлмидиму?»** — бу вақиә «һак.» 9:50-57дә тепилиду.
11:21 һак. 9:52, 53
12:6 **«бу ишни қилғини үчүн қозиға төрт һәссә төләм төлисун»** — «Мис.» 22:1ни көрүң.
12:6 Мис. 22:1
12:7 1Сам. 16:13
12:8 **«Мән ғоҗаңниң җәмәтини саңа берип, ғоҗаңниң аяллирини қучиғиңға ятқузуп...»** — «ғоҗаң» Саул падишани көрситиду.

лириң билән ятиду. [12] Сән болсаң у ишни мәхпий қилдиң, лекин Мән бу ишни пүткүл
Исраилниң алдида күндүздә қилимән» — деди.
[13] Давут Натанға: — Мән Пәрвәрдигарниң алдида гуна қилдим — деди. Натан Давутқа:
Пәрвәрдигар һәм гунайиңдин өтти; сән өлмәйсән. [14] Һалбуки, бу иш билән Пәрвәрдигар-
ниң дүшмәнлиригә купурлук қилишқа пурсәт бәргиниң үчүн, сениңдин туғулған оғул
бала чоқум өлиду, — деди.
[15] Шуниң билән Натан өз өйигә қайтип кәтти. Пәрвәрдигар Урияниң аялидин Давутқа
туғулған балини шундақ урдики, у қаттиқ кесәл болди.
[16] Давут бала һәққидә Худаға йелинди. У роза тутуп, кечиләрдә ичкиригә кирип йәрдә
дүм ятатти. [17] Униң җәмәтиниң ақсақаллири қопуп униң қешиға берип, уни йәрдин
қопурмақчи болди; лекин у унимиди вә улар билән тамақ йейишни рәт қилди. [18] Йәт-
тинчи күни бала өлди. Давутниң хизмәткарлири бала өлди, дегән хәвәрни униңға бе-
риштин қорқуп: «Бала тирик вақитида падиша бизниң сөзлиримизгә қулақ салмиди,
әнди биз қандақму униңға бала өлди, дәп хәвәр беримиз? У өзини зәхимләндүрүши
мүмкин!» — дейишти.
[19] Лекин Давут хизмәткарлириниң пичирлашқинини көрүп, балиниң өлгинини
уқти. Шуңа Давут хизмәткарлиридин: Бала өлдиму? дәп сориди. Улар: Өлди, — дәп
җавап бәрди.
[20] Шуниң билән Давут йәрдин қопуп, жуюнуп, хушбуй май билән мәсиһлинип, кийим-
лирини йәңгүшләп, Пәрвәрдигарниң өйигә кирип ибадәт қилди; андин өз өйигә қайтип
өзигә тамақ әкәлтүрүп йеди. [21] Хизмәткарлири униңға: Силиниң бу немә қилғанлири?
Бала тирик чағда роза тутуп жиғлидила, лекин бала өлгәндин кейин қопуп тамақ йеди-
ла, — деди.
[22] У: Мән: «Ким билсун, Пәрвәрдигар маңа шапаәт көрситип, балини тирик қалдурар-
мекин» дәп ойлап, бала тирик вақитта роза тутуп жиғлидим. [23] Лекин әнди у өлгәндин
кейин немишкә роза тутай? Мән уни яндуруп алалайманму? Мән униң йениға баримән,
лекин у йенимға йенип келәлмәйду, — деди
[24] Давут аяли Бат-Шебаға тәсәлли бәрди. У униң қешиға кирип униң билән ятти; у бир
оғул туғивиди, Давут уни Сулайман дәп атиди. Пәрвәрдигар уни сөйди, [25] вә Натан пәй-
ғәмбәр арқилиқ вәһий йәткүзүп, униңға Пәрвәрдигар үчүн «Йәдидия» дәп исим қойди.

Давутниң қошунлири Аммонийларни мәғлуп қилиду

1Тар. 20:1-3

[26] Йоаб Аммонийларниң шаһанә пайтәхти Раббаһқа һуҗум қилип уни алди. [27] Андин
Йоаб хәвәрчиләрни Давутниң қешиға маңдуруп: Мән Раббаһқа һуҗум қилип, шәһәрниң
су бар қисмини алдим. [28] Һазир сән қалған әскәрләрни жиғип, шәһәрни қамал қилип,
уни ишғал қилғин; болмиса мән шәһәрни алсам, мениң исмим билән атилиши мүмкин
— деди.
[29] Шуңа Давут һәммә хәлиқни җәм қилип, Раббаһқа һуҗум қилип уни алди.
[30] У уларниң падишасиниң тажини униң бешидин алди. Униң үстидики алтунниң еғир-

---

12:11 Қан. 28:30; 2Сам. 16:22
12:16 **«У роза тутуп, кечиләрдә ичкиригә кирип йәрдә дүм ятатти»** — яки «У роза тутуп, кечидә ичкиригә кирип йәрдә дүм ятти».
12:24 **«Давут уни Сулайман дәп атиди»** — «Сулайман» ибраний тилида «шалом» — аман-течлиқ, хатирҗәмлик дегән мәнадики сөз билән мунасивәтлик.
12:24 1Тар. 22:9; Мат. 1:6
12:25 **«Натан пәйғәмбәр арқилиқ ... униңға ... «Йәдидия» дәп исим қойди»** — «Йәдидия»: «Пәрвәрдигар сөйгән», дегән мәнада.
12:26 1Тар. 20:1-3

лиғи бир талант еди, вә униң көзидә бир гөһәр бар еди. Кишиләр бу тажни Давутниң
бешиға кийгүзди, Давут болса у шәһәрдин нурғун олжа алди.
31 Амма у йәрдики хәлиқни шәһәрдин чиқирип уларни һәрә, хаман тепидиған тирнилар
вә төмүр палтилар билән ишләтти яки хумданда қаттиқ әмгәккә салди; Давут Аммоний-
ларниң һәммә шәһәрлиридә шундақ қилди; андин Давут барлиқ хәлиқ билән Йеруса-
лимға йенип кәлди.

Давутниң қизи Тамар зиянкәшликкә учрайду

13 1 Давутниң оғли Абшаломниң Тамар дегән чирайлиқ бир сиңлиси бар еди. Бу
ишлардин кейин, Давутниң оғли Амнон униңға ашиқ болуп қалди. 2 Амнон
сиңлиси Тамарниң ишқида шунчә дәрд тарттики, у кесәл болуп қалди. Амма Тамар техи
қиз еди; шуниң билән Амнонға уни бир иш қилиш мүмкин болмайдиғандәк көрүнди.
3 Лекин Амнонниң Йонадаб исимлиқ бир дости бар еди. У Давутниң акиси Шимеаһниң
оғли еди. Бу Йонадаб толиму һейлигәр бир киши еди.
4 У Амнонға: Сән падишаниң оғли туруп, немишкә күндин күнгә бундақ җүдәп кетисән?
Қени, маңа ейтип бәр, деди. Амнон униңға: Мән иним Абшаломниң сиңлиси Тамарға
ашиқ болдум, деди.
5 Йонадаб униңға: Сән ағрип орун тутуп, йетип қалған болувал; атаң сени көргили кәл-
гәндә униңға: Сиңлим Тамар келип маңа тамақ бәрсун; униң тамақ әткинини көрүшүм
үчүн, алдимда тамақ етип бәрсун, мән униң қолидин тамақ йәй, дәп ейтқин, деди.
6 Шуниң билән Амнон йетивелип өзини кесәл көрсәтти. Падиша уни көргили кәлгәндә,
Амнон падишаға: Өтүнимән, сиңлим Тамар бу йәргә келип, маңа икки қотурмач тәйяр
қилип бәрсун, андин мән униң қолидин елип йәй, деди.
7 Шуниң билән Давут ордисиға адәм әвәтип Тамарға: Сәндин өтүниманки, акаң Амнон-
ниң өйигә берип, униңға йегидәк бир немә тәйярлап бәргин, дәп ейтти.
8 Тамар Амнонниң өйигә барди; у ятқан еди. У ун елип жуғуруп, қотурмачларни көз ал-
дида әтти.
9 Андин у қотурмачни қазандин елип, униң алдиға қойди. Лекин у йигили унимиди;
у: — һәммә адәм мениң қешимдин чиқип кәтсун, деди. Шуниң билән һәммә кишиләр
униң қешидин чиқип кәтти.
10 Андин Амнон Тамарға: Таамни ичкирики һуҗриға елип киргин, андин қолуңдин
елип йәймән, — деди. Тамар өзи әткән қотурмачни ичкирики һуҗриға, акиси Амнон-
ниң қешиға елип кирди.
11 Тамар уларни униңға йегүзүп қоймақчи болувиди, у уни тутувелип: И сиңлим, кәл!
Мән билән ятқин! деди.
12 Лекин у униңға җавап берип: Яқ, и ака, мени номусқа қоймиғин! Исраилда бундақ иш
йоқ! Сән бундақ пәскәшлик қилмиғин! 13 Мән бу шәрмәндичиликни қандақму көтирип
жүрәләймән?! Сән болсаң Исраилниң арисидики ахмақлардин болуп қалисән. Өтүнүп
қалай, пәқәт падишаға десәңла, у мени саңа тәвә болуштин тосимайду, — деди.

12:30 **«алтунниң еғирлиғи бир талант еди»** — «бир талант» бәлким 34 килограмдур. **«униң көзидә бир гөһәр бар еди»** — яки «униңға бир нәччә гөһәр қадалди».
12:30 1Тар. 20:2
12:31 **«у ... уларни һәрә, хаман тепидиған тирнилар вә төмүр палтилар билән ишләтти яки хумданда қаттиқ әмгәккә салди»** — башқа бирхил тәрҗимиси: «у ... уларни һәриләрниң тегигә бесип яки хаман тепидиған тирнилар астиға яки палтиниң астиға алди яки уларни хумдандин өткүзди» (демәк, уларни интайин қийниди).
12:31 1Тар. 20:3
13:4 **«күндин күнгә ...»** — ибраний тилида «әтигәндин әтигәнгә...».

14 Лекин у униң сөзигә қулақ салмиди. У униңдин күчлүк келип, уни зорлап аяқ асти
қилип униң билән ятти.
15 Андин Амнон униңға интайин қаттиқ нәпрәтләнди; униң униңға болған нәприти
униңға болған әслидики муһәббитидин зиядә болди. Амнон униңға: Қопуп, йоқал! —
деди.
16 Тамар униңға: Яқ! Мени һайдиған гунайиң сән һели маңа қилған шу иштин бәттәрдур,
деди. Лекин Амнон униңға қулақ салмиди, 17 бәлки хизмитидики яш жигитни чақирип:
Бу хотунни маңа чаплаштурмай, сиртқа чиқиривәт, андин ишикни тақап қой, деди.
18 Тамар толиму рәңдар бир көйнәк кийгән еди; чүнки падишаниң техи ятлиқ болмиған
қизлири шундақ кийим кийәтти. Амнонниң хизмәткари уни қоғлап чиқирип, ишик-
ни тақивалди. 19 Тамар бешиға күл чечип, кийгән рәңдар көйнигини житип, қолини
бешиға қоюп жиғлиған пети кетиватарти. 20 Акиси Абшалом униңға: Акаң Амнон сән
билән яттиму? Һазирчә жим турғин, сиңлим. У сениң акаң әмәсму? Бу ишни көңлүггә
алмиғин, — деди. Тамар акиси Абшаломниң өйидә көңли сунуқ һалда туруп қалди.
21 Давут падишаму болған барлиқ ишларни аңлап интайин аччиқланди.
22 Абшалом болса Амнонға йә яхши, йә яман һеч гәп қилмиди. Чүнки Абшалом сиңлиси
Тамарни Амнонниң хорлиғанлиғидин уни өч көрәтти.

Абшалом Амнонни өлтүриду

23 Толуқ икки жил өтүп, Әфраимға йеқин Баал-һазорда Абшаломниң қирқиғучилири
қойлирини қирқиватарти; у падишаниң һәммә оғуллирини тәклип қилди. 24 Абшалом
падишаниң қешиға келип: Мана қуллири қойлирини қирқитиватиду, падиша вә хизмәт-
карлириниң силиниң қуллири билән биллә беришини өтүнимән, — деди.
25 Падиша Абшаломға: Яқ, оғлум, биз һәммимиз бармайли, саңа еғирчилиқ чүшүп қал-
мисун, — деди. Абшалом шунчә десиму, у барғили унимиди, бәлки униңға амәт тилиди.
26 Лекин Абшалом: Әгәр беришқа унимисила, акам Амнонни биз билән барғили қойси-
ла, — деди.
Падиша униңдин: Немишкә у сениң билән бариду?» — дәп сориди.
27 Амма Абшалом уни көп зорлиғини үчүн у Амнонниң, шундақла падишаниң һәммә
оғуллириниң униң билән биллә беришиға қошулди.
28 Абшалом өз ғуламлириға буйруп: Сәгәк туруңлар, Амнон шарап ичип хуш кәйп болған-
да, мән силәргә Амнонни уруңлар десәм, уни дәрһал өлтүрүңлар. Қорқмаңлар! Буларни
силәргә буйруғучи мән әмәсму? Жүръәтлик болуп батурлуқ көрситиңлар — деди.
29 Шуниң билән Абшаломниң ғуламлири Амнонға Абшалом өзи буйруғандәк қилди.
Шуан падишаниң һәммә оғуллири қопуп, һәр бири өз қечириға минип қачти. 30 Шундақ
болдики, улар техи йолда қечип кетиватқанда, «Абшалом падишаниң һәммә оғуллири-
ни өлтүрди. Уларниң һеч бири қалмиди» дегән хәвәр Давутқа йәткүзүлди.
31 Падиша қопуп кийимлирини житип йәрдә дүм ятти; униң һәммә қул-хизмәткарлири
болса кийимлири житиқ һалда йенида туратти. 32 Амма Давутниң акиси Шимеаһниң
оғли Йонадаб униңға: — Ғоҗам, улар падишаниң оғуллири болған һәммә жигитләрни
өлтүрди, дәп хиял қилмисила. Чүнки пәқәт Амнон өлди; у иш Амнонниң Абшаломниң

13:17 **«бу хотунни маңа чаплаштурмай...»** — ибраний тилида «буни маңа чаплаштурмай...».
13:23 **«икки жил өтүп,... Баал-һазорда Абшаломниң қирқиғучилири қойлирини қирқиватарти»** — ибраний тилида: «... икки жил өтүп,... Абшаломниң ...Баал-һазорда (қой) қирқиғучилири бар еди».
13:26 **«Әгәр беришқа унимисила, акам Амнонни биз билән барғили қойсила»** — Абшалом атиси Давутниң гуманини қозғап қоймаслиқ үчүн (тәкәллуп бойичә) уни авал тәклип қилиду. У падиша қошулмасалиғи мүмкин, дәп биләтти (падиша дәрвәқә унимиди); шуниң билән у тәкәллүп билән падишаниң тунҗа оғли Амнонни тәклип қилалайтти.
13:31 2Сам. 1:11

сиңлиси Тамарни хар қилған күндин башлап Абшаломниң ағзидин чиқармиған нийити
еди. [33] Әнди ғоҗам падиша «Падишаниң һәммә оғуллири өлди» дегән ойда болуп көңүл-
лирини беарам қилмисила. Чүнки пәқәт Амнонла өлди — деди.
[34] Абшалом болса қечип кәткән еди. Йерусалимдики күзәтчи ғулам қаривиди, мана,
ғәрип тәрипидин тағниң йенидики йол билән нурғун адәмләр келиватати. [35] Йонадаб
падишаға: Мана, падишаниң оғуллири кәлди. Дәл қуллири дегәндәк болди — деди.
[36] Сөзини түгитип туривиди, падишаниң оғуллири келип қаттиқ жиға-зерә қилди. Па-
диша билән хизмәткарлириму қаттиқ жиғлашти. [37] Лекин Абшалом болса Гәшурниң
падишаси, Аммиһудниң оғли Талмайниң қешиға барди. Давут оғли үчүн һәр күни һаза
тутуп қайғурди.
[38] Абшалом қечип, Гәшурға берип у йәрдә үч жил турди. [39] Давут падишаниң қәлби Аб-
шаломниң йениға беришқа интизар болди; чүнки у Амнонға нисбәтән тәсәлли тапқан
еди, чүнки у өлгән еди.

Абшалом Йерусалимға қайтип келиду

14 [1] Әнди Зәруияниң оғли Йоаб падиша қәлбиниң Абшаломға тәлмүриватқанлиғини
байқиди. [2] Шуниң үчүн Йоаб Тәкоаға адәм әвәтип у йәрдин данишмән бир хотунни
әкәлдүрүп униңға: Сәндин өтүнәй, өзәңни матәм тутқан кишидәк көрситип қарилиқ
кийими кийип, өзәңни әтирлик май билән яғлимай, бәлки өзәңни өлгүчи үчүн узун
вақит һазидар болған аялдәк қилип. [3] Давут падишаниң қешиға берип униңға мундақ
дегин, — деди.
Шундақ қилип, Йоаб демәкчи болғанлирини у аялға үгәтти. [4] Шуниң билән Тәкоалиқ
бу аял падишаниң алдиға берип, тазим қилип, баш уруп: И падишаһим, мени қутқузи-
валғайла, — деди.
[5] Падиша униңдин: Немә дәрдиң бар? дәп сориди. У җавап берип: Мән дәрвәқә бир тул
хотунмән! Ерим өлүп кәтти; [6] Дедәклириниң икки оғли бар еди. Иккиси етизлиқта уру-
шуп келип, ариға чүшидиған адәм болмиғачқа, бири йәнә бирини уруп өлтүрүп қойди.
[7] Мана, һазир пүтүн өйдикиләр дедәклиригә қарши қопуп, инисини өлтүргинини бизгә
тутуп бәргин; инисиниң җенини елип, қәтл қилғини үчүн биз җанға җан алимиз. Шу-
ниң биләнму мирас алғучини йоқитимиз, дәватиду. Улар шундақ қилип ялғуз қалған
чоғумни өчүрүп, еримгә нә нам нә йәр йүзидә әвлатму қалдурғили қоймайду, — деди.
[8] Падиша аялға: Өйүңгә барғин, мән әһвалға қарап сән тоғрилиқ һөкүм чиқиримән, —
деди.
[9] Тәкоалиқ аял падишаға: И, ғоҗам падиша, бу ишта гуна болса, һәммиси мениң билән
атамниң җәмәти үстидә болсун, падиша вә униң тәхти билән мунасивәтсиз болсун, —
деди.

13:34 **«ғәрип тәрипидин...»** — яки «униң кәйни тәрипидин...».
13:37 **«Абшалом болса Гәшурниң падишаси, Аммиһудниң оғли Талмайниң қешиға барди»** — Талмай Абшаломниң чоң атиси (announced аписиниң атиси) еди («1Тар.» 2:3).
13:39 **«Давут падишаниң қәлби Абшаломниң йениға беришқа интизар болди»** — бу айәтниң биринчи қисми тоғрилиқ башқа бирхил чүшәнчә: «Давут падиша қәлбидә «мән чиқип Абшаломни урай» дегән нийәттин йенип қалди».
14:1 **«...Йоаб падиша қәлбиниң Абшаломға тәлмүриватқанлиғини байқиди»** — башқа бирхил тәрҗимиси: «...Йоаб падиша қәлбиниң Абшаломға өч болғанлиғини байқиди». Бирақ Йоабниң ишләткән тәдбиридин (2-23) қариғанда, бизниң тәрҗимимизни шу әһвалға бәкрәк маслишиду, дәп қараймиз.
14:2 **«өзәңни әтирлик май билән яғлимай,...»** — ибраний тилида «өзәңни әтирлик май билән мәсиһлимәй,...». Кона заманларда оттура шәриқтики әлләр арисида кишиләрдә (әрләр вә аяллардиму) йүзлирини әтирлик май билән сүрүш адити бар еди. Лекин матәм тутқанлар қайғуни билдүрүш үчүн шундақ қилмайтти.
14:9 **«бу ишта гуна болса,...»** — Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанун бойичә, бириси башқа бирисини бекардин-

10 Падиша: Бирәр ким саңа бу тоғрилиқ гәп қилса, уни мениң қешимға елип кәлгин, у
сени йәнә аварә қилмайдиған болиду, — деди.
11 Аял җавап берип: Ундақта падиша Пәрвәрдигар Худалирини яд қилғайла, қанға қан
интиқам алғучиларниң оғлумни йоқатмаслиғи үчүн, уларниң һалак қилишиға йол
қоймиғайла, — деди. Падиша: Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, Сениң
оғлуңниң бир тал чечи йәргә чүшмәйду, — деди.
12 Лекин аял: Дедәклири ғоҗам падишаға йәнә бир сөзни дегили қойғайла, девиди, у:
Ейтқин — деди. 13 Аял йәнә мундақ деди: Әнди сили немишкә Худаниң хәлқигә шуниңға
охшаш зиянлиқ бир ишни нийәт қилдила? Падиша шу гепи билән өзини гунакар қилип
бекитиватиду, чүнки у өзи палиған кишини қайтуруп әкәлмиди. 14 Дәрвәқә һәммимиз
чоқум өлүп, йәргә төкүлгән, қайтидин жиғивалғили болмайдиған судәк болимиз. Ле-
кин Худа адәмниң җенини елишқа әмәс, бәлки Өз паланғинини Өзигә қайтуруп әки-
лишкә илаҗ қилиду.
15 Әмәлийәттә, мениң ғоҗам падишаға шу иш тоғрисидин сөз қилғили келишимниң
сәвәви, хәлиқ мени қорқатти. Лекин дедәклири: Бу гәпни падишаға ейтай! Падиша бәл-
ким өз чорисиниң илтимасини беҗа кәлтүрәр, дегән ойда болди. 16 Чүнки падиша аңли-
ши мүмкин, чорисини һәм оғлумни Худаниң мирасидин тәң йоқатмақчи болған киши-
ниң қолидин қутқузуп қалар. 17 Шуңа дедәклири, ғоҗам падишаниң сөзи маңа арамлиқ
берәр, дәп ойлидим. Чүнки ғоҗам падиша Худаниң бир пәриштисидәк яхши-яманни
пәриқ әткүчидур. Пәрвәрдигар Худалири сили билән биллә болғай!
18 Падиша аялға җавап берип: Сәндин өтүнимәнки, мән сәндин соримақчи болған ишни
мәндин йошурмиғайсән, деди. Аял: Ғоҗам падиша сөз қилсила, деди.
19 Падиша: Бу гәплириңниң һәммиси Йоабниң көрсәтмисиму, қандақ? — деди. Аял җа-
вап берип: И, ғоҗам падиша, силиниң җанлири билән қәсәм қилимәнки, ғоҗам падиша
ейтқанлири оңғиму, солғиму қаймайдиған һәқиқәттур. Дәрвәқә силиниң қуллири Йоаб
маңа шуни тапилап, бу сөзләрни дедәклириниң ағзиға салди. 20 Йоабниң бундақ қили-
ши бу ишни һәл қилиш үчүн еди. Ғоҗамниң даналиғи Худаниң бир пәриштисиниңки-
дәк екән, зиминда йүз бериватқан һәммә ишларни билидикән, — деди.
21 Шуниң билән падиша Йоабқа: Мақул! Мана, бу ишқа иҗазәт бәрдим. Берип у жигит
Абшаломни елип кәлгин, деди.
22 Йоаб йәргә жиқилип баш уруп, падишаға бәхит-бәрикәт тилиди. Андин Йоаб: И ғоҗам
падиша, өз қулуңниң тәливигә иҗазәт бәргиниңдин, өз қулуңниң сениң алдиңда илти-
пат тапқинини бүгүн билдим, — деди.
23 Андин Йоаб қозғилип, Гәшурға берип Абшаломни Йерусалимға елип кәлди. 24 Амма
падиша: — У мениң йүзүмни көрмәй, өз өйигә барсун, дегән еди. Шуңа Абшалом пади-
шаниң йүзини көрмәй, өз өйигә кәтти.
25 Әнди пүткүл Исраил тәвәсидә Абшаломдәк чирайлиқ дәп махталған адәм йоқ еди.

бекар өлтүргән болса, өлтүрүлгүчиниң йеқин уруқ-туққанлириниң униң үчүн қисас елиш һоқуқи бар еди («Чөл.» 35:9-34). Бириси бирәрсини тәсадипийлиқтин өлтүрүп қойса, өлтүргүчи киши чәтәлгә яки «панаһлиқ шәһири»гә қачса болатти. Амма мошу йәрдә падиша шу аялниң туққанлириниң «қисас елиш»тин ибарәт қанунлуқ һоқуқини тосмақчи болиду. Кейин у шуни билидуки, һәммә сөзләр пәқәт бир тәмсилдур, халас.

14:11 **«падиша Пәрвәрдигар Худалирини яд қилғайла...»** — дегәнниң мәнаси бәлким «падиша Пәрвәрдигарниң нами билән қәсәм қилғайла...».

14:14 **«Худа... паланғинини Өзигә қайтуруп әкилишкә илаҗ қилиду»** — ибраний тилида: «Худа... Өзиниң палиғинини Өзидин паланди қаливәрмәслигигә илаҗ қилиду» дегән сөз билән ипадилиниду.

14:16 **«Худаниң мираси»** — шүбһисизки, тул хотун вә оғлиға (Худаниң бир нәччә дәвир илгири Исраил хәлқиниң әҗдатлириға тапшурған көрсәтмисигә асасән) («Йә.» 12:7 қатарлиқлар) мирас қалған зиминини көрситиду.

14:19 **«Йоабниң көрсәтмиси»** — ибраний тилида: «Йоабниң қоли». **«ғоҗам падиша ейтқанлири оңғиму, солғиму қаймайдиған һәқиқәттур»** — ибраний тилида «Бириси ғоҗам падиша ейтқанлиридин оңғиму, солғиму бурулса, у һәқиқәттә турмайду».

Тапинидин тартип чоққусиғичә унинда һеч әйип йоқ еди. 26 Униң чечини чүшәргән-
дә (у һәр жилниң ахирида чечини чүширәтти; чечи еғирлишип кәткәчкә, шуңа уни чү-
ширәтти), чечини падишаниң «өлчәм тараза»си билән тартса икки йүз шәкәл чиқатти.
27 Абшаломдин үч оғул вә Тамар исимлиқ бир қиз туғулди. Қизи толиму чирайлиқ еди.
28 Абшалом падишаниң йүзини көрмәй, Йерусалимда топтоғра икки жил тошқичә тур-
ди; 29 Абшалом Йоабқа адәм мańдуруп, өзини падишаниң қешиға әвәтишини өтүнди,
амма у кәлгили унимиди. Абшалом иккинчи қетим униң йениға адәм әвәтти, лекин
Йоаб келишни халимиди.
30 Шуниң билән Абшалом өз хизмәткарлириға: — Йоабниң мениңкигә яндаш арпа те-
риқлиқ бир парчә етизлиғи бар. Берип униңға от қоюңлар, дәп буйруди. Шундақ қилип,
Абшаломниң хизмәткарлири Йоабниң бу бир парчә етизлиғиға от қойди. 31 Андин Йоаб
қозғилип Абшаломниң өйигә кирип униңдин: Немишкә хизмәткарлириң етизлиғимға
от қойди! — дәп сориди.
32 Абшалом Йоабқа жавап берип: Мана, мән саңа адәм әвәтип: Қешимға кәлсун, андин
падишаниң қешиға маңа вакалитән барғузуп униңға: Мән немишкә Гәшурдин йенип
кәлгәндимән? У йәрдә қалсам, яхши болаттикән, дәп ейтқузмақчи едим. Әнди падиша
билән дидарлашсам дәймән; мәндә қәбиһлик болса, у мени өлтүрсун, — деди.
33 Шуниң билән Йоаб падишаниң қешиға берип, униңға бу хәвәрни йәткүзди. Падиша
Абшаломни чақирди; у падишаниң қешиға келип, падишаниң алдида тазим қилип баш
урди; падиша Абшаломни сөйди.

Абшалом падишаға исиян көтириду

15 1 Бу ишлардин кейин Абшалом өзигә жәң һарвуси билән атларни тәйярлатти һәм
өз алдида жүгүридиған әллик әскәрни бекитти. 2 Абшалом таң сәһәрдә қопуп,
дәрвазиға баридиған йолниң йенида туратти. Қачан бириси дәвайимни кәссун дәп,
падишаға әрз тутқили кәлсә, Абшалом уни чақирип: Сән қайси шәһәрдин кәлдиң, —
дәп сорайтти. У киши: Қулуң Исраилниң паланчи қәбилисидин кәлди, десә, 3 Абшалом
униңға: Мана, дәвайиңлар дурус вә һәқ екән, лекин падиша тәрипидин өзигә вакалитән
әрзиңни аңлашқа қоюлған адәм йоқ, дәйтти. 4 Андин Абшалом йәнә: Кашки, мән
зиминда сорақчи қилинсамиди, һәр кимниң әрзи яки дәвайи болуп, мениң қешимға
кәлсә, униңға адаләт көрситәттим! — дәйтти.
5 Бирким униңға тазим қилғили алдиға барса, Абшалом қолини узутуп, уни тутуп сөйәт-
ти. 6 Абшалом шундақ қилип падишаниң һөкүм чиқиришиға кәлгән Исраилниң һәр бир
адәмлириниң көңүллирини утувалатти.
7 Төрт жил өткәндә, Абшалом падишаға: Мениң Һебронда Пәрвәрдигарға ичкән қәси-
мимни ада қилишим үчүн, шу йәргә беришқа иҗазәт бәрсәң; 8 чүнки қулуң Сурийәдики
Гәшурда турғинимда қәсәм ичип: Әгәр Пәрвәрдигар мени Йерусалимға қайтурса, мән
Пәрвәрдигарға ибадәт қилимән, дәп ейтқан еди, — деди.
9 Падиша униңға: Теч-аман берип кәлгин, девиди, у қозғилип Һебронға кәтти.
10 Лекин Абшалом Исраилниң һәммә қәбилилиригә мәхпий әлчиләрни мańдуруп: Бурға
авазини аңлиғиниңларда: «Абшалом Һебронда падиша болди!» дәп елан қилиңлар,
деди.
11 Әнди икки йүз адәм тәклип билән Абшалом билән биргә Йерусалимдин барған еди.

14:26 «икки йүз шәкәл» — 1.4 килограм болуши мүмкин.
15:7 «төрт жил өткәндә...» — бәзи кона көчүрмиләрдә «қириқ жил өткәндә...» дейилиду. Бу бәлким көчүрмичиниң хаталиғидин болған.

Улар һәқиқий әһвалдин бехәвәр болғачқа, саддилиқ билән барған еди. [12] Абшалом қурбанлиқ өткүзгәндә, у адәм әвәтип Давутниң мәслиһәтчиси болған Гилоһлуқ Аһитофәлни өз шәһири Гилоһдин елип кәлди. Шуниң билән қәст барғансери күчәйди, Абшаломға әгәшкәнләр барғансери көпүйүвататти.

Давут Йерусалимдин қачиду

[13] Давутқа бир хәвәрчи келип: Исраилниң адәмлириниң көңүллири Абшаломға майил болди, — деди.
[14] Шуниң билән Давут Йерусалимда униң билән болған һәммә қул-хизмәткарлириға: Қопуп қачайли! Болмиса, Абшаломдин қутулалмаймиз. Иштик кетәйли; болмиса, у тууюқсиз үстимизгә бесип келип, бизгә бала кәлтүрүп шәһәр хәлқини қилич биси билән уриду, деди.
[15] Падишаниң қул-хизмәткарлири падишаға: Ғожам падиша немә бекитсә, шуни қилимиз, деди.
[16] Шуниң билән падиша пүтүн аилисидикиләрни елип, чиқип кәтти; амма падиша кенизәклиридин онни ордиға қарашқа қойди. [17] Падиша чиқип кәткәндә һәммә хәлиқ униңға әгәшти; улар Бәйт-Мәрһакта туруп қалди. [18] Һәммә хизмәткарлири униң билән биллә Кидрон еқинидин өтүвататти; барлиқ Кәрәтийләр, барлиқ Пәләтийләр, барлиқ Гатлиқлар, йәни Гат шәһиридин чиқип униңға әгәшкән алтә йүз адәм падишаниң алдида маңатти. [19] Падиша Гатлиқ Иттайға: Сән немишкә биз билән барисән? Йенип берип падишаниң қешида турғин; чүнки сән өз жутуңдин мусапир болуп паланғансән. [20] Сән пәқәт түнүгүнла кәлдиң, мән бүгүн қандақсигә сени өзәм билән биллә сәрсан қилай? Мән болсам, нәгә баралисам, шу йәргә баримән. Қериндашлириңни елип йенип кәткин; Худаниң рәһим-шәпқити вә һәқиқити саңа яр болғай! — деди. [21] Лекин Иттай падишаға жавап берип: Пәрвәрдигарниң һаяти билән вә ғожам падишаниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, мәйли һаят яки мамат болсун, ғожам падиша қәйәрдә болса, қулуң шу йәрдиму болиду! — деди.
[22] Давут Иттайға: Әнди сәнму берип еқиндин өткин, деди. Шуниң билән Гатлиқ Иттай һәммә адәмлири вә униң билән маңған барлиқ бала-җақилири өтүп кәтти. [23] Һәммә хәлиқ өтүватқанда, пүткүл шу жуттикиләр қаттиқ аваз билән жиғлиди. Падиша өзиму Кидрон еқинидин өткәндә, барлиқ хәлиқ чөллүк тәрипигә қарап йол алди.
[24] Вә мана, Задок билән Лавийларму Худаниң әһдә сандуғини көтирип биллә кәлди; улар Худаниң әһдә сандуғини йәрдә қойди. Барлиқ хәлиқ шәһәрдин чиқип өткичә Абиятар болса, қурбанлиқларни сунуп туратти. [25] Падиша Задокқа: Худаниң әһдә сандуғини шәһәргә яндуруп елип киргин. Мән әгәр Пәрвәрдигарниң көзлиридә илтипат тапсам, У чоқум мени яндуруп келиду вә У маңа әһдә сандуғини вә Өз маканини йәнә көргүзиду;
[26] лекин У мениң тоғрамда: Сәндин хурсәнлигим йоқ, десә, мана мән; У мени қандақ қилишни лайиқ көрсә, шундақ қилсун, — деди.

15:17 **«Бәйт-Мәрһак»** — яки «жирақтики орда».
15:18 **«Кидрон дәриясидин»** — бу сөзләр ибраний текстидә йоқ, лекин «өтүвататти» дегән сөз бу мәнани көрситиду (23-айәтни көрүң). Кидрон еқини Йерусалимниң шәрқий тәрипигә йеқин болуп, Иордан дәриясиға маңғанда униңдин өтүши керәк.
15:18 2Сам. 8:18; 1Пад. 1:38; 1Тар. 18:17
15:19 **«йенип берип падишаниң қешида турғин...»** — Давут «падиша» дегән сөзни ишлитип, Абшалом «йеңи падиша»ни көрситиду. 34-айәтниму көрүң.
15:22 **«еқиндин өткин»** — бәлки Кидрон дәриясидин (23-айәтни көрүң).
15:23 Юһ. 18:1
15:24 **«Барлиқ хәлиқ шәһәрдин чиқип өткичә Абиятар болса, қурбанлиқларни сунуп туратти»** — башқа бирхил тәрҗимиси: «Барлиқ хәлиқ шәһәрдин чиқип өткичә Абиятар сақлап туруп, андин өтти».

[27] Падиша каһин Задокқа: Сән алдин көргүчи әмәсму? Сән вә өз оғлуң Ахимааз вә Абиятарниң оғли Йонатан, йәни иккиңларниң икки оғлуңлар саңа һәмраһ болуп теч-аман
шәһәргә қайтқин. [28] Мана, мән силәрдин хәвәр кәлгичә чөлдики өткәлләрдә күтүп турай, — деди.
[29] Шуниң билән Задок билән Абиятар Худаниң әһдә сандуғини Йерусалимға қайтуруп берип, у йәрдә қалди.
[30] Лекин Давут Зәйтун теғиға чиққанда, бешини йепип ялаң аяқ болуп жиғлаватятти;
униң билән болған һәммә хәлиқниң һәр бири бешини йепип жиғлап чиқиватятти. [31] Бириси келип Давутқа: Аһитофәлму Абшаломниң қәстигә қатнашқанлар ичидә екән, деди. Шуниң билән Давут дуа қилип: И Пәрвәрдигар, Аһитофәлниң мәслиһәтини ахмақанилиққә айландурғайсән, деди.
[32] Давут тағниң чоққисиға, йәни адәттә у мәхсус Худаға ибадәт қилидиған жайға йәткәндә, Аркилиқ Һушай тони житиқ, бешиға топа-чаң чечилған һалда униң алдиға кәлди.
[33] Давут униңға: Мениң билән барсаң, маңа жүк болуп қалисән; [34] лекин шәһәргә қайтип
берип Абшаломға: И падиша, мән бүгүнгә қәдәр атаңниң қул-хизмәткари болғандәк, әнди сениң қул-хизмәткариң болай, дисәң, сән мән үчүн Аһитофәлниң мәслиһәтини
бекар қиливетәләйсән. [35] Мана Задок вә Абиятар дегән каһинларму шу йәрдә сән билән биллә болиду әмәсму? Падишаниң ордисидин немә аңлисаң, Задок билән Абиятар
каһинларға ейтқин. [36] мана, уларниң икки оғли, йәни Задокниң оғли Ахимааз билән Абиятарниң оғли Йонатанму шу йәрдә уларниң йенида туриду. Һәр немә аңлисаң, улар арқилиқ маңа хәвәр йәткүзгин — деди.
[37] Шуниң билән Давутниң дости Һушай шәһәргә барди; Абшаломму дәл шу чағда Йерусалимға кирди.

Давут Зибадин соғатларни қобул қилиду

16 [1] Давут тағниң чоққисидин әндила өтүшигә Мәфибошәтниң хизмәткари Зиба икки йүз нан, бир йүз кишмиш пошкили, йүз язлиқ мевә пошкили вә бир тулум шарапни икки ешәккә артип униң алдиға чиқти.
[2] Падиша Зибаға: Буларни немә үчүн әкәлдиң? деди. Зиба: Ешәкләрни падишаниң аилисидикиләр мениши үчүн, нанлар билән язлиқ мивиләрни ғуламларниң йейиши үчүн, шарапни чөлдә һерип кәткәнләрниң ичиши үчүн әкәлдим — деди.
[3] Падиша: Ғожаңниң оғли нәдә? — дәп сориди. Зиба падишаға жавап берип: У йәнила Йерусалимда қалди, чүнки у: Бүгүн Исраил жәмәтидикиләр атамниң падишалиғини маңа яндуруп бериду, дәп олтириду — деди.
[4] Падиша Зибаға: Мана Мәфибошәтниң һәммиси саңа тәвә болсун, девиди, Зиба: Мән силигә тазим қилимән; силиниң алдилирида илтипат тапсам, и ғожам падиша, — деди.
[5] Давут падиша Баһуримға кәлгәндә, мана Саулниң жәмәтидин болған, Гераниң оғли Шимәй исимлиқ бир адәм шу йәрдин униң алдиға чиқти; у бу яққа кәлгәч кимду бирини қарғаватятти. [6] У Давутниң өзигә вә Давут падишаниң барлиқ хизмәткарлириға
қарап ташларни атти; һәммә хәлиқ билән барлиқ палванлар падишаниң оң тәрипидә вә сол тәрипидә туратти.

16:1 **«йүз язлиқ мевә пошкили»** — яки «йүз әнжир пошкили».
16:3 2Сам. 19:27
16:5 1Пад. 2:8

[7] Шимәй қарғап: Йоқал, йоқал, һәй сән қанхор, иплас! [8] Сән Саулниң орнида падиша
болдуң, лекин Пәрвәрдигар униң җәмәтиниң қенини сениң бешиңға қайтурди; әнди
Пәрвәрдигар падишалиқни оғлуң Абшаломниң қолиға бәрди; мана, өзәңниң рәзилли-
гиң сениң үстүңгә чүшти, чүнки сән бир қанхорсән! — деди.
[9] Зәруияниң оғли Абишай падишаға: Немишкә бу өлүк ишт ғоҗам падишани қарғисун?
У йәргә берип униң бешини кәскили маңа иҗазәт бәргәйсән! — деди.
[10] Лекин падиша: И Зәруияниң оғуллири, мениң билән немә кариңлар? У қарғиса қарғи-
сун! Әгәр Пәрвәрдигар униңға, Давутни қарғиғин, дәп ейтқан болса, ундақта ким униңға:
Немишкә бундақ қилисән? — дейәлисун?
[11] Давут Абишайға вә барлиқ хизмәткарлириға: Мана өз пуштумдин болған оғлум ме-
ниң җенимни издигән йәрдә, бу Бинямин киши униңдин артуқрақ қилмамду? Уни
қарғиғили қойғин, чүнки Пәрвәрдигар униңға шундақ буйрупту. [12] Пәрвәрдигар бәлким
мениң дәрдлиримни нәзиригә елип, бу адәмниң бүгүн мени қарғиғанлириниң орнида
маңа яхшилиқ яндурар, деди.
[13] Шуниң билән Давут өз адәмлири билән йолда меңиверди. Шимәй болса Давутниң
удулдики тағ бағрида маңғач қарғайтти һәм таш етип топа-чаң чачатти.
[14] Падиша вә униң билән болған хәлиқниң һәммиси һерип, мәнзилгә барғанда у йәрдә
арам алди.

Аһитофәлниң мәслиһәти

[15] Әнди Абшалом барлиқ Исраиллар билән Йерусалимға кәлди; Аһитофәл униң билән
биллә еди. [16] Давутниң дости аркилиқ Һушай Абшаломниң қешиға кәлгәндә, у Абша-
ломға: Падиша яшисун! Падиша яшисун! — деди.
[17] Абшалом Һушайға: Бу сениң достуңға көрситидиған һиммитиңму? Немишкә достуң
билән бармидиң? — деди.
[18] Һушай Абшаломға: Яқ, ундақ әмәс, бәлки Пәрвәрдигар вә бу хәлиқ һәмдә Исраиллар-
ниң һәммиси кимни таллиса, мән униңға тәвә болай вә униң йенида туримән. [19] Шу-
ниңдин башқа кимниң хизмитидә болай? Униң оғлиниң қешида хизмәт қилмамдим?
Сениң атаңниң қешида хизмәт қилғандәк, әнди сениң қешиңда хизмәт қилай, — деди.
[20] Андин Абшалом Аһитофәлгә: Мәслиһәтлишип йол көрситиңлар; қандақ қилсақ бо-
лар? — деди.
[21] Аһитофәл Абшаломға: Атаңниң ордисиға қариғили қойған кенизәклири билән бил-
лә ятқин; шуниң билән пүткүл Исраил сениң өзәңни атаңға нәпрәтлик қилғанлиғиңни
аңлайду; шундақ қилип саңа әгәшкәнләрниң қоллири күчләндүрүлиду, деди.
[22] Шуниң билән улар Абшалом үчүн ординиң өгүзидә бир чедир тикти; Абшалом һәммә
Исраилниң көзлири алдида өз атисиниң кенизәклири билән биллә болди.
[23] У күнләрдә Аһитофәлниң бәргән мәслиһәти худди киши Худадин сорап еришкән
сөз-каламдәк һесаплинатти. Униң Давутқа вә Абшаломға бәргән һәммә мәслиһәтиму
һәм шундақ қарилатти.

Аһитофәлниң мәслиһәти бекар қилиниду

17 [1] Аһитофәл Абшаломға: Маңа он икки миң адәмни талливелишқа рухсәт бәрсәң,
мән бүгүн кечә қозғилип, Давутни қоғлай; [2] Мән униң үстигә чүшкинимдә у һерип,
қоллири аҗиз болиду; мән уни алақзадә қиливетимән, шундақла униң билән болған

16:7 «һәй сән қанхор, иплас!» — «иплас» ибраний тилида: «Иблис (Белиял)ниң оғли».
16:9 1Сам. 24:15; 2Сам. 9:8

барлиқ хәлиқ қачиду. Мән пәқәт падишанила уруп өлтүримән, [3] андин һәммә хәлиқни
саңа беқиндуруп қайтуримән. Сән издигән адәм йоқалса, һәммә хәлиқ сениң қешиңға
қайтиду; шуниң билән һәммә хәлиқ аман-есән қалиду, деди.
[4] Бу мәслиһәт Абшаломға вә Исраилниң барлиқ ақсақаллириға яқти, [5] лекин Абшалом:
Аркилиқ Һушайниму чақириңлар; униң сөзиниму аңлайли, — деди.
[6] Һушай Абшаломниң қешиға кәлгәндә, Абшалом униңға: Аһитофәл мундақ-мундақ ейт-
ти; у дегәндәк қилайлиму? Болмиса, сән бир мәслиһәт бәргин, — деди.
[7] Һушай Абшаломға: Аһитофәлниң бу вақитта бәргән мәслиһәти яхши әмәс, — деди.
[8] Һушай йәнә мундақ деди: «Сән атаң билән адәмлирини билисәнғу — улар палванлар-
дур, һазир даладики балилиридин жуда қилинған чиши ейиқтәк пәйли яман. Атаң бол-
са һәқиқий жәңчидур, өз адәмлири билән биргә қонмайду. [9] Мана у һазир бир ғарда йә
башқа бир йәрдә мөкүнүвалған болса керәк. Мабада у авал хәлқимиз үстигә чүшсә шуни
аңлиған һәр ким: Абшаломға әгәшкәнләр қирғинчиликқа учрапту, — дәйду. [10] У вақитта
һәтта шир жүрәк палванларниң жүрәклириму су болуп кетиду; чүнки пүткүл Исраил
атаңниң батур екәнлигини, шундақла униңға әгәшкәнләрниңму палван екәнлигини би-
лиду. [11] Шуңа мәслиһәтим шуки, пүткүл Исраил Дандин тартип Бәәр-Шебағичә сениң
қешиңға тез жиғилсун (улар деңиздики қумлардәк көптур!). Сән өзәң уларни башлап
жәңгә чиққин. [12] Биз уни қәйәрдә тапсақ, шәбнәм йәргә чүшкәндәк униң үстигә чүшәй-
ли. Шуниң билән униң өзи вә униң билән болған кишиләрдин һеч кимму қалмайду. [13]
Әгәр у бир шәһәргә киривалсиму, пүткүл Исраил шу йәргә арғамчиларни елип келип,
шәһәрни һәтта униңдики кичик шеғил-ташларниму қалдурмай сөрәп әкилип, дәрия
жилғисиға ташливетимиз».
[14] Абшалом билән Исраилниң һәммә адәмлири: Аркилиқ Һушайниң мәслиһәти Аһито-
фәлниң мәслиһәтидин яхши екән, дейишти. Чүнки Пәрвәрдигар Абшаломниң бешиға
бала кәлсун дәп, Аһитофәлниң яхши мәслиһәтиниң бекар қилинишини бекиткән еди.
[15] Һушай Задок билән Абиятар каһинларға: Аһитофәлниң Абшалом билән Исраилниң
ақсақаллириға бәргән мәслиһәти мундақ-мундақ, амма мениң мәслиһәтим болса мун-
дақ-мундақ; [16] һазир силәр дәрһал адәм әвәтип Давутқа: Бу кечидә чөлниң кечиклиридә
қонмай, бәлки тез өтүп кетиңлар, болмиса падиша вә униң билән болған һәммә хәлиқ
һалак болуши мүмкин, дәп йәткүзүңлар — деди.
[17] У вақитта Йонатан билән Ахимааз Ән-Рогәлдә күтүп туратти; улар башқиларниң
көрүп қалмаслиғи үчүн шәһәргә кирмиди; бир дедәкниң чиқип уларға хәвәр бериши
бекитилди. Улар берип Давут падишаға хәвәрни йәткүзди.
[18] Лекин бир яш жигит уларни көрүп келип, Абшаломға дәп қойди. Амма бу иккилән
иштик берип, Баһуримдики бир адәмниң өйигә кирди. Бу адәмниң һойлисида қудуқ
бар еди; улар шуниңға чүшүп йошурунди. [19] Униң аяли қудуқниң ағзиға япқучини йе-
пип үстигә соқулған буғдайни төкүп қойди; шуниң билән һеч иш ашкариланмиди.
[20] Абшаломниң хизмәткарлири өйгә кирип аялниң қешиға келип: Ахимааз билән Йо-
натан қәйәрдә? — дәп сориди. Аял: Улар ериқтин өтүп кәтти, деди. Кәлгәнләр уларни
издәп тапалмай, Йерусалимға қайтип кәтти.
[21] Улар кәткәндин кейин, бу иккилән қудуқтин чиқип, берип Давут падишаға хәвәр бәр-
ди. Улар Давутқа: Қопуп, судин өткин; чүнки Аһитофәл сени тутуш үчүн шундақ мәс-
лиһәт берипту, — деди.

17:3 **«Сән издигән адәм йоқалса, һәммә хәлиқ сениң қешиңға қайтиду»** — ибраний тилида: «Барлиқ адәмниң қайтип келиши, сән издигән адәмниң жениға баравәрдур».
17:9 **«Мабада у авал хәлқимиз үстигә чүшсә...»** — яки «Дәсләптә хәлиқ(имиз)дин нәччиси жиқилип өлтүрүлсә,...»

[22] Шуниң билән Давут вә униң билән болған барлиқ хәлиқ қозғилип Иордан дәриясидин
өтти; таң атқичә Иордан дәриясидин өтмигән һеч ким қалмиди.
[23] Аһитофәл өз мәслиһәтини қобул қилмиғанлиғини көрүп ешигини тоқуп, өз шәһири-
дики өйигә берип, өйидикиләргә вәсийәт тапшурғандин кейин, есилип өливалди. У өз
атисиниң қәбирдә дәпнә қилинди.
[24] Шу арилиқта Давут Маһанаимға йетип кәлгән еди, Абшалом вә униң билән болған
Исраилниң һәммә адәмлириму Иордан дәриясидин өтүп болған еди.
[25] Абшалом Йоабниң орнида Амасани қошунниң үстигә сәрдар қилип қойди. Амаса бол-
са Йитра исимлиқ бир Исраиллиқ кишиниң оғли еди. У киши Наһашниң қизи Абигаил
билән йеқинчилиқ қилған еди. Наһаш Йоабниң аниси Зәруия билән ача-сиңил еди.
[26] Исраил билән Абшалом Гилеадниң зиминида барғаһ тикти.
[27] Давут Маһанаимға йетип кәлгәндә, Аммонийларниң Раббаһ шәһиридин болған
Наһашниң оғли Шоби билән Ло-Дибарлиқ Аммиәлниң оғли Макир вә Рогелимдин
болған Гилеадлиқ Барзиллай дегәнләр [28] йотқан-көрпә, дас, қача-куча, буғдай, арпа,
ун, қомач, почақ, қизил маш, қуруған почақлар, [29] һәсәл, қаймақ вә қойларни кәлтүрүп,
кала сүтидә қилинған қурут-иримчик қатарлиқларни Давут билән хәлиққә йейиш үчүн
елип кәлди, чүнки улар: Шүбһисизки, хәлиқ чөлдә һерип-ечип, уссап кәткәнду, дәп ой-
лиған еди.

Абшаломниң өлүши

18 [1] Давут өзи билән болған хәлиқни жиғип едитлиди вә уларниң үстигә миң беши
билән йүз беши қойди. [2] Андин Давут хәлиқни үч бөләккә бөлүп җәңгә чиқарди;
биринчи бөләкни Йоабниң қол астида, иккинчи бөләкни Зәруияниң оғли, Йоабниң
иниси Абишайниң қол астида вә үчинчи бөләкни Гатлиқ Иттайниң қол астида қойди.
Падиша хәлиққә: Бәрһәқ, мәнму силәр билән җәңгә чиқимән, деди.
[3] Лекин хәлиқ: Сили чиқмисила, әгәр биз қачсақ дүшмән бизгә пәрва қилмайду; һәтта йе-
римимиз өлүп кәтсәкму бизгә пәрва қилмайду. Чүнки өзлири бизниң он миңимизгә ба-
равәр болила. Яхшиси сили шәһәрдә туруп бизгә һәмдәм болушқа тәйяр турғайла, деди.
[4] Падиша уларға: Силәргә немә лайиқ көрүнсә, шуни қилимән, — деди. Шуниң билән хә-
лиқ йүздин, миңдин болуп шәһәрдин чиқиватқанда, падиша дәрвазиниң йенида турди.
[5] Падиша Йоаб билән Абшай вә Иттайға: Мән үчүн Абшаломға яхши муамилидә болуп
аяңлар, деди. Падишаниң һәммә сәрдарлириға Абшалом тоғрисида шундақ тапилиғи-
нида, барлиқ хәлиқ тапилиғинини аңлиди. [6] Андин хәлиқ Исраил билән соқушқили
мәйданға чиқти; соқуш Әфраимниң орманлиғида болди.
[7] У йәрдә Исраил Давутниң адәмлиридин мәғлуп болди. У күни улар қаттиқ қирғин қи-
линди — жигирмә миңи өлди. [8] Соқуш шу зиминға йейилди; орманлиқ йәвәткәнләр қи-
личта өлгәнләрдин көп болди.

[9] Абшалом Давутниң ғуламлири билән туюқсиз учришип қалди; Абшалом өз қечириға
минип, чоң дуб дәриғиниң қоюқ шахлириниң тегидин өткәндә, униң беши дәрәқ ше-
хиға кәплишип қелип, у есилип қалди; у мингән қечир болса алдиға кетип қалди. [10] Би-
риси буни көрүп Йоабқа хәвәр берип: Мана, мән Абшаломниң бир дуб дәриғидә саңги-
лап турғинини көрдүм, деди.

17:27 2Сам. 19:31, 32; 1Пад. 2:7
18:9 **«униң беши ... кәплишип қелип, у есилип қалди»** —Ибраний тилида: «униң беши ... кәплишип қелип, у асман-
зимин оттурисида есилип қалди».

11 Йоаб хәвәр бәргән адәмгә: Немә! Сән уни көрүп туруп, немишкә уни уруп өлтүрүп
йәргә чүшәрмидиң? Шундақ қилған болсаң, саңа он күмүч тәңгә вә бир кәмәр берәттим,
— деди.
12 У адәм Йоабқа: Қолумға миң күмүч тәңгә тәгсиму, қолумни падишаниң оғлиға узат-
майттим! Чүнки падишаниң һәммимиз алдида саңа, Абишайға вә Иттайға: Мениң үчүн
һәр бириңлар Абшаломни аяңлар, дәп буйруғинини аңлидуқ. 13 Әгәр мән өз җенимни
тәвәккул қилип, шундақ қилған болсам (һәр қандақ иш падишадин йошурун қалмайду!)
сән мени ташлап, дүшминиң қатарида көрәттиң, — деди.
14 Йоаб: Сениң билән бундақ дейишишкә чолам йоқ! — деди-дә, қолиға үч нәйзини елип
дәрәқтә саңгилақлиқ һалда тирик турған Абшаломниң жүригигә санҗиди. 15 Андин
Йоабниң ярақ көтәргүчиси болған он ғулам Абшаломниң чөрисигә жиғилип, уни уруп
өлтүрди.
16 Андин Йоаб канай чалди; хәлиқ Исраилни қоғлаштин янди; чүнки Йоаб қошунни че-
кинишкә чақирди. 17 Улар Абшаломни орманлиқтики чоң бир азгалға ташлап үстигә
нурғун ташларни догилап қойди. Исраиллар болса қечип һәр бири өз маканиға кәтти.
18 Абшалом тирик вақтида падиша вадисида өзигә бир абидә турғузған еди. Чүнки у: Ме-
ниң намимни қалдурдиғанға оғлум йоқ дәп, у таш абидини өз нами билән атиған еди.
Шуниң билән бу таш бүгүнгә қәдәр «Абшаломниң ядикари» дәп атилиду.

Давут Абшаломниң өлүмидин хәвәр тапиду

19 Задокниң оғли Ахимааз Йоабқа: Пәрвәрдигар сени дүшмәнлириңдин қутқузуп сән
үчүн интиқам алди, дәп падишаға хәвәр беришкә мени дәрһал маңғузғин, — деди.
20 Лекин Йоаб униңға: Сән бүгүн хәвәр бәрмәйсән, бәлки башқа бир күни хәвәр берисән;
падишаниң оғли өлгини түпәйлидин, бүгүн хәвәр бәрмәйсән, деди.
21 Шуниң билән Йоаб Кушийға: Берип падишаға көргиниңни дәп бәргин, деди. Куший-
лиқ Йоабқа тазим қилип жүгүрүп кәтти.
22 Лекин Задокниң оғли Ахимааз Йоабқа йәнә: Қандақла болмисун бу Кушийниң кәй-
нидин жүгүрүшкә маңа иҗазәт бәргин, — деди. Йоаб: И оғлум, саңа һеч қандақ сөйүнчи
бәргидәк хәвәр болмиса, немишкә жүгүрүшни халайсән? — деди.
23 У йәнә: Қандақла болмисун, мени жүгүргүзгин, деди. Йоаб униңға: Маң, жүгүр, деви-
ди, Ахимааз Иордан дәриясидики түзләңлик билән жүгүрүп Кушийгә йетишип униң-
дин өтүп кәтти.
24 Давут ички-ташқи дәрвазиниң оттурисида олтиратти. Күзәтчи дәрвазиниң өгүзидин
сепилниң үстигә чиқип, бешини көтирип қаривиди, мана бир адәмниң жүгүрүп кели-
ватқинини көрди.
25 Күзәтчи вақирап падишаға хәвәр бәрди. Падиша: Әгәр у ялғуз болса униңда чоқум
хәвәр бар, деди. Хәвәрчи болса йеқинлишип келивататти. 26 Андин күзәтчи йәнә бир
адәмниң жүгүрүп кәлгинини көрди. Күзәтчи дәрвазивәнгә: Мана йәнә бир адәм ялғуз
жүгүрүп келиватиду, — деди. Падиша: Буму хәвәрчи екән, деди.

18:14 «дәрәқтә саңгилақлиқ һалда тирик турған Абшаломниң жүригигә санҗиди» — ибраний тилида «дәрәқниң жүригидә саңгилақлиқ тирик турған Абшаломниң жүригигә санҗиди» дегән сөзләр билән ипадилиниду.

18:17 «Исраиллар болса қечип һәр бири өз маканиға кәтти» — ибраний тилида: «Исраиллар болса қечип һәр бири өз чедириға кәтти».

18:18 «Мениң намимни қалдурдиғанға оғлум йоқ...» — Абшаломниң бу сөзидин қариғанда, униң үч оғли (14:27) һәммиси балдур өлгән еди.

18:21 «Шуниң билән Йоаб Кушийға... деди» — «Куший»: һәбәш, Ефиопийәлик. Ефиопийәликләрниң бүгүнгә қәдәр узунға жүгүрүштә даңқи бар.

18:24 «Давут ички-ташқи дәрвазиниң оттурисида олтиратти» — ибраний тилида «Давут икки дәрвазиниң оттурисида олтиратти». Пәрзимизчә «бу икки дәрваза» шәһәрниң ички вә ташқи қовуқи болса керәк.

[27] Күзәтчи: Авалқисиниң жүгүрүши маңа Задокниң оғли Ахимаазниң жүгүршидәк көрүнди, — деди. Падиша: У яхши адәм, хуш хәвәр йәткүзиду, — деди
[28] Ахимааз падишаға товлап: Салам! дәп падишаға йүзини йәргә тәккүзүп тазим қилип: Ғоҗам падишаға зиян йәткүрүшкә қоллирини көтәргән адәмләрни мағлубийәткә муптила қилған Пәрвәрдигар Худалири мубарәктур! — деди.
[29] Падиша: Абшалом саламәтму? — дәп сориди. Ахимааз җавап берип: Йоаб падишаниң қули вә пеқирлирини маңдурғанда, пеқир кишиләрниң чоң қалаймиқанчилиғини көрдум, лекин немә иш болғанлиғини билмидим, — деди.
[30] Падиша: Болди, буяқта туруп турғин, деди. У бир тәрәпкә берип турди.
[31] Вә мана, Куший йетип кәлди; Куший: Ғоҗам падиша хуш хәвәрни аңлиғайла. Пәрвәрдигар бүгүн асийлиқ қилип қозғалған һәммисидин силини қутқузуп, улардин интиқам алди, деди.
[32] Падиша Кушийға: Жигит Абшалом саламәтму? дәп сориди. Куший: Ғоҗам падишаниң дүшмәнлири вә силини қәстләшкә қозғалғанларниң һәммиси у жигиткә охшаш болсун! — деди.
[33] Падиша толиму азаплинип, дәрвазиниң төписидики балиханиға жиғлиған пети чиқти; у маңғач: И оғлум Абшалом! И оғлум, оғлум Абшалом! Кашки, мән сениң орнуңда өлсәм болмасмиди! И Абшалом, мениң оғлум, мениң оғлум! деди.

19 [1] Бириси Йоабқа: Падиша Абшалом үчүн жиғлап матәм тутмақта, дәп хәвәр бәрди.
[2] Шуниң билән шу күндики нусрәт хәлиқ үчүн мусибәткә айланди; чүнки хәлиқ
шу күнидә: Падиша өз оғли үчүн қайғу-һәсрәт тартиватиду, дәп аңлиди. [3] У күни хәлиқ
соқуштин қечип хиҗаләттә қалған адәмләрдәк, оғриликчә шәһәргә кирди. [4] Падиша
йүзини йепип: И, оғлум Абшалом, и Абшалом, мениң оғлум, мениң оғлум! — дәп қаттиқ авaз билән пәряд көтәрди.
[5] Лекин Йоаб падишаниң өйигә кирип, униң қешиға келип: Өз жениңни, оғуллириң билән қизлириңниң женини, аяллириңниң жени билән кенизәклириңниң женини
қутқузған һәммә хизмәткарларниң йүзини сән бүгүн хиҗаләттә қалдурдуң! [6] Сән өзәңгә
нәпрәтлинидиғанларни сөйисән, сени сөйидиғанларға нәпрәтлинидиғандәк қилисән! Чүнки сән бүгүн сәрдарлириңни яки хизмәткарлириңни нәзириңдә һеч нәрсә әмәс дегәндәк қилдиң! Чүнки бүгүн Абшалом тирик қелип, биз һәммимиз өлгән болсақ, нәзи-
риңдә яхши болаттикән, дәп билип йәттим. [7] Әнди чиқип хизмәткарлириңниң көңлигә
тәсәллий бәргин; чүнки мән Пәрвәрдигар билән қәсәм қилимәнки, әгәр чиқмисаң, бүгүн кечә һеч адәм сениң билән қалмайду. Бу бала яшлиғиңдин тартип бүгүнки күнгичә үстүңгә чүшкән һәр қандақ баладин еғир болиду, — деди.
[8] Шуниң билән падиша чиқип дәрвазида олтарди, һәммә хәлиққә: Мана, падиша дәрвазида олтириду, дегән хәвәр йәткүзүлгәндә, уларниң һәммиси падишаниң қешиға кәлди. Амма Исраиллар болса һәммиси қечип, өз өйигә қайтип кәтти.
[9] Әнди Исраил қәбилисидики һәммә хәлиқ ғул-ғула қилишип: Падиша бизни дүшмәнлиримизниң қолидин азат қилған, бизни Филистийләрниң қолидин қутқузған
еди. Амма, у һазир Абшалом түпәйлидин зиминдин өзини қачурубатиду. [10] Лекин
биз үстимизгә падиша болушқа мәсиһ қилған Абшалом болса җәңдә өлди. Әнди не-

18:28 **«Салам!»** — (ибраний тилида «Шалом»)ниң мәнаси: «Течлиқ! Хатирҗәмлик!».
19:8 **«...һәммиси қечип, өз өйигә қайтип кәтти»** — ибраний тилида «... һәммиси қечип, өз чедириға қайтип кәтти». Мошу айәттики «Исраиллар» Абшаломға әгәшкән Исраилларни көрситиду, әлвәттә (уларниң көпинчиси Йәһуда вә Биняминдин башқа он қәбилидин еди).

мишкә падишани яндуруп елип келишкә гәп қилмайсиләр? дейишти.
11 Давут падиша Задок билән Абиятар каһинларға адәм әвәтип: Силәр Йәһуданиң ақ-
сақаллириға: Падиша мундақ дәйду: — Һәммә Исраилларниң падишани ордисиға қай-
туруп келәйли, дейишкән тәлиплириниң һәммиси падишаниң қулиқиға йәткән йәрдә,
немишкә силәр бу ишта улардин кейин қалисиләр? 12 Силәр мениң қериндашлирим,
мениң әт-устиханлирим туруп, немишкә падишани елип келиштә һәммисидин кейин
қалисиләр?! — дәңлар. 13 Вә шундақла йәнә Амасағиму: Падиша мундақ дәйду: — Сән
мениң әт-устиханлирим әмәсмусән? Әгәр сени Йоабниң орнида мениң қешимда дайим
туридиған қошунниң сәрдари қилмисам, Худа мени урсун һәм униңдин артуқ җазали-
сун — дәңлар, — деди.
14 Буниң билән у Йәһудадики адәмләрниң көңуллирини бир адәмниң көңлидәк өзигә
майил қилди. Улар падишаға адәм маңдуруп: Сән өзәң билән һәммә хизмәткарлириң
биргә йенип келиңлар, дәп хәвәр йәткүзди.
15 Шуниң билән падиша йенип Иордан дәриясиғичә кәлди. Йәһудадики адәмләр па-
дишани Иордан дәриясидин өткүзимиз дәп, падишаниң алдиға Гилгалға барған еди.
16 Баһуримдин чиққан Бинyаминлиқ Гераниң оғли Шимәй алдирап келип, Йәһудадики
адәмләр билән чүшүп, падишаниң алдиға чиқти.
17 Шимәйгә Бинямин қәбилисидин миң адәм әгәшти; улар билән Саулниң җәмәтидә
хизмәткар болған Зиба, униң он бәш оғли вә жигирмә хизмәткариму униңға қошулуп
кәлди; уларниң һәммиси Иордан дәриясидин өтүп падишаниң алдиға чиқти.
18 Бир кемә падишаниң ихтиярға қоюлуп, аилә тавабиатлирини өткүзүш үчүн уян-бу-
ян өтүп жүрәтти. Падиша Иордан дәриясидин өткәндә, Гераниң оғли Шимәй келип униң
алдида жиқилип туруп. 19 падишаға: Ғоҗам қуллириға қәбиһлик санимиғайла; ғоҗам
падиша Йерусалимдин чиққан күндә қуллириниң қилған қәбиһлигини әслиригә кәл-
түрмигәйла; у падишаниң көңлигә кәлмисун. 20 Чүнки қуллири өзиниң гуна қилғиним-
ни убдан билиду; шуңа мана, мән Йүсүпниң җәмәтидин һәммидин авал бүгүн ғоҗам
падишани қарши елишқа чиқтиммән, — деди.
21 Зәруияниң оғли Абишай буни аңлап: Шимәй Пәрвәрдигарниң мәсиһ қилғинини
қарғиған турса, өлүмгә мәһкүм қилиниш лазим болмамду? — деди.
22 Лекин Давут: И Зәруияниң оғуллири, силәрниң мениң билән немә кариңлар? Бүгүн
силәр маңа қарши чиқмақчимусиләр? Бүгүнки күндә Исраилда адәмләр өлүмгә мәһкүм
қилиниши керәкму? Бүгүн Исраилға падиша екәнлигимни билмәйманму? — деди.
23 Андин падиша Шимәйгә: Сән өлмәйсән, — деди. Падиша униңға қәсәм қилди.
24 Әнди Саулниң нәвриси Мәфибошәт падишани қарши алғили кәлди. Падиша кәткән
күндин тартип сақ-саламәт қайтип кәлгән күнгичә, у йә путлириниң тирниқини ал-
миған йә сақилини ясимиған вә яки кийимлирини жуймиған еди. 25 У падишани қар-
ши алғили Йерусалимдин кәлгәндә, падиша униңдин: И Мәфибошәт, немишкә мениң
билән бармидиң? — дәп сориди.

19:10 **«...немишкә падишани яндуруп елип келишкә гәп қилмайсиләр?»** — ибраний тилида «немишкә падишани яндуруп елип келишкә сүкүт қилисиләр?».
19:13 2Сам. 17:25
19:16 2Сам. 16:5; 1Пад. 2:8
19:18 **«Бир кемә падишаниң ихтиярға қоюлуп, аилә тавабиатлирини ... өтүп жүрәтти»** — бәзиләр: «Улар өзлирини падишаниң ихтиярға қоюп, дәрия кечигидә аилә тавабиатлирини ... өтүп жүрәтти» дәп тәрҗимә қилиду.
19:22 **«...силәр маңа қарши чиқмақчимусиләр?»** — ибраний тилида: «силәр маңа шәйтан болмақчимусиләр?»
19:25 **«У ... Йерусалимдин кәлгәндә...»** — яки, «у ... Йерусалимға кәлгәндә...».

[26] У: И, ғожам падиша, қуллири ақсақ болғачқа, ешигимни тоқуп, минип падиша билән
биллә барай, дедим. Амма хизмәткарим мени алдап қоюпту; [27] у йәнә ғожам падишаһиң
алдида қуллириниң ғевитини қилди. Лекин ғожам падиша Худаниң бир пәриштисидәк-
тур; шуниң үчүн силигә немә лайиқ көрүнсә, шуни қилғайла. [28] Чүнки атамниң жәмәти-
ниң һәммиси ғожам падишаниң алдида өлгән адәмләрдәк еди; лекин сили өз қуллири-
ни өзлири билән һәмдәстихан болғанлар арисида қойдила; мениң падишаниң алдида
пәряд қилғили немә һәққим бар? — деди.
[29] Падиша униңға: Немишкә ишлириң тоғрисида сөзливерисән? Мениң һөкүмүм, сән
билән Зиба йәрләрни бөлүшивелиңлар, — деди.
[30] Мәфибошәт падишаға: Ғожам падиша аман-есән өз өйигә кәлгәндин кейин, Зиба һәм-
мисини алсиму разимән! — деди.
[31] Гилеадлиқ Барзиллайму Рогелимдин чүшүп падишани Иордан дәриясидин өткүзүп
қоюшқа келип, падиша билән биллә Иордан дәриясидин өтти. [32] Әнди Барзиллай хелә
яшанған бир адәм болуп, сәксән яшқа киргән еди. Падиша Маһанаимда турған вақитта,
уни қамдиған дәл мошу адәм еди; чүнки у хелә катта бир киши еди. [33] Падиша Барзил-
лайға: Мениң билән барғин, мән сәндин Йерусалимда өзәмниңкидә хәвәр алимән, деди.
[34] Лекин Барзиллай падишаға: Мениң бир нәччә күнлүк өмрүм қалғанду, падиша билән
биргә Йерусалимға барамдим? [35] Қуллири сәксән яшқа кирдим. Яхши-яманни йәнә
пәриқ етәләймәнму? Йәп-ичкинимниң тәмини теталамдим? Жигит нәғмичиләр билән
қиз нәғмичиләрниң авазини аңлияламдим? Немишкә қуллири ғожам падишаға йәнә
жүк болимән? [36] Қуллири пәқәт падишани Иордан дәриясидин өткүзүп андин азрақ
узитип қояй дегән; падиша буниң үчүн немишкә маңа шунчә шапаәт көрситидила? [37]
Қуллириниң өлгәндә өз шәһиримдә, атам билән анамниң қәбириниң йенида йетишим
үчүн қайтип кетишигә иҗазәт бәргәйла. Әнди мана, бу йәрдә өз қуллири Кимһам бар
әмәсму? У ғожам падиша билән өтүп барсун, униңға өзлиригә немә лайиқ көрүнсә шуни
қилғайла, — деди.
[38] Падиша: Кимһам мениң билән өтүп барсун; саңа немә лайиқ көрүнсә униңға шуни
қилай, шундақла сән мәндин һәр немә сорисаң, саңа қилимән, — деди.
[39] Андин хәлиқниң һәммиси Иордан дәриясидин өтти, падишаму өтти. Андин падиша
Барзиллайни сөйүп униңға бәхит тилиди; Барзиллай өз жутиға йенип кәтти.
[40] Падиша Гилгалға чиқти, Кимһам униң билән барди. Йәһудадики барлиқ адәмләр
билән Исраилниң хәлқиниң йерими падишани дәриядин өткүзүп узитип қойған еди. [41]
Андин мана, Исраилниң барлиқ адәмлири падишаниң қешиға келип: Немишкә қерин-
дашлиримиз Йәһуданиң адәмлири оғриликчә падишани вә падишаниң аилә-тавабиат-
лирини, шундақла Давутқа әгәшкән һәммә адәмләрни Иордан дәриясидин өткүзүшкә
муйәссәр болиду? — деди.
[42] Йәһуданиң һәммә адәмлири Исраилниң адәмлиригә җавап берип: Чүнки падиша
билән бизниң туққанчилиғимиз бар, немишкә бу иш үчүн биздин хапа болисиләр? Биз
падишаниңкидин бир немини йидуқму, яки у бизгә бир инъам бәрдиму? — деди.
[43] Исраилниң адәмлири Йәһуданиң адәмлиригә җавап берип: Қәбилә бойичә алған-
да, падишаниң он икки үлүштин они бизгә тәвәдур, силәргә нисбәтән бизниң Давут
билән техиму чоңрақ бурадәрчилигимиз бар. Немишкә бизни көзгә илмайсиләр?

19:27 2Сам. 16:3
19:28 **«...атамниң жәмәтиниң һәммиси ғожам падишаниң алдида өлгән адәмләрдәк еди»** — мәнаси бәлким, «биз һәммимиз әслидә сениң алдиңда өлүмгә мәһкүм қилинишқа лайиқ едуқ».
19:32 2Сам. 17:27-29; 1Пад. 2:7
19:34 **«Мениң бир нәччә күнлүк өмрим қалғанду?»** — ибраний тилида «Мениң өмрүмдики жилларниң күнлири қанчиду?» дегән сөзләр билән ипадилиниду.

Падишаһимизни яндуруп елип келишкә авал тәшәббус қилғанлар биз әмәсмидуқ? — деди. Амма Йәһуданиң адәмлириниң сөзлири Исраилниң адәмлириниң сөзлиридин техиму қаттиқ еди.

Шебаниң көтәргән исияни

20 [1] Вә шундақ болдики, шу йәрдә Бинямин қәбилисидин, Бикриниң оғли Шеба исимлиқ бир иплас бар еди. У канай челип: —
Бизниң Давутта һеч қандақ ортақ несивимиз йоқ; Йәссәниң оғлидин һеч қандақ мирасимиз йоқ! И Исраил, һәр бирлириңлар өз өйүңларға йенип кетиңлар, — деди.
[2] Шуниң билән Исраилниң һәммә адәмлири Давуттин йенип Бикриниң оғли Шебаға әгәшти. Лекин Йәһуданиң адәмлири Иордан дәриясидин тартип Йерусалимғичә өз падишасиға чиң бағлинип, униңға әгәшти. [3] Давут Йерусалимға келип ордисиға кирди. Падиша ордиға қарашқа қоюп кәткән әшу он кенизәкни бир өйгә қамап қойди. У уларни бақти, лекин уларға йеқинчилиқ қилмиди. Шуниң билән улар у йәрдә тул аяллардәк өлгичә қамалған пети турди.
[4] Андин падиша Амасаға: Үч күн ичидә Йәһуданиң адәмлирини чақирип, жиғип кәлгин; өзәңму бу йәрдә һазир болғин, деди.
[5] Шуниң билән Амаса Йәһуданиң адәмлирини чақирип жиққили барди. Лекин униң ундақ қилиши падиша бекиткән вақиттин кейин қалди, [6] у вақитта Давут Абишайға: Әнди Бикриниң оғли Шеба бизгә чүширидиған апәт Абшаломниң чүшәргинидин техиму яман болиду. Әнди ғожаңниң хизмәткарлирини елип уларни қоғлап барғин. Болмиса, у мустәһкәм шәһәрләрни егиливелип, биздин өзини қачуруши мүмкин, — деди.
[7] Шуниң билән Йоабниң адәмлири вә Кәрәтийләр, Пәләтийләр, шундақла барлиқ палванлар униңға әгишип чиқти; улар Йерусалимдин чиқип, Бикриниң оғли Шебани қоғлиғили барди. [8] Улар Гибеондики қорам ташқа йеқин кәлгәндә Амаса уларниң алдиға чиқти. Йоаб үстибешиға жәң либасини кийип, белигә ғилаплиқ бир қиличини асқан кәмәр бағлиған еди. У алдиға меңивиди, қилич ғилаптин чүшүп кәтти.
[9] Йоаб Амасадин: Течлиқму, иним? — дәп сориди. Йоаб Амасани сөймәкчи болғандәк оң қоли билән уни сақилидин тутти. [10] Амаса Йоабниң йәнә бир қолида қилич барлиғиға диққәт қилмиди. Йоаб униң қосиғиға шундақ тиқтики, үчәйлири чиқип йәргә чүшти. Иккинчи қетим селишниң һажити қалмиған еди; чүнки у өлди. Андин Йоаб билән иниси Абишай Бикриниң оғли Шебани қоғлиғили кәтти.
[11] Йоабниң ғуламлиридин бири Амасаниң йенида туруп: Ким Йоаб тәрәптә туруп Давутни қоллиса, Йоабқа әгәшсун, дәйтти.
[12] Амма Амаса өз қенида жумилинип, йолниң оттурсида ятатти; уни көргән хәлиқниң һәр бири тохтайтти. У киши һәммә хәлиқниң тохтиғинини көрүп, Амасаниң жәситини йолдин етизлиққа тартип қойди һәм бир кийимни униң үстигә ташлиди. [13] Жәсәт йолдин йөткәлгәндин кейин хәлиқниң һәммиси Бикриниң оғли Шебани қоғлиғили Йоабқа әгәшти.
[14] Шеба болса Бәйт-Маакаһдики Абәлгичә вә Берийликләрниң жутиниң һәммә йәрлирини кезип Исраилниң һәммә қәбилилиридин өтти. Берийликләрму жәм болуп униңға

19:43 **«падишаниң он икки үлүштин они бизгә тәвәдур»** — дегән ибарә бәлким Исраилниң он қәбилә екәнлигини, Йәһуданиң Биняминни қошқанда пәқәт икки қәбилә екәнлигини көрситиду.
20:1 **«Бикриниң оғли Шеба исимлиқ бир иплас»** — «бир иплас» ибраний тилида «Шәйтан (Белиал)ниң бир оғли». **«һәр бирлириңлар өз өйүңларға йенип кетиңлар»** — ибраний тилида: «һәр бирлириңлар өз чедириға йенип кетиңлар».
20:10 1Пад. 2:5

әгишип барди. [15] Шуниң билән Йоаб вә адәмлири келип, Бәйт-Маакаһдики Абәлдә уни
муһасиригә алди. Улар шәһәрниң чөрисидики сепилниң удулида бир истиһкам салди;
Йоабқа әгәшкәнләрниң һәммиси келип, сепилни өрүшкә базғанлаватқанда, [16] Даниш-
мән бир хотун шәһәрдин товлап: Қулақ селиңлар! Қулақ селиңлар! Йоабни бу йәргә
чақирип келиңлар, мениң униң билән сөзләшмәкчи болғинимни униңға ейтиңлар, —
деди.
[17] У йеқин кәлгәндә хотун униңдин: Сили Йоабму? — дәп сориди. У: Шундақ, мән шу,
деди. Хотун униңға: Дедәклириниң сөзини аңлиғайла, деди. У: Аңлаватимән, деди.
[18] Хотун: Кониларда Абәлдә мәслиһәт тапқин, андин мәсилиләр һәл қилиниду, дегән
гәп бар; [19] Исраилниң тинич вә мөмин бәндилиридин биримән; сили һазир Исраилдики
ана кәби чоң бир шәһәрни харап қиливатидила; немишкә Пәрвәрдигарниң мирасини
йоқатмақчи болила? — деди.
[20] Йоаб жавап берип: Ундақ иш мәндин нери болсун! Мәндин нери болсун! Мениң һеч
немини жутувалғум яки йоқатқум йоқтур; [21] иш ундақ әмәс, бәлки Әфраимдики едир-
лиқтин Бикриниң оғли Шеба дегән бир адәм Давут падишаға қарши қолини көтирипту.
Пәқәт уни тапшурсаңлар, андин шәһәрдин кетимән, деди. Хотун Йоабқа: Мана униң
беши сепилдин силигә ташлиниду, — деди.
[22] Андин хотун өз даналиғи билән һәммә хәлиққә мәслиһәт салди; улар Бикриниң оғли
Шебаниң бешини кесип, Йоабқа ташлап бәрди. Йоаб канай чалди, униң адәмлири шуни
аңлап, шәһәрдин кетип, һәр бири өз өйигә қайтти. Йоаб Йерусалимға падишаниң қе-
шиға барди.
[23] Әнди Йоаб пүткүл Исраилниң қошунининң сәрдари еди; Йәһояданиң оғли Беная болса
Кәрәтийләр билән Пәләтийләрниң үстигә сәрдар болди. [24] Адонирам баж-алванға баш
болди, Аһилудниң оғли Йәһошафат болса диван беги болди; [25] Шева катип, Задок билән
Абиятар каһин еди; [26] Йирлиқ Ира болса Давутқа хас каһин болди.

Гибеонлуқлар қисас сорайду

21 [1] Амма Давутниң күнлиридә уда үч жил ачарчилиқ болди. Давут униң тоғрилиқ
Пәрвәрдигардин сориди. Пәрвәрдигар униңға: Ачарчилиқ Саул вә униң қанхор
жәмәтидикиләр сәвәвидин, йәни униң Гибеонлуқларни қирғин қилғинидин болди, деди.
[2] Падиша Гибеонлуқларни чақирип, улар билән сөзләшти (Гибеонлуқлар Исраиллардин
әмәс еди, бәлки Аморийларниң бир қалдиси еди. Исраил әслидә улар билән әһдә қилип
қәсәм ичкән еди; лекин Саул Исраил вә Йәһудаларға болған қизғинлиғи билән уларни
өлтүрүшкә интилгән еди).
[3] Давут Гибеонлуқларға: Силәргә немә қилип берәй? Мән қандақ қилип бу гунани ка-
фарәт қилип япсам, андин силәр Пәрвәрдигарниң мирасиға бәхит-бәрикәт тиләләй-
силәр? — деди.

20:14 **«Берийликләрму жәм болуп...»** — яки «У йәрдики кишиләрму жәм болуп...».
20:19 **«сили һазир Исраилдики ана кәби чоң бир шәһәрни харап қиливатидила»** — «ана кәби чоң бир шәһәр» дегәнниң мәнаси бәлким, башқа шәһәрләр Абәлгә бекиниду. Башқа бирхил тәржимиси «бир шәһәр вә Исраилдики бир ана болғучини харап қиливатидила».
20:22 **«шуни аңлап... һәр бири өз өйигә қайтти»** — ибраний тилида: «шуни аңлап... һәр бири өз чедириға қайтти».
20:26 **«Йирлиқ Ира болса Давутқа хас каһин болди»** — яки «Йирлиқ Ира болса Давутниң баш вәзири болди».
21:1 **«Амма Давутниң күнлиридә уда үч жил ачарчилиқ болди...»** — 21-24-баплар бәлким тарихқа қошулған қошумчә сөз болуп, «Самуил (2)»дики жиллар арилиғида йүз бәргән башқа муһим ишларни тәсвирләйду.
21:2 **«Исраил әслидә улар билән әһдә қилип қәсәм ичкән еди»** —Бу иш «Йәшуа» 9-бапта хатириләнгән.
21:2 Йә. 9:19
21:3 **«... Андин силәр Пәрвәрдигарниң мирасиға бәхит-бәрикәт тиләләйсиләр»** — демәк, уларниң Исраилға болған бу адивити түгәйду.

[4] Гибеонлуқлар униңға: Бизниң Саул вә униң җәмәтидикиләрдин алтун-күмүч сораш
һәққимиз йоқ, вә бизниң сәвәвимиздин Исраилдин бир адәмниму өлүмгә мәһкүм қил-
дуруш һәққимиз йоқ, деди. Давут: Силәр немә десәңлар, мән шундақ қилай, деди.
[5] Улар падишаға: Бурун бизни йоқатмақчи болған, бизни Исраилниң барлиқ пасиллири
ичидә турғидәк йери қалмисун дәп, бизни һалак қилишқа қәстлигән һелиқи кишиниң,
[6] һазир униң әркәк нәслидин йәттиси бизгә тапшуруп берилсун, биз Пәрвәрдигарниң
таллиғини болған Саулниң Гибеаһ шәһиридә, Пәрвәрдигарниң алдида уларни өлтүрүп,
есип қояйли, деди. Падиша: — Мән силәргә чоқум тапшуруп беримән, деди.
[7] Лекин Давут билән Саулниң оғли Йонатанниң Пәрвәрдигар алдида ичишкән қәсими
вәҗидин падиша Саулниң нәвриси, Йонатанниң оғли Мәфибошәтни айиди.
[8] Падиша Аяһниң қизи Ризпаһниң Саулға туғуп бәргән икки оғли Армони вә Мәфибо-
шәтни вә Саулниң қизи Миқал Мәһолатлиқ Барзиллайниң оғли Адриәл үчүн беқивалған
бәш оғулни тутуп, [9] Гибеонлуқларниң қолиға тапшурди. Булар уларни дөңдә Пәрвәрди-
гарниң алдида есип қойди. Бу йәттәйлән бир күндә өлтүрүлди; улар өлтүрүлгәндә арпа
ормиси алдидики күнләр еди.
[10] Андин Аяһниң қизи Ризпаһ бөз рәхтни елип, қорам үстигә йейип салди. У орма
башланғандин тартип асмандин ямғур чүшкән вақитқичә, у йәрдә олтирип күндүзи
қушларниң җәсәтләрниң үстигә қонушиға, кечиси житқучларниң уларни дәссәп чәй-
лишигә йол қоймиди.
[11] Бириси Саулниң кенизиги, Аяһниң қизи Ризпаһниң қилғанлирини Давутқа ейтти.
[12] Шуниң билән Давут Ябәш-Гилеадтикиләрниң қешиға берип, у йәрдин Саулниң вә
униң оғли Йонатанниң сүйәклирини елип кәлди (Филистийләр Гилбоада Саулни өлтүр-
гән күнидә уларниң җәсәтлирини Бәйт-Шандики мәйданда есип қойған еди; Ябәш-Ги-
леадтикиләр әслидә буларни шу йәрдин оғриликчә елип кәткән еди). [13] Давут Саул
билән униң оғли Йонатанниң сүйәклирини шу йәрдин елип кәлди; улар есип өлтүрүл-
гән йәттәйләнниң сүйәклириниму жиғип қойди, [14] андин шуларни Саул билән оғли Йо-
натанниң сүйәклири билән Бинямин зиминидики Зелада, атиси кишниң қәбирдә дәпнә
қилди. Улар падиша әмир қилғандәк қилди. Андин Худа хәлиқниң зимин тоғрилиқ ду-
алирини иҗабәт қилди.

Филистийлә билән қайта җәң қилиш

1Тар. 20:4-8

[15] Филистийләр билән Исраилниң оттурсида йәнә җәң болди, Давут өз адәмлири билән
чүшүп, Филистийләр билән соқушти. Амма Давут толиму чарчап кәтти; [16] Рафаһниң
әвлатлиридин болған Ишби-Биноб Давутни өлтүрмәкчи еди; униң мис нәйзисиниң
еғирлиғи үч йүз шәкәл еди; униңға йәнә йеңи савут бағлақлиқ еди. [17] Лекин Зәруияниң
оғли Абишай униңға ярдәмгә келип Филистийни қиличлап өлтүрди. Шу күни Давутниң
адәмлири униңға қәсәм қилип: Сән йәнә биз билән җәңгә чиқмиғин! Болмиса Исраил-

21:7 1Сам. 18:3; 20:15, 42; 23:18
21:8 **«Саулниң қизи Миқал Мәһолатлиқ Барзиллайниң оғли Адриәл үчүн беқивалған бәш оғул...»** — Миқал бәлким һәдиси Мәрабниң бу бәш оғлини беқивалған (6:23ни, «1Сам.» 18:19ни көрүң). Бәзи кона көчүрмиләрдә «Мәрабниң Мәһолатлиқ Барзиллайниң оғли Адриәл үчүн туғуп бәргән бәш оғлини» дейилиду.
21:12 1Сам. 31:10-13
21:14 **«Андин Худа хәлиқниң зимин тоғрилиқ дуалирини иҗабәт қилди»** — «зимин тоғрилиқ дуалири» — демәк, қәһәтчиликниң түгитилиши үчүн.
21:16 **«Рафаһниң әвлатлиридин болған Ишби-Биноб»** — «Рафаһниң әвлатлири» һәммиси дегидәк йоған адәмләр еди (18, 20, 22ни көрүң). **«униң мис нәйзисиниң еғирлиғи»** — яки «униң нәйзиниң мис бешиниң еғирлиғи». **«300 шәкәл»** — бәлким 3.5 килограм еди. **«униңға йәнә йеңи савут бағлақлиқ еди»** — яки, «униңға йәнә йеңи бир қурали бар еди».

ниң чириғи өчүп қалиду, — деди.
18 Бу иштин кейин шундақ болдики, Гобта Филистийләр билән йәнә җәң болди; у вақит-
та һушатлиқ Сиббикай Рафаһниң әвладидин болған Сафни өлтүрди.
19 Гобта йәнә бир қетим Филистийләр билән җәң болди; у чағда Бәйт-Ләһәмлик Яирниң
оғли Әл-һанан Гатлиқ Голиятниң инисини өлтүрди. Униң нәйзисиниң сепи бапкарниң
хадисидәк еди.
20 Йәнә бир җәң Гатта болди; у йәрдә егиз бойлуқ бир адәм бар еди, қоллириниң алти-
дин бармақлири, путлириниң алтидин бармақлири болуп җәмий жигирмә төрт бар-
миғи бар еди. У һәм Рафаһниң әвлади еди. 21 У Исраилларниң алдида туруп уларни ма-
зақ қилди; лекин Давутниң акиси Шимияниң оғли Йонатан уни өлтүрди.
22 Бу төрт киши Гатлиқ Рафаһниң әвлади болуп, һәммиси Давутниң қолида яки униң
хизмәткарлириниң қолида өлтүрүлди.

Давутниң мәдһийә күйи

Зәб. 17

22 [1] Пәрвәрдигар уни барлиқ дүшмәнлиридин һәм Саул падишаниң қолидин
қутқузған күни, у Пәрвәрдигарға бу күйни ейтти: —

[2] У мундақ деди: — Пәрвәрдигар мениң хада теғим, мениң қорғиним, мениң ниҗаткаримдур!
[3] Худа мениң қорам тешимдур, мән Униңға тайинимән —
У мениң қалқиним, мениң қутқазғучи мүңгүзүм,
Мениң егиз мунарим вә башпанаһим, мениң қутқазғучимдур;
Сән мени зораванлардин қутқузисән!
[4] Мәдһийиләргә лайиқ Пәрвәрдигарға мән нида қилимән,
Шундақ қилип, мән дүшмәнлиримдин қутқузулимән;
[5] Чүнки өлүмниң асарәтлири мени қоршивалди,
Ихлассизларниң ямрап кетиши мени қорқитиватти;
[6] Тәһтисараниң танилири мени чирмивалди,
Өлүм сиртмақлири алдимға кәлди.
[7] Қийналғинимда мән Пәрвәрдигарға нида қилдим,
Худайимға пәряд көтәрдим;
У ибадәтханисидин авазимни аңлиди,
Мениң пәрядим Униң қулиқиға кирди.
[8] Андин йәр-зимин тәврәп силкинип кәтти,
Асманларниң һуллири дәһшәтлик тәврәнди, силкинип кәтти;
Чүнки У ғәзәпләнди.
[9] Униң димиғидин ис өрләп туратти,
Ағзидин чиққан от һәммисини жутуватти;

21:18 1Тар. 20:4
21:19 **«Бәйт-Ләһәмлик Яир»** — бәзи кона көчүрүлмиләрдә «Яир» «Яир-Оригим» дәп атилиду. **«Голиятниң иниси»** — бәзи кона көчүрмиләрдә пәқәт «Голият» дейилиду.
22:1 **«...у Пәрвәрдигарға бу күйни ейтти»** — Зәбур 17-күй вә униң изаһатлири билән селиштуруң.
22:3 **«...мениң қутқазғучи мүңгүзүм»** — ибраний тилида «....ниҗатимниң мүңгүзи». **«Сән мени зораванлардин қутқузисән!»** — ибраний тилида «Сән мени зораванлиқтин қутқузисән».
22:3 Ибр. 2:13
22:5 **«Ихлассизларниң ямрап кетиши мени қорқитиватти»** — ибраний тилида «Ихлассизларниң киян-ташқинлири мени қорқитиватти».

Униңдин көмүр чоғлири чиқти;
10 У асманларни еңиштүрүп егип чүшти,
Пути астида тум қараңғулуқ еди.
11 У бир керуб үстидә пәрваз қилди,
У шамалниң қанатлирида көрүнди.
12 У қараңғулуқни, шундақла жиғилған суларни,
Асманларниң қоюқ булутлирини,
Өз әтрапида чедири қилди.
13 Униң алдида турған йоруқлуқтин,
Отлуқ чоғлар чиқип өтти;
14 Пәрвәрдигар асманда гүлдүрлиди;
Һәммидин алий Болғучи авазини яңратти;
15 Бәрһәқ, У оқлирини етип, дүшмәнлиримни тарқитивәтти;
Чақмақларни чақтуруп, уларни қийқас-сүрәнгә салди;
16 Шуниң билән деңизниң тәкти көрүнүп қалди,
Аләмниң һуллири ашкариланди,
Пәрвәрдигарниң тәнбиһи билән,
Димиғиниң нәпәсиниң зәрбиси билән.
17 У жуқуридин қолини узитип, мени тутти;
Мени улуқ сулардин тартип алди.
18 У мени күчлүк дүшминимдин,
Маңа өчмәнләрдин қутқузди;
Чүнки улар мәндин күчлүк еди.
19 Күлпәткә учриған күнүмдә, улар маңа қарши һуҗумға өтти;
Бирақ Пәрвәрдигар мениң таянчим еди.
20 У мени кәңри-азатә бир жайға елип чиқарди;
У мени қутқузди, чүнки У мәндин хурсән болди.
21 Пәрвәрдигар һәққанийлиғимға қарап маңа илтипат көрсәтти;
Қолумниң һалаллиғини У маңа қайтурди;
22 Чүнки Пәрвәрдигарниң йоллирини тутуп кәлдим;
Рәзиллик қилип Худайимдин айрилип кәтмидим;
23 Чүнки униң барлиқ һөкүмлири алдимдидур;
Мән Униң бәлгүлимилиридин чәтнәп кәтмидим;
24 Мән Униң билән ғубарсиз жүрдум,
Өзәмни гунадин нери қилдим.
25 Вә Пәрвәрдигар һәққанийлиғимға қарап,
Көз алдида болған һалаллиғим бойичә қилғанлиримни қайтурди.
26 Вападар-меһриванларға Өзәңни вападар-меһриван көрситисән;
Ғубарсизларға Өзәңни ғубарсиз көрситисән;
27 Сап диллиқларға Өзәңни сап диллиқ көрситисән;
Тәтүрләргә Өзәңни тәтүр көрситисән;
28 Чүнки Сән аҗиз мөмин хәлиқни қутқузисән;
Бирақ көзлириңни тәкәббур үстигә тикип,
Уларни шәрмәндә қилисән;
29 Чүнки Сән Пәрвәрдигар мениң чирақимдурсән;

22:15 **«бәрһәқ, у ... дүшмәнлиримни тарқитивәтти»** — ибраний тилида «бәрһәқ, У ... уларни тарқитивәтти». 18-айәтни көрүң.

Пәрвәрдигар мени басқан қараңғулуқни нурландуриду;
30 Чүнки Сән арқилиқ дүшмән қошуни арисидин жүгүрүп өттүм;
Сән Худайим арқилиқ мән сепилдин атлап өттүм.
31 Тәңрим — Униң йоли мукәммәлдур;
Пәрвәрдигарниң сөзи синап испатланғандур;
У Өзигә таянғанларниң һәммисигә қалқандур.
32 Чүнки Пәрвәрдигардин башқа йәнә ким илаһтур?
Бизниң Худайимиздин башқа ким қорам таштур?
33 Тәңри мениң мустәһкәм қорғинимдур;
У йолумни мукәммәл, түп-түз қилиду;
34 У мениң путлиримни кейикниңкидәк қилиду;
У мени жуқури жайлиримға турғузиду;
35 Қоллиримни уруш қилишқа үгитиду,
Шуңлашқа биләклирим мис каманни кериләйду;
36 Сән маңа нижатиңдики қалқанни бәрдиң,
Сениң мулайим кәмтәрлигиң мени улуқ қилди.
37 Сән қәдәмлирим астидики жайни кәң қилдиң,
Мениң путлирим тейилип кәтмиди.
38 Мән дүшмәнлиримни қоғлап йоқаттим,
Улар һалак болмиғичә һеч янмидим.
39 Қайта туралмиғидәк қилип,
Уларни һалак қилип янҗидим,
Улар путлирим астида жиқилди.
40 Сән җәң қилишқа күч билән белимни бағлидиң;
Сән маңа һуҗум қилғанларни путум астида егилдүрдүң;
41 Дүшмәнлиримни маңа арқини қилип қачқуздуң,
Шуниң билән мән маңа өчмәнләрни йоқаттим.
42 Улар тәлмүрди, бирақ қутқузидиған һеч ким йоқ еди;
Һәтта Пәрвәрдигарға каривиди, Уму уларға җавап бәрмиди.
43 Мән уларни соқуп йәрдики топидәк қиливәттим;
Кочидики патқақтәк мән уларни чәйливәттим;
Уларниң үстидин петиқдивәттим.
44 Сән мени хәлқимниң низалиридин қутқузғансән;
Сән мени әлләрниң беши болушқа сақлидиң;
Маңа ят болған бир хәлиқ хизмитимдә болмақта.
45 Ят әлдикиләр маңа зәиплишип тәслим болиду;
Аңлиши биләнла улар маңа итаәт қилиду;
46 Ят әлдикиләр чүшкүнлишип кетиду;
Улар өз истиһкамлиридин титригән һалда чиқип келиду;
47 Пәрвәрдигар һаяттур!
Мениң Қорам Тешим мубарәкләнсун;
Нижатим болған қорам таш Худа алийдур, дәп мәдһийиләнсун!
48 У, йәни мән үчүн толуқ қисас алғучи Тәңри,

22:30 **«дүшмән қошуни арисидин жүгүрүп өттүм»** — «жүгүрүп өттүм» дегән мошу сөзләр «бөсүп өттүм» дегән мәнани өз ичигә алиду.
22:31 Қан. 32:4; Дан. 4:34; Зәб. 11:7; 118:140; Пәнд. 30:5; Вәһ. 15:3
22:32 Қан. 32:39; 1Сам. 2:2; Зәб. 85:8; Йәш. 45:5

Хәлиқләрни маңа бойсундурғучидур;
49 У мени дүшмәнлирим арисидин чиқарған;
Бәрһәқ, Сән мени маңа һуҗум қилғанлардин жуқури көтәрдиң;
Зораван адәмдин Сән мени қутулдурдуң.
50 Мошу сәвәплик мән әлләр арисида саңа тәшәккүр ейтимән, и Пәрвәрдигар;
Намиңни улуқлап күйләрни ейтимән;
51 У болса Өзи тиклигән падишаға зор қутқузушларни беғишлайду;
Өзи мәсиһ қилғиниға,
Йәни Давутқа һәм униң нәслигә мәңгүгә өзгәрмәс муһәббәтни көрситиду.

Давутниң ахирқи сөзлири

23 1 Төвәндикиләр Давутниң ахирқи сөзлиридур: — Йәссәниң оғли Давутниң бешарити,
Жуқири мәртивигә көтирилгән,
Яқупниң Худаси тәрәпидин мәсиһләнгән,
Исраилниң сөйүмлүк күйчисиниң бешарәт сөзлири мана: —
2 Пәрвәрдигарниң Роһи мән арқилиқ сөз қилди,
Униң сөзлири тилимдидур.
3 Исраилниң Худаси сөз қилди,
Исраилниң Қорам Теши маңа шундақ деди: —
Кимки адәмләрниң арисида адаләт билән сәлтәнәт қилса,
Кимки Худадин қорқуш билән сәлтәнәт қилса,
4 У қуяш чиққандики таң нуридәк,
Булутсиз сәһәрдәк болиду,
Ямғурдин кейин асман сүзүк болуши билән,
Юмран майсилар тупрақтин чиқиду, мана у шундақ болиду.
5 Бәрһәқ, мениң өйүм Тәңри алдида шундақ әмәсму?
Чүнки У мән билән мәңгүлүк әһдә түзди,
Бу әһдә һәммә ишларда мупәссәл һәм мустәһкәмдур;
Чүнки мениң барлиқ нижатлиқ ишлиримни,
Һәммә интизарлиғимни,
У бәрқ урғузмамду?
6 Лекин ипласларниң һәммиси тикәнләрдәк,
Һеч ким қолида туталмиғачқа, чөриветилиду.
7 Уларға қол узатқучи өзини төмүр қурал вә нәйзә сепи билән қуралландурмиса болмайду;
Улар һаман турған йеридә отта көйдүрүветилиду!

22:50 Рим. 15:9
23:4 **«У қуяш чиққандики таң нуридәк,...»** — яки «қуяш чиққандәк, таң нуридәк,...».
23:5 **«Бәрһәқ, мениң өйүм Тәңри алдида шундақ әмәсму? Чүнки У мән билән... әһдә бәрди»** — башқа бирхил тәрҗимиси: «Мениң өйүм Тәңри алдида шундақ болмисиму, лекин У мән билән... әһдә бәрди».
23:6 **«ипласларниң һәммиси»** — ибраний тилида: «Белиал (Шәйтан)ниң оғуллириниң һәммиси».

Давутниң палванлири

1Тар. 11:10-47

[8] Давутниң палванлириниң исимлири төвәндикидәк хатириләнгәндур: —
Тахкимонлуқ Йошәб-Башсәбәт сәрдарларниң беши еди. У бир қетимлиқ җәңдә нәйзә
ойнитип, сәккиз йүз адәмни өлтүргән еди.
[9] Кейинкиси Ахохий Додониң оғли Әлиазар еди; Филистийләр жиғилип җәң қилмақ-
чи болди; шу вақитта Давут вә униңға һәмраһ болуп чиққан үч палван уларни җәңгә
чақирди; Әлиазар шу үчтин бири еди. Лекин Исраиллар чекинди; [10] у қозғилип, таки
белиги телип, қоли қиличқа чаплишип қалғичә Филистийләрни қирди. У күни Пәрвәр-
дигар Исраилларни чоң нусрәткә ериштүрди. Хәлиқ униң кәйниға қайтқанда пәқәт олҗа
жиғиш ишила қалған еди.
[11] Вә униңдин кейинкиси Һарарлиқ Агийниң оғли Шаммаһ еди. Бир күни Филистий-
ләр қошун болуп жиғилған еди; йеқин әтрапта қоюқ өскән бир қизил машлиқ бар еди.
Кишиләр Филистиләрниң алдидин қачқан еди, [12] Шаммаһ болса қизил машлиқ отту-
рисида мәзмут туруп, уни қоғдап Филистийләрни қирди; шуниң билән Пәрвәрдигар
Исраилларға ғайәт зор нусрәт ата қилди.
[13] Орма вақтида оттуз йолбашчи ичидин йәнә үчи Адулламниң ғариға чүшүп, Давутниң
йениға кәлди. Филистийләрниң қошуни Рәфайим вадисиға барғаһ қурған еди; [14] у чағда
Давут қорғанда еди, Филистийләрниң қаравулғаһи болса Бәйт-Ләһәмдә еди. [15] Давут
уссап: Аһ, бириси маңа Бәйт-Ләһәмниң дәрвазисиниң йенидики қудуқтин су әкилип
бәргән болса яхши болатти! — девиди, [16] бу үч палван Филистийләрниң ләшкәргаһи-
дин бөсүп өтүп, Бәйт-Ләһәмниң дәрвазисиниң йенидики қудуқтин су тартти вә Давутқа
елип кәлди; лекин у униңдин ичкили унимиди, бәлки суни Пәрвәрдигарға атап төкүп:
[17] — И Пәрвәрдигар, бундақ иш мәндин нери болсун! Бу үч адәмниң өз һаятиға тәвәк-
кул қилип берип әкәлгән бу су уларниң қениға охшаш әмәсму! — деди. Шуниң үчүн у
ичишкә унимиди. Бу үч палван қилған ишлар дәл шулар еди. [18] Зәруияниң оғли Йоаб-
ниң иниси Абишай бу үчиниң беши еди. У үч йүз адәм билән қаршилишип нәйзисини
пиқиритип уларни өлтүргән. Шуниң билән у бу «үч палван» ичидә нами чиққан еди.
[19] У бу үчәйләнниң ичидә әң һөрмәтлиги еди, шуңа уларниң беши еди; лекин у авалқи
үчәйләнгә йәтмәйтти.
[20] Йәһояданиң оғли Беная Кабзәәлдин болуп, бир батур палван еди; у көп қалтис ишлар-
ни қилған. У Моабий Ариәлниң икки оғлини өлтүргән. Йәнә қар яққан бир күни азгалға
чүшүп, бир ширни өлтүргән еди. [21] У һәм күчтүңгүр бир мисирлиқни өлтүргән еди.
Мисирлиқниң қолида бир нәйзә бар еди, лекин Бенаяниң қолида бир һасила бар еди.
У мисирлиқниң қолидин нәйзисини тартивелип, өз нәйзиси билән уни өлтүрди. [22] Бу
ишларни Йәһояданиң оғли Беная қилған болуп, у үч палван арисида нам чиқарған еди.
[23] У оттуз йолбашчи ичидә һөрмәтлик еди. Лекин у авалқи үч палванға йәтмәйтти. Да-
вут уни өзиниң пасибан беги қилди.
[24] Оттуз йолбашчи ичидә Йоабниң иниси Асаһәл, Бәйт-Ләһәмлик Додониң оғли Әл-Һа-
нан бар еди. [25] Буниңдин башқа: Һародлуқ Шаммаһ, Һародлуқ Елика, [26] Патлилиқ Һәләз,
Тәкоалиқ Иккәшниң оғли Ира, [27] Анатотлуқ Абиезәр, Һушатлиқ Мибоннай, [28] Ахоһлуқ

23:8 **«У бир қетимлиқ җәңдә нәйзә ойнитип, сәккиз йүз адәмни өлтүргән еди»** — кона көчүрүлмиләрниң көпинчисидә: «Униң башқа исми «Әзнилиқ Адино»; чүнки у бир қетимдила сәккиз йүз адәмни өлтүргән еди» дейилиду. Биз мошу йәрдә грек тилидики («LXX») тәрҗимисигә әгишимиз («1Тар.» 11:11ни көрүң).
23:9 **«...Ахохий Додониң оғли...»** — яки «...Ахохиниң нәвриси, Додониң оғли,...»
23:11 **«Бир күни Филистийләр қошун болуп жиғилған еди»** — башқа бирхил тәрҗимиси: «Бир күни Филистийләр Леһи (йезиси)да жиғилған еди».
23:20 **«У Моабий Ариәлниң икки оғлини өлтүргән»** — яки «У Моабтики икки ширдәк кишини өлтүргән».

Залмон, Нитофатлиқ Маһарай, [29] Нитофатлиқ Баанаһниң оғли Хәләб, Биняминлардин
Гибеаһлиқ Рибайниң оғли Иттай, [30] Пиратонлуқ Беная, Гааш вадилиридин Һиддай, [31]
Арбатлиқ Аби-Албон, Барһумлуқ Азмавәт, [32-33] Шаалбонлуқ Әлияһба, Яшәнниң оғулли-
ри, Һарарлиқ Шаммаһниң оғли Йонатан, Һарарлиқ Шарарниң оғли Аһиям, [34] Маакатий
Ахасбайниң оғли Әлифәләт, Гилонлуқ Аһитофәлниң оғли Елиям, [35] Кармәллик Һәзрай,
Арбилиқ Паарай, [36] Зобаһдин болған Натанниң оғли Игал, Гадлиқ Банни, [37] Аммоний
Зәләк, Бәәротлуқ Наһарай (у Зәруияниң оғли Йоабниң ярақ көтәргүчиси еди),[38] Йитри-
лиқ Ира, Йитрилиқ Гарәб [39] вә Һиттий Урия қатарлиқлар болуп, уларниң һәммиси оттуз
йәттә киши еди.

Давутниң Исраилларни ройхәткә елиш гунайи

1Тар. 21

24 [1] Пәрвәрдигарниң ғәзиви Исраилға йәнә қозғалди. Шуниң билән У уларни
жазалаш үчүн Давутни қозғивиди, у адәм чиқирип, уларға: — Исраиллар билән
Йәһудалиқларниң санини ал, деди.
[2] Падиша өз йенида турған қошун сәрдари Йоабқа: Барғин, Дандин тартип Бәәр-Ше-
бағичә Исраилниң һәммә қәбилилириниң жутлирини кезип, хәлиқни санап чиққин,
мән хәлиқниң санини биләй, деди.
[3] Йоаб падишаға: Бу хәлиқ һазир мәйли қанчилик болсун, Пәрвәрдигар Худайиң улар-
ниң санини йүз һәссә ашурғай. Буни ғоҗам падиша өз көзи билән көргәй! Лекин ғоҗам
падиша немишкә бу иштин хуш болидикин? — деди.
[4] Амма Йоаб билән қошунниң башқа сәрдарлири унимисиму, падишаниң ярлиғи улар-
дин күчлүк еди; шуниң билән Йоаб билән қошунниң башқа сәрдарлири Исраилниң
хәлқини санiғили падишаниң қешидин чиқти. [5] Улар Иордан дәриясидин өтүп Язәр-
гә йеқин Гад вадисидаАроәрдә, йәни шәһәрниң җәнуп тәрипидә барғаһ тикти. [6] Андин
улар Гилеадқа вә Тахтим-Һодшиниң жутиға кәлди. Андин Дан-Яанға келип айлинип Зи-
донға барди. [7] Андин улар Тур дегән қорғанлиқ шәһәргә, шундақла Һивийлар билән Қа-
нанийларниң һәммә шәһәрлиригә кәлди; андин улар Йәһуда жутиниң җәнуп тәрипигә,
шу йәрдики Бәәр-Шебағичә барди. [8] Шундақ қилип улар пүткүл зиминни кезип, тоққуз
ай жигирмә күн өткәндин кейин, Йерусалимға йенип кәлди.
[9] Йоаб падишаға хәлиқниң санини мәлум қилип: Исраилда қилич көтирәләйдиған ба-
турдин сәккиз йүз миңи, Йәһудада бәш йүз миңи бар екән, деди.
[10] Давут хәлиқниң санини алғандин кейин, виждани азапланди вә Пәрвәрдигарға: Бу
қилғиним еғир гуна болупту. И Пәрвәрдигар, қулуңниң қәбиһлигини көтиривәткәйсән;
чүнки мән толиму ахмақанилик қиптимән, деди.

23:29 **«Баанаһниң оғли Хәләб»** — яки «Баанаһниң оғли Хәләд».
23:32-33 **«Һарарлиқ Шаммаһниң оғли Йонатан»** — ибраний тилида «оғли» дегән сөз тепилмайду. Йонатанниң Шаммаһ (Шаги) билән болған мунасивити «1Тар.» 11:34дин көрүлиду.
23:39 **«... вә Һиттий Урия қатарлиқлар болуп, уларниң һәммиси оттуз йәттә киши еди»** — бу тизимликтә Йәһудий әмәсләрдин бир нәччиси бар — мәсилән Аммонлуқ Зәләк, Һиттий Урия вә Моаблиқ Йитма бар.
24:1 **« *Худа* уларни жазалаш үчүн Давутни қозғивиди, у ...: — Исраиллар билән Йәһудалиқларниң санини ал, деди»** — шүбһисизки, Давут әсли шу нийәттә еди. Мәхсити бәлким өз улуқлуғини көрситиш яки шуниңға охшаш тәкәббурлуқ нийити болса керәк. Пәрвәрдигар Исраилға ғәзивини көрситиш үчүн, Давутниң бу яман ишни қилишиға йол қойди.
24:3 **«Лекин ғоҗам падиша немишкә бу иштин хуш болидикин?»** — ғәлитә иш шуки, һәтта Худадин қорқмайдиған Йоабтәк бир киши бу ишниң Худаға яқмайдиғанлиғини билиду.
24:10 **«Давут хәлиқниң санини алғандин кейин, виждани азапланди... толиму ахмақанилик қиптимән, деди»** — «хәлиқни санақтин өткүзүш» дегән гуна тоғрилиқ «қошумчә сөз»имиздә азрақ тохтилимиз.

11 Давут әтигәндә турғанда Пәрвәрдигарниң сөзи Давутниң алдин көргүчиси болған Гад
пәйғәмбәргә келип:
12 — «Берип Давутқа ейткин, Пәрвәрдигар: —
Мән үч бала-қазани алдиңға қойимән, уларниң бирини талливалғин, мән шуни үстүңгә
чүширимән, дәйду — дегин» — дейилди.
13 Шуниң билән Гад Давутниң қешиға келип буни униңға деди. У униңға: «Йәттә жилғичә
земиниңда ачарчилиқ саңа болсунму? Яки дүшмәнлириң үч айғичә сени қоғлап, сән
улардин қачамсән? Вә яки үч күнгичә земиниңда ваба тарқалсунму? Әнди сән убдан
ойлап, бир немә дегин, мән мени Әвәткүчигә немә дәп җавап берәй?» — деди.
14 Давут Гадқа: Мән толиму тәңликтә қалдим! Сәндин өтүнәйки, биз Пәрвәрдигарниң
қолиға чүшәйли; чүнки Униң рәһимдиллиғи зордур; инсанниң қолиға пәқәт чүшүп қал-
миғаймән! — деди.
15 Шуниң билән Пәрвәрдигар әтигәндин тартип бекитилгән вақитқичә ваба чүшәрди.
Дандин тартип Бәәр-Шебағичә йәтмиш миң адәм өлди. 16 Әнди пәриштә қолини Йеру-
салимға узутуп шәһәрни һалак қилай дегәндә, Пәрвәрдигар еғир һөкүмидин пушайман
қилип, хәлиқни һалак қиливатқан Пәриштигә: Әнди болди қилғин; қолуңни жиққин, —
деди. У вақитта Пәрвәрдигарниң Пәриштиси Йәбусий Аравнаһниң хамининиң йенида
еди.
17 Давут хәлиқни йоқитиватқан пәриштини көргәндә Пәрвәрдигарға: Мана, гуна қилған
мән, қәбиһлик қилғучи мәндурмән. Лекин бу қойлар болса немә қилди? Сениң қолуң
мениң үстүмгә вә атамниң җәмәтиниң үстигә чүшсун! — деди.

Давут хаманни сетивелип қурбангаһ қуриду

18 Шу күни Гад Давутниң қешиға келип униңға: Берип Йәбусий Аравнаһниң хаминиға
Пәрвәрдигарға атап бир қурбангаһ ясиғин, деди.
19 Давут Гадниң сөзи бойичә Пәрвәрдигар буйруғандәк қилди.
20 Аравнаһ қарап падиша билән хизмәткарларниң өз тәрипигә келиватқинини көрүп,
алдиға чиқип падишаниң алдида йүзини йәргә тәккүзүп, тазим қилди. 21 Аравнаһ:
Ғоҗам падиша немә иш билән қуллириниң алдиға кәлдилигин? — дәп сориди. Давут:
Хәлиқниң арисида вабани тохтитиш үчүн, бу хаманни сәндин сетивелип, бу йәрдә
Пәрвәрдигарға бир қурбангаһ ясиғили кәлдим, — деди.
22 Аравнаһ Давутқа: Ғоҗам падиша өзлири немини халисила шуни елип қурбанлиқ қил-
сила. Мана бу йәрдә көйдүрмә қурбанлиқ үчүн калилар бар, отун қилишқа хаман тепи-
диған тирнилар билән калиларниң боюнтуруқлири бар. 23 И падиша, буниң һәммисини
мәнки Аравнаһ падишаға тәғдим қилай, деди. У йәнә падишаға: Пәрвәрдигар Худалири
силини қобул қилип шәпқәт көрсәткәй, деди.
24 Падиша Аравнаһға: Яқ, қандақла болмисун буларни сәндин өз нәрхидә сетивалмисам
болмайду. Мән бәдәл төлимәй Пәрвәрдигар Худайимға көйдүрмә қурбанлиқларни һәр-
гиз сунмаймән, — деди. Андин Давут хаман билән калиларни әллик шәкәл күмүчкә се-
тивалди.
25 Андин Давут у йәрдә Пәрвәрдигарға бир қурбангаһ ясап, көйдүрмә қурбанлиқлар
билән енақлиқ қурбанлиқлири қилди. Пәрвәрдигар земин үчүн қилған дуаларни қобул
қилип, ваба Исраилниң арисида тохтиди.

24:16 **«Пәрвәрдигарниң Пәриштиси»** — бу алаһидә шәхс тоғрилиқ бизниң «Тәбирләр»имизни көрүң.
24:17 **«Лекин бу қойлар болса нимә қилди?»** — «бу қойлар» Худаниң хәлқини көрситиду.
24:24 **«әллик шәкәл»** — бәлким 600 грам әтрапида еди.

Қошумчә сөз (1- вә 2-қисмиға)

Худаниң әһдә сандуғиниң булап кетилиши («1Сам.» 4-7-бап)

Филистийләр Исраилниң зиминиға пат-пат тажавуз қилғинидәк, улар булаң-талаң қилиш вә қулларни тутқун қилишқа һуҗум башлиған еди. Шундақ «тажавуз қилиш вақиәлири» әслидә Исраилларни өзлириниң Пәрвәрдигарниң әһдисигә болған асийлиғиға нисбәтән ойғитиш болуши керәк еди. Чүнки әслидә Худа Исраилни Муса пәйғәмбәр арқилиқ: — Әһдәмни бузсаңлар, үстүңларға жазалирим қәдәммуқәдәм чүшиду, дәп ениқ агаһландурған еди. «Тажавуз қилиниш» болса бу жазаларниң бәш қедиминиң биринчиси еди. Бу «бәш қәдәм» «Лав.» 26:14-46 вә «Қанун шәрһи» 28-бапта көрситилиду.

Демәк, Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанундики бешарәтләр бойичә, Худа дүшмәнни Исраилларға тажавуз қилишқа йол қойса, улар «Худа бизни жазалашқа башлиди» дәп билиши керәк. Шу чағда бу «тажавуз жазаси» уларға: «Силәр йолумдин чәтнәп кәттиңлар, товва қилмисаңлар бу иш техиму еғирлишип кетиду» дегәндәк бир агаһқа баравәр еди. Бирақ Исраиллар бу қетимқи Филистийләрниң тажавузидин ибрәт елип «Немә гуна қилдуқ?» дәп һеч сорап бақмиди. Буниң орниға намәлум бир киши Худадин һеч йол соримайла, қошун топлап Филистийләр билән жәң қилишқа киришти. Дәсләптә қаттиқ мәғлубийәткә дуч кәлгәндин кейин, ақсақаллар алақзадә болуп кәткән хәлиқни риғбәтләндүрүш үчүн, өзлириниң «ихласмәнлиги»ни көрситип, әһдә сандуғини өз арисиға елип келишни орунлаштурди. Исраил Худаниң хәлқиғу?! Каһинлар чөл-баявандин вә Иордан дәриясидин өтүп, Қанаан зиминиға кирип әһдә сандуғини көтәргәндә, Худа Өз хәлқи үчүн мөҗизиләр көрсәткән әмәсмиди?! Лекин һазир уларниң «әһдә сандуғи»ни елип келиши әмәлийәттә болса мәңгүлүк һаят Худаға тайиниш әмәс, бәлки хурапийлиқ яки пәқәт диний бир паалийәттин ибарәт еди, халас. Уларниң сөзлиригә диққәт қилиң: — «**Биз Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини қешимизға елип келәйли;** у **бизни қутқузиду**». Қәдирлик оқурмән, адәмни қутқузалайдиған һеч қандақ бир «у» йоқтур (демәк, Худаниң Өзидин башқа һеч қандақ нәрсә яки адәм қутқазғучи болалмайду). Бәзи вақитларда Худа Өз хәлқигә ниҗатни билдүридиған символларни яки Өзиниң һазир болушиға испатларни беришни лайиқ көргән болсиму, У һәргиз хәлқиниң бу символлар яки испатларни бирәр сеһиргәрлик әсваплириға айландурувелишиға йол қоймайду. Қәлбимизниң товисизлиғи, көплигән гуна һәм напаклиқлиримизниң Униңға жиркиничлик екәнлигини билип туруп вә уларда чиң туруп, Худадин ярдәм тиләш Униңға немидегән һақарәтлик-һә! Вә шундақ әһвалда туруп, адәмниң қоли ясиған бир объект, бир нәрсини қолға елип: «Бу ... бизни қутқузиду» десәк Худаға техиму һақарәт болиду. Бундақ қилиш сеһиргәрлик вә хурапийлиқтур, халас. Лекин шунчә көп кишиләр «Бу бизни қутқузиду!» дәп ойлап, тилтумар яки һәтта «чапрас яғач»ни тақишиду! Бу етиқат әмәс, хурапийлиқтур. Қәлбимиз Худаниң Мәсиһдә болған ниҗати билән пакланмиған болса, Униң күч-қудритини билдүридиған қандақтур бир нәрсә яки символ бизни Шәйтанниң қилтақлиридин яки җинларниң алдамчилиғидин қоғдайду, дәп ойлисақ, у беһудилиқтур. Әксичә биз Муқәддәс Роһ арқилиқ Һәммигә Қадирниң достлуғи вә алақисидә болсақ, биз һеч қандақ «тилтумар» яки башқа шуниңға охшаш нәрсиләргә керәк болмаймиз (Худа Тәвратта бундақ нәрсиләрни тақашни ениқ мәнъий қилиду).

Әмәлийәттә Филистийләрниң аддий җасарити Исраилниң хурапийлиғиға тәнбиһ беришкә чами йетәтти: «**И филистийиләр, өзлириңларни җәсур көрситип әркәктәк туруңлар**» (4:9).

Җәңниң нәтиҗиси мәғлубийәт билән ахирлишиши турған гәп еди — Исраил пүтүнләй мәғлуп болупла қалмай, униңдинму ечинишлиғи қиммәтлик әһдә сандуғи бутпәрәсләрниң қолиға чүшүп қалди. Бу немидегән хорлуқ! Немидегән шәрмәндилик! Шүбһисизки, Филистийләр: — Исраилниң Худаси Пәрвәрдигар бизниң илаһлиримизға охшаштур, лекин илаһлиримиздин аҗиздур!» — дәп ойлайтти.

Амма шу иш интайин әҗайипки, Худа өзиниң сөз-вәдилиридә чиң туруп, әмәл қилишни өз аброй-инавитини әтиварлаштин көп жуқури орунға қойиду; өзиниң дайим пак-муқәддәсликтә иш көрүшини ишлириниң «тоғра дәп испатлиниш»идин көп жуқури орунға қойиду. Бу, шүбһисизки, «Зәбур» 138:2дики айәт: «**Сән пүтүн нам-шөһритиңдинму вәдәңдә турушни улуқ қилғансән**»ниң сирлиқ мәнасидур.

Мана Худаниң бу йоли инсанниң интилишлириниң дәл әксидур. Көпимиз дайим сәмимий болушқа, вәдидә турушқа әмәс, бәлки аброй-инавәткә көп көңүл бөлүмиз. Иш-әһвалларниң әйнийитигә әмәс, бәлки қияпәт-көрүнүшигә шунчә көңүл қойимиз.

Һалбуки, Худаниң нам-шөһритигә кәлсәк, һеч кимдә гуман болмаслиғи керәкки, ахир берип, Худаниң барлиқ қилғанлирида Униң һәм пүтүнләй һәққаний һәм пүтүнләй адил болғанлиғи ениқ испатлиниду. Вә Худаға тәшәккүр, Униңға тайинип сәмимий вә вападар болушни аброй-инавәттин жуқури қойған кишиләр болса, ахир берип Худа уларниң қилғанлирини тоғра вә адил дәп испатлап бериду — бу дунияда болмиса, у дунияда һәммә иштин һесап тапшурғанда, шундақ болиду.

Әслидә Исраил Филистийләргә Худаға һәқиқий итаәт қилиш җәһәттә үлгә болса яхши болатти! Шуниң билән Филистийләр улар арқилиқ Худаниң һәққанийлиғи, шан-шәриви вә Өзигә итаәт қилған бир хәлиққә болған бәрикитини көргән болатти. Толиму әпсус, Исраил шундақ болмиди! Амма Өз хәлқи Өзигә мәйли садиқ болсун, мәйли вапасиз болсун, Худа бәрибир Өзи үчүн инсанийәткә дайим гувалиқ кәлтүриду. Филистийләрму Пәрвәрдигарни «өз бутимиздин төвән туриду» дегән хаталиғи түпәйлидин Униң «тәрбийә җазаси»ни көрүп, ибрәт елиш керәк.

Худаниң Филистийләргә йәткүзгән тәдриҗий тәрбийә-савақлириниң маһийитигә диққәт қилсақ, бизгиму яхши тәрбийә-савақ болиду. Җазалириниң һәммиси уларға бирақла чүшмәйду. У уларға рәһим көрситип (Худа уларниң бутпәрәс бир хәлиқ екәнлиги билгәч), авал пәқәт уларниң һәрикәтлириниң Өзиниң наразилиғини қозғиғанлиғини ениқ көрситидиған балаю-апәтләрни бир-бирләп чүшириду.

Биринчидин, уларниң мәбуди Дагон әһдә сандуғи алдиға жиқилип чүшиду. Филистийләрдәк хурапийлиқни тутқан, өзлириниң бутини «һәқиқәтән бир һаят нәрсә» дәп ишәнгән бундақ бир әл үчүн, бу ишниң өзи аллиқачан ениқ бир агаһ болуши керәк еди! Лекин улар буниңдин агаһ алмай, мәбудини қайтидин өз җайиға қойиду! Әтиси әтигәндә Дагонниң парә-парә чеқилғанлиғини байқайду! Амма улар техичә һеч қандақ хуласигә кәлмәйду. Қандақтур бир хил һүррәк вабаси уларниң арисида әвҗ алиду (бәзи

тәрҗиманлар буни «геморрой» яки «бовасир» дәп тәрҗимә қилиду. Лекин гәрчә бовасир болған һәммә адәмгә мәлум болғинидәк, бовасир адәмни көп қийнисиму, у адәттә адәмни өлтүрмәйду; лекин бу ваба адәмниң җениға замин болған болуши мүмкин. Филистийләр әһдә сандуғини қайтуруп апириветишкә елип маңғанда, униң йениға «алтун чашқан»ларни қойғанлиғиға қариғанда, бу ваба чашқанлар билән мунасивәтлик болуши мүмкин еди. Шуңа, бу ваба чашқанлар арқилиқ жуқтурулидиған, адәмгә көп қорқунучлуқ һүррәкләрни чиқиридиған «чума» дегән кесәл болуши мүмкин (6:4ни көрүң)).

Вақиәниң башқа тәпсилатлири үстидә анчә тохталмаймиз, пәқәт оқурмәнниң диққитини шуниңға тартқумиз барки, Худаниң бу дунияда бизгә учрайдиған «тәрбийилик җазалири» әмәлийәттә Униң бизгә көрситидиған рәһимдиллиғи вә мулайимлиғи болиду. Чүнки улар нәзиримизни ахирқи һөкүм-җазаниң җәзмән келишигә тартиду. Бу җаза һәр қандақ «һуррәклик ваба»дин дәһшәтлик болиду. Ундақ ағаһлар яки «тәрбийилик җазалар» һәр адәмгә яки һәр қайси әл-милләтләргә башқа-башқа йоллар билән келиду, лекин уларниң мәхсити бирдур, йәни бизниң ахирәттә һалак болмай, бәлки товва қилип Худани һаятимизда тегишлик орунға қоюшимиздин ибарәттур. Филистийләр ахир берип бу ағаһни қобул қилип, бундақ җисманий җаза тохтисун дәп, әһдә сандуғини қайтуруп апириветиду. Бу иш яхши башлиниш еди, лекин улар кейин ахирәт тоғрилиқ ойлидиму-йоқ билмәймиз. Биз болсақчу?

«Һакимлиқ» вә «падишалиқ»ниң пәриқлири

(1) «Батур һакимлар» дәвридики һакимлар болса һәрдайим хәлиқ арисида болуп, улардин бири болған еди. «Һакимлар»ниң дәвридә, һәр бир қәбилидә адәттики ишлар ақсақаллар тәрипидин башқурулатти. Бәлким һәр бир қәбилидә дайим бир нәччә ақсақал болатти. «Һаким» болса һәр жили Исраил зиминини айлинип мурәккәп дәва-әрзләр яки мәсилиләрни аңлайтти («1Сам.» 7:16ни көрүң). Қәбилиләр арисида җедәл пәйда болса, һакимниң бетәрәп һөкүм чиқириш вәзиписи бар еди; дүшмәнләр таҗавуз қилғанда һаким йетәкчилик қилиш вә бәлким пәйғәмбәрлик көрсәтмиләр билән тәминләш үчүн оттуриға чиқатти. Гәрчә Исраил кичиккинә бир әл болғини билән, оқурмән Тәвраттики «Батур һакимлар» дегән китап арқилиқ, Худаниң «батур һакимлар»ни васитә қилип, Исраилға «арқида туруп васитилик йетәкчи» болуп, уларға әһдиси бойичә һәрдайим башпанаһ болғанлиғини көрәләйду. Һалқилиқ иш һакимниң өзиниң алаһидә қабилийәтлири әмәс, бәлки пүтүн хәлиқниң Худа алдида кәмтәрлик билән жүрүп, бир-биригә меһриванлиқ көрситип һәмдә өзлирини һәр қандақ бутпәрәслик яки хурапийлиқтин нери тутушидин ибарәт еди. Исраилниң аҗизлиғи вә униң дүшмәнләрниң һуҗум қилишиға очуқ турғанлиғи яхши иш — чүнки дәл шу түпәйлидин Худа Өз даналиғи вә қудритини бутларға ишәнгән әлләргә көрситәләйтти — пәқәт Өз хәлқи Өзигә ишәш бағлиған болсила!

(2) Падиша болса, хәлиқтин айрим туридиған вә улардин жуқури адәм болуши керәк еди. У дайим вәзир-вузирлар вә һәр дәриҗилик әмирләрни әтрапиға жиғип жүрүши керәк вә башқа падишалар яки әлчиләрни күтүш һәмдә «әлниң шәриви»ни билдүрүш үчүн, өзиниң һәшәмәтлик «рәсмий орда»си болуши керәк еди; һоқуқ бир йәргә мәркәзлишиши керәк. Ордидикиләр вә мунтизим қошунни қуруш үчүн падиша баҗ-алван салидиған түзүмниму жүргүзүши керәк. «Һаким»ға болса барған йеридә турған

вақтида пәқәт аддий қоналғу вә йемәк-ичмәкла купайә болиду. Һаким «ақсақаллар арисидики ақсақал» еди. Падишаниң һоқуқи ақсақалларниңкидин көп жуқури болғини билән, чирикликкә аздурулуш пурситиму көп болиду. Падиша күтүлмигән әһвалларға тәйяр туруши үчүн ғәзнигә һаҗити чүшәтти; андин ғәзнини қоғдаш үчүн қәлъә яки қорған вә қаравуллар керәк еди.

(3) Падишалиқ болса адәттә сулалә түзүми билән жүргүзүлиду. Падиша һоқуқини өз оғуллиридин биригә, бәлким чоңиға тапшуриду. Кейинки йетәкчиниң ким екәнлигини ениқлаш үчүн, Худани издәп Униңдин сиришиниң һаҗити болмайду; барлиқ ишлар падишаниң қарари билән болиду.

Шу сәвәплардин Самуил хәлиқниң падиша тикләш тәливигә қарши чиқиду; Худаму Өз наразилиғини көрситиду. Һалбуки, Худа Самуилға хәлиқниң тәливини қобул қилишқа әмир қилиду. Хәлиққә бир падиша (Саул) тикләп берилиду. Саулниң падишалиғи авал ишәш вә кәмтәрлик билән яхши башлиниду, амма кейин Худа униң итаәтсизлиги вә ишәшсизлиги түпәйлидин уни чәткә қақиду.

Яқуп пәйғәмбәр өмриниң ахирида оғуллириға Худа Исраилға Йәһуда қәбилиси ичидин падиша бекитип тикләйду, һәмдә униң падишалиғи Мәсиһ билән ахирлишиду, дәп бешарәт бериду: —

«**Йәһудадин падишалиқ шаһанә һасиси,**
Вә униң әвлатлиридин идарә қилғучиниң һоқуқлуқ тайиғи,
таки «Шилоһ» (мәнаси, «һоқуқ Униңкидур») **кәлгичә кәтмәйду,**
Андин пүткүл хәлиқләр Униңғила итаәт қилиду» («Яр.» 49:10).

Тәвраттики «Қанун шәрһи» дегән китапта Муса пәйғәмбәрму шуниңға бешарәт қилидуки, Исраилниң кәлгүсидә чоқум бир падишаси болиду (17-бап, 14-20-айәт) вә падиша Йәһудадин чиқиду (33:7). Әнди Исраил падиша тәләп қилғанда Худа наразилиғини билдүргән турса, ундақта униң падишалиқ тоғрисидики әсли вәдилириниң немә мәхсити бар еди?

Бу мәсилә тоғрилиқ биз падишалиқниң толуқ тарихи хатириләнгән «Падишалар» дегән китапниң «қошумчә сөз»идә тәпсилийрақ тохталмақчимиз.

Давутниң Қутқазғучи-Мәсиһ билән мунасивити

(1) «Давутниң өйи» («2Сам.» 7:8-17)

Худаниң Давутқа «өй» тоғрилиқ қилған вәдисигә нәзиримизни ағдурайли. Давут әслидә Худа үчүн бир өй салмақчи болған нийитини ейтқан, лекин Худа буниңға җававән әксичә «Яқ, Мән сән үчүн бир өй салимән; Сениң оғлуң болса Мән үчүн өй салиду» дәйду (Натан пәйғәмбәр арқилиқ): —

«**Әнди қулум Давутқа мундақ дегин: — Самавий қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар: — Сени хәлқим Исраилға башламчи қилип тикләш үчүн сени йайлақлардин, қой бекиштин елип кәлдим, — дәйду. — Вә мәйли қәйәргә бармиғин, Мән һаман сениң билән биллә болдум вә сениң алдиңдин барлиқ дүшмәнлириңни йоқитип кәлдим; йәр йүзидики улуқлар нам-шөһрәткә егә болғандәк сени улуқ нам-шөһрәткә сазавәр**

қилдим. Мән хәлқим болған Исраилға бир җайни бекитип, уларни шу йәрдә тикип өстүримән; шуниң билән улар өз зиминида туридиған, паракәндичиликкә учримайдиған болиду. Рәзилләр дәсләптидикидәк, шундақла Мән хәлқим Исраил үстигә һөкүмранлиқ қилишқа һакимларни тайинлиған күнләрдикидәк, уларға қайтидин зулум салмайду. Мән һазир саңа һәммә дүшмәнлириңдин арам бәрдим. Әнди Мәнки Пәрвәрдигар саңа шуни ейтип қояйки, Мән сениң үчүн бир өйни қуруп беримән!» — дәйду.

Күнлириң тошуп, ата-бовилириң билән өлүмдә ухлиғиниңда, Мән өз пуштиңдин болған нәслиңни сениң орнуңда турғузуп, падишалиғини мәзмут қилимән. Мениң намим үчүн бир өйни ясиғучи у болиду, вә Мән униң падишалиқ тәхтини әбәткичә мустәһкәм қилимән. Мән униңға Ата болимән, у Маңа оғул болиду. Әгәр у қәбиһлик қилса, униңға инсанларниң тайиғи билән вә адәм балилириниң савақ-думбалашлири билән тәрбийә беримән. Амма Мән сениң алдиңда өрүвәткән Саулдин меһир-шәпқитимни җуда қилғинимдәк, униңдин меһир-шәпқитимни җуда қилмаймән. Шуниң билән сениң өйүң вә сениң падишалиғиң алдиңда һемишә мәзмут қилиниду; тәхтиң әбәткичә мәзмут турғузулиду».

Натан бу барлиқ сөзләр вә барлиқ вәһийни һечнимә қалдурмай, Давутқа ейтип бәрди» (7:8-17).

Худаниң Давут үчүн ейтқан сөзи униң оғлиниң Худаниң ибадәтханисини қуруши тоғрилиқ еди. Шу вақиттин тартип Исраил шуни чүшәндики: (1) бешарәт Сулайманниң ишлирида әмәлгә ашурулди; (2) һалбуки, кәлгүсидә бешарәтниң Давутниң нәсли Мәсиһ арқилиқ техиму улуқ әмәлгә ашурулуши болиду; У техиму улуқ, техиму шәрәплик мәңгүлүк ибадәтхана қуриду. «Һагай»дики «қошумчә сөз»имиздә «ибадәтхана» тоғрилиқ тохталғинимизни һәмдә «Падишалар»дики «қошумчә сөз»имиздә Сулайман билән Мәсиһниң мунасивити тоғрилиқ тохталғинимизни көрүң.

(2) Давутниң күйи («2Сам.» 22-бап)

Диққәт билән бу күйни («Зәбур» 18-күйдиму хатириләнгән) оқусақ, униңда Давутниң өз дәвридин узун вақиттин кейинки әһваллар тоғрилиқ бешарәт беридиғанлиғини байқаймиз. Мәсилән: —

«Қийналғинимда мән Пәрвәрдигарға нида қилдим,
Худайимға пәряд көтәрдим;
У ибадәтханисидин авазимни аңлиди,
Мениң пәрядим Униң қулиқиға кирди.
Андин йәр-зимин тәврәп силкинип кәтти,
Асманларниң һуллири дәһшәтлик тәврәнди, силкинип кәтти;
Чүнки У ғәзәпләнди.
Униң димиғидин ис өрләп туратти,
Ағзидин чиққан от һәммисини жутувәтти;
Униңдин көмүр чоғлири чиқти;
У асманларни еңиштүрүп егип чүшти,
Пути астида тум қараңғулуқ еди» (7-10).

Бу күчлүк җавап, Давутниң дуалириға болған һәр қандақ җаваплардин техиму күчлүк бир җавапни көрситиду; шүбһисизки, у Худаниң Мәсиһниң дәһшәтлик чапрас

яғачләнгән вақиттики азаптин көтәргән нидасиға болған җававидур; чүнки у вақитта «**Гунаға һеч тонуш болмиған кишини Худа бизни дәп гунаниң өзи қилди; мәхсити шуки, бизниң Униңда Худаниң һәққанийлиғи болушимиз үчүндур**» («2Кор.» 5:18). Буниңдин азаплиқ яки дәһшәтлик иш болмас.

«**Пәрвәрдигар һәққанийлиғимға қарап маңа илтипат көрсәтти;**
Қолумниң һалаллиғини У маңа қайтурди;
Чүнки Пәрвәрдигарниң йоллирини тутуп кәлдим;
Рәзиллик қилип Худайимдин айрилип кәтмидим» (21-22).

Давут өзи мукәммәл әмәс; Бат-Шебаниң ишида у интайин дәһшәтлик гуна қилған еди. Дунияға кәлгәнләр арисида пәқәт бирла адәм мошундақ сәмимийлик билән дуа қилалайтти; у болса һеч қандақ гуна садир қилип бақмиған Мәсиһ Әйса еди.

«**Мән дүшмәнлиримни қоғлап йоқаттим,**
Улар һалак болмиғичә һеч янмидим.
Қайта туралмиғидәк қилип,
Уларни һалак қилип янҗидим,
Улар путлирим астида жиқилди.
Сән җәң қилишқа күч билән белимни бағлидиң;
Сән маңа һуҗум қилғанларни путум астида егилдүрдүң;
Дүшмәнлиримни маңа арқини қилип қачқуздуң,
Шуниң билән мән маңа өчмәнләрни йоқаттим.
Улар тәлмүрди, бирақ қутқузидиған һеч ким йоқ еди;
Һәтта Пәрвәрдигарға каривиди, Уму уларға җавап бәрмиди.
Мән уларни соқуп йәрдики топидәк қиливәттим;
Кочидики патқақтәк мән уларни чәйливәттим;
Уларниң үстидин петиқдивәттим.
Сән мени хәлқимниң низалиридин қутқузғансән;
Сән мени әлләрниң беши болушқа сақлидиң;
Маңа ят болған бир хәлиқ хизмитимдә болмақта.
Ят әлдикиләр маңа зәиплишип тәслим болиду;
Аңлиши биләнла улар маңа итаәт қилиду;
Ят әлдикиләр чүшкүнлишип кетиду;
Улар өз истиһкамлиридин титригән һалда чиқип келиду» (38-46).

Гәрчә Худа Давутқа шәрәплик һоқуқ вә сәлтәнәт, һәтта бәзи ят әлләр үстигиму һоқуқ беғишлиған болсиму, у «**Сән мени** (барлиқ) **әлләрниң беши болушқа сақлидиң**» дегән бешарәт униңда һеч қачан әмәлгә ашурулған әмәс. Шуниң билән бу бешарәтләр чоқум «улуқ Давутниң техиму улуқ оғли» болған Мәсиһ тоғрилиқ ейтилған; у бир күни пүткүл йәр йүзи үстигә падиша болиду.

«**Пәрвәрдигар һаяттур!**
Мениң Қорам Тешим мубарәкләнсун;
Ниҗатим болған Қорам Таш Худа алийдур, дәп мәдһийиләнсун!
У, йәни мән үчүн толуқ қисас алғучи Тәңри,
Хәлиқләрни маңа бойсундурғучидур;

У мени дүшмәнлирим арисидин чиқарған;
Бәрһәқ, Сән мени маңа һуҗум қилғанлардин жуқури көтәрдиң;
Зораван адәмдин Сән мени қутулдурдуң.
Мошу сәвәплик мән әлләр арисида Саңа тәшәккүр оқуймән, и Пәрвәрдигар;
Намиңни улуқлап күйләрни ейтимән» (47-50).

Расул Павлус бизгә «Рим.» 15:9дә көрситидуки, бу ахирқи айәттә Мәсиһ сөз қилидиғанлиғини ейтиду; демәк, Мәсиһ бу айәттә Муқәддәс Роһ арқилиқ пүткүл җамаәткә, җүмлидин Өзи чақирған «әлләр» (Йәһудий әмәсләр)гә Худаниң атилиқ маһийитини аян қилиду.

(3) Давутниң азап-оқубәт тартиши вә чәткә қеқилиши

Давутниң тарихи әҗайип. Гәрчә у Худа алдида Исраилниң һәқиқий падишаси болсиму, у Саул тәрипидин чәткә қеқилған вә һәтта өз хәлқи тәрипидин сатқунлуқ қилинған (мәсилән «1Сам.» 23:12ни көрүң). Шундақ болсиму, у уларни кәчүрүм қилған, уларға шапаәт көрсәткән, һәмдә кейин азаптин көтирилип, ахир берип хәлқи тәрипидин падиша дәп етирап қилиниду. Бу ишларниң өзи Мәсиһниң һаятиға бешарәт берип «бешарәтлик рәсим» болиду. Мәсиһ гәрчә Худа алдида Исраилниң һәқиқий падишаси болсиму (мәсилән, «Мат.» 1:1-11), Өз хәлқи вә уларниң «падишаси» тәрипидин чәткә қеқилди, падиша тәрипидин қоғлинип қачқун болди; гәрчә шундақ болған болсиму, У уларға дайим меһир-муһәббәт көрситип, улар үчүн кәчүрүм тилиди («Луқа» 23:34); андин азаптин көтирилди. Ахирқи заманларда ишинимизки, Йәһудий хәлқи Уни етирап қилип, һәқиқий падиша сүпитидә қобул қилиду. Шуңа биз Давутниң падишалиғини вә униң оғли Сулайманниң падишалиғини кәлгүси ишларни, болупму Мәсиһниң падишалиғини сүпәтләйдиған бешарәтлик рәсим болушқа Худа тәрипидин алаһидә орунлаштурулған еди, дәп ишинимиз.

«Хәлиқни санақтин өткүзүш» немишкә гуна һесапланди? («Самуил» 24-бап)

Муса пәйғәмбәр һаят вақтида, Худа униңға хәлқини санақтин өткүзүш тоғрилиқ умумий көрсәтмиләрни тапшурған еди. Шу вақитларда хәлиқ өз җени үчүн «һаятлиқ төләм пули», йәни һәр бир адәм өзи үчүн йерим шәкәл төлиши керәк еди. Бу «һаятлиқ пули» муқәддәс чедирниң ибадәт хизмити үчүн ишлитиләтти. Гәрчә «хәлиқни санақтин өткүзүш» Худаниң буйруғи билән болған болсиму, һәр ким Униң көрсәтмилиридин қилчә чиққан болса, бу санақ хәтәрлик болатти, дәп байқаймиз. Төвәндики сөзләрни көрүң: —

«**Сән Исраилларниң нопусини тәкшүргән вақтиңда, ройхәткә елинған һәр бир әр өзлириниң бала-қазадин сақлиниши үчүн, Мән — Пәрвәрдигарға һаятлиқ төләм пули тапшурсун**» («Мис.» 30:12).

Кейин, Худа йәнә икки қетим Муса пәйғәмбәргә чөл-баявандин өтүватқан Исраил хәлқини санақтин өткүзүшни буйруди. Биринчи қетимлиғи Исраиллар чөл-баяванни кезиш сәпириниң бешида болған. Бу санақ икки басқучқа бөлүнгән еди — биринчи басқучта Исраилниң нопусидин жигирмә яштин ашқан әркәгләр («Чөл.» 1:1-46дә хатириләнгән), иккинчи басқучта бир айлиқтин ашқан әркәкләр саналған еди («Чөл.»

3:15-51). Иккинчи қетимлиқ санақ чөл-баяванни кезиш сәпириниң ахирида болған. Бу «Чөл.» 26-бапта хатирилиниду. Ахирқи қетимқи санашниң мәхсити, Худа Исраилға вәдә қилған Пәләстиндики зиминни уларниң қәбилә-җәмәтлириниң санлириға асасән, уларға адил тәқсим қилип бериштин ибарәт еди.

Бу икки қетимлиқ санаштин башқа, толуқ Муқәддәс Китапниң һеч йеридә, Худаниң Исраилниң нопусини санақтин өткүзүш тоғрилиқ әмрини тапалмаймиз. «2Сам.» 24-бап вә «1Тар.» 21-бапта хатириләнгән Давутниң санақтин өткүзүши рошәнки, Худаниң ирадисигә хилап еди.

Кейинки дәвирләрдә Амазия исимлиқ бир падиша хәлиқни бир қетим санақтин өткүзди («2Тар.» 25:5). Шу чағда униң шундақ қилғиниға Худа тәрипидин тәнбиһ берилмигән; униңға тәнбиһ бәрмәсликниң сәвәви, бәлким шу вақитларда Амазия таҗавуз қилиниш хәтиридә туруватқан еди. Һалбуки, бир пәйғәмбәр униң йениға келип: «**Сениң қошунуң һәддидин артуқ чоң, Исраил падишалиғидин кәлгәнләрни өйлиригә қайтурғин**» дегән хәвәрни йәткүзди. Амазия Худаниң бу сөзигә кирди вә җәңдә нусрәт қазанди.

Умумән қилип ейтқанда, «хәлиқни санақтин өткүзүш»кә болмайдиғанлиғиға мундақ икки яхши сәвәпни көрәләймиз: —

(1) Чөлдики сәпәр ениқланғандин кейин, бу бәлким падиша вә хәлқиниң тәкәббурлуқ қилишиниң вә по етишиниң сәвәви болуп қелиши мүмкин: «Бизниң қанчә-қанчә миң батур әзимитимиз бар...» дегәндәк.

(2) Инсанлар қийинчилиққа учрап яр-йөләнчүк издигән вақитлирида дайим дегидәк көрүнмәс Худаниң шапаити вә күч-қудритигә әмәс, бәлки көрүнгән мәлум күчләргә үмүт бағлиши мүмкин. Умумән етқанда, Худаниң бизгә нисбәтән ирадиси шуки, кәлгүсидики көп ишларни билмигән яки чүшәнмигән әһвалда, Худаниң Өзигә таянишимиздин ибарәттур; башқичә ейтқанда, У Өзи бизни Униңғила таянсун дәп бу билмәслик вә чүшәнмәсликни бекиткәндур. Шуниң үчүн палчи-рәмчиләрдин йол сораш гунадур; чүнки ундақ қилиш әмәлийәттә Худани: «Сән маңа көрсәткән хәвәр йетәрлик болмиди, мән Сәндин башқа бир роһий күчтин издишим керәк» дәп һақарәтлигәнгә баравәрдур. Шуңа, көп әһвалларда җамаәтниң санлири яки әмәлий күчимизни билмәслигизгә тоғра келишиму мүмкин.

Өткән өмримиздә, «Мениң җамаитимдә интайин көп адәм бар» дәп по атидиған тәлим бәргүчиләрни яки җамаәттикиләрни көп көргәнмиз. Худа бирисиниң Өз хәлқини бирхил по атидиған статистика қилишини халимайду. Униң мөмин бәндилириниң һәр бири Өз алдида интайин қиммәтлик әзиз шәхстур; кимдәким уларға башқичә қариса яки муамилә қилса, шу адәмниң һалиға вай!